

● **Mitt tips** | 20 Lærer matematikk med app ● **Portrettet** | 22 Arbeidsjernet
● **Petit** | 28 «Flue på veggen» ● **Gylne øyeblikk** | 29 Herlig avslutning

UTDANNING

2

25. JANUAR 2013

utdanningsnytt.no

Hovedsaken
Svensk skoleforbilde

Inkludering ga suksess

Redaksjonen

Knut Hovland
Ansvarlig redaktør
kh@utdanningsnytt.no

Harald F. Wollebæk
Sjef for nett, desk og layout
hw@utdanningsnytt.no

Paal M. Svendsen
Nettredaktør
ps@utdanningsnytt.no

Ylva Törngren
Deskjournalist
yt@utdanningsnytt.no

Sonja Holterman
Journalist
sh@utdanningsnytt.no

Jørgen Jelstad
Journalist
jj@utdanningsnytt.no

Lena Opseth
Journalist
lo@utdanningsnytt.no

Kirsten Ropeid
Journalist
kr@utdanningsnytt.no

Marianne Ruud
Journalist
mr@utdanningsnytt.no

Inger Stenvoll
Grafisk formgiver
is@utdanningsnytt.no

Tore Magne Gundersen
Grafisk formgiver
tmg@utdanningsnytt.no

Ståle Johnsen
Korrekturleser/bokansvarlig
sj@utdanningsnytt.no

Synnøve Maaø
Markedsjef
sm@utdanningsnytt.no

Helga Kristin Johnsen
Markedskonsulent
hkj@utdanningsnytt.no

Randi Skaugrud
Markedskonsulent
rs@utdanningsnytt.no

Berit Kristiansen
Markedskonsulent
bk@utdanningsnytt.no

Hilde Aalborg
Markedskonsulent
ha@utdanningsnytt.no

Carina Dyreng
Markedskonsulent
cd@utdanningsnytt.no

2
25. JANUAR 2013

utdanningsnytt.no

Innhold

12

● Hovedsaken: FRA VERSTING TIL FORBILDE

Høsten 2007 fikk lærerne ved Nossebro skole utenfor Trollhättan vite at de jobbet ved en av Sveriges dårligste skoler. Nå valfarter pedagoger til skolen for å høre om hvordan staben der greide en gedigen snuoperasjon.

● Gyllent øyeblikk

En gjeng elever virket først så uinteresserte at musikk lærer Arnt Inge Sæter ved Tøndergård skole nølte med å melde dem på til den årlige oppvisningen. Men da elevene sto på scenen, spilte de så lærerne fikk tårer i øynene.

Innhold

Aktuelt	4	Kronikk	42
Aktuelt navn	10	Stilling ledig/ kunngjøringer	46
Hovedsaken	12	Minneord	53
Kort og godt	18	Lov og rett	55
Mitt tips	20	Fra forbundet	56
Portrett	22		
Intervju	26		
Friminutt	28		
Gylne øyeblikk	29		
På tavla	30		
Innspill	32		
Debatt	36		

● Mitt tips

I Regnbuen barnehage i Trondheim bruker Filip Witzell apper for å lære ungene matematikk.

Utdanning på nettet

På Utdannings nettutgave finner du blant annet løpende nyhetsdekning og debatt, utgaver av bladet i pdf-format og informasjon om utgivelser: www.utdanningsnytt.no

● Portrettet

– Det er i år 80 år siden det ble utnevnt en utdanningsminister fra Venstre, Knut Liestøl. Nå er det sannelig på tide med en ny, synes Venstreleder Trine Skei Grande. Hun tar mer enn gjerne jobben.

● «Flue på veggen»

– På et kvart sekund unnslipper ei flue. På et kvarter rydder en mann opp etter et fatalt feilskudd, skriver Ole Foss i dette nummerets petit.

UTDANNING
Utgitt av Utdanningsforbundet
Oahppolihttu

Besøksadresse
Utdanningsforbundet,
Hausmanns gate 17, Oslo
Telefon: 24 14 20 00

Postadresse
Postboks 9191 Grønland, 0134 Oslo

e-postadresse
redaksjonen@utdanningsnytt.no

Godkjent opplagstall
Per 1. halvår 2012: 146.622
issn: 1502-9778

Design
Itera Gazette

Dette produktet er trykket etter svært strenge miljøkrav og er svanemerket, CO₂-nøytralt og 100 % resirkulerbart.

Trykk:
Aktietrykkeriet AS
www.aktietrykkeriet.no

Abonnementsservice
Medlemmer av Utdanningsforbundet melder adresseforandringer til medlemsregisteret. E-postadresse: medlem@utdanningsforbundet.no

Medlem av
Den Norske Fagpresses Forening
Utdanning redigeres etter Redaktørplakaten og Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som likevel føler seg urettmessig rammet, oppfordres til å ta kontakt med redaksjonen. Pressens Faglige Utvalg, PFU, behandler klager mot pressen. PFUs adresse er Rådhusgt. 17, Pb 46 Sentrum, 0101 Oslo Telefon 22 40 50 40.

Forsidebildet

På Nossebro skole i Sverige har de sluttet med å ta elever ut i egne spesialgrupper. Det har gjort dem til en av de beste skolene i landet. Her hjelper lærer Carin Linderlöf eleven Sofia Andersson med en oppgave i engelsktimen. Foto: Erik M. Sundt

Leder Ragnhild Lied
1. nestleder Terje Skyvulstad
2. nestleder Steffen Handal
Sekretariatssjef Cathrin Sætre

● Leder

Knut Hovland | Ansvarlig redaktør

Arbeiderpartiets skoleløfter

Skole kommer til å bli en av de viktigste sakene i årets stortingsvalgkamp, som i 2009 og 2005. Det er ingen annen sak som engasjerer folk flest så mye – bortsett fra helse. Det vet politikerne godt, derfor ønsker de også å være på banen med nye innspill og løfter. Partier som Høyre, Arbeiderpartiet, SV og Venstre er blant dem som markerer seg mest, men de andre partiene har også skole høyt på dagsordenen. I SV har det vært en intern diskusjon om de fortsatt skal ha skole som en av flaggsakene, de har siden de kom i regjering erfart at det ikke alltid er like lett å få det til i praksis som det er å utforme nye valglofter. Gratis, varm lunsj til alle skolebarn er fortsatt ikke blitt til noe mer enn et eple eller en pære til noen av dem.

For en drøy uke siden kom Arbeiderpartiet med sine «tre løfter for norsk skole». Statsminister Jens Stoltenberg ga på et seminar i Oslo løfter til lærerne, elevene og foreldrene. Til lærerne ga statsministeren løfte om å øke antallet etter- og videreutdanningsplasser og å gjennomføre et særskilt kompetanseløft for ufaglærte som har arbeidet i skolen i mange år. I tillegg vil Ap avbyråkratisere skoledagen og styrke det totale læringsmiljøet gjennom å ansette flere yrkesgrupper som kan samarbeide med lærerne.

Til elevene ga statsministeren blant annet et løfte om å styrke matematikkundervisningen slik at alle elever lærer seg de fire regneartene. Samtidig skal det legges mer vekt på matematisk forståelse og problemløsning. Arbeiderpartiet vil også sette inn nye tiltak slik at flere fullfører og består videregående opplæring. Foreldrene skal på sin side være trygge på at elevene blir tatt vare på i skolen og at skolemiljøet legger til rette for læring. Det blir nulltoleranse mot mobbing, og skoler som ikke løser mobbesaker, må være forberedt på sanksjoner.

Vi synes det er bra at Arbeiderpartiet vil satse på skolen og lærerne, men vi forstår ikke hvorfor det legges så liten vekt på økt lærertetthet. I Soria Moria-erklæringen fra 2009 lovet den rødgrønne regjeringen å legge til rette for flere lærere i skolen, men nå blir dette tonet ned av statsministeren. I en kommentar til Aftenposten sier han riktignok at de vil styrke kommunøkonomien og dermed legge et grunnlag for å tilsette flere lærere. Det vi ser flere steder i landet, er at det hvert eneste år er en tøff kamp om ressursene, den økningen som Stoltenberg snakker om, må vi nok se langt etter. De rødgrønne har hatt stortingsflertallet i ryggen i snart to perioder – de har hatt en økonomisk og politisk handlefrihet mange kan misunne dem. Da er det mildt sagt merkelig at de ikke har fått til mer.

Knut Hovland

Studentene drar videre

Trondheim sliter med å holde på studenter. Kim Sørenssen, daglig leder for studentorganisasjonen StudiebyEN, sier til adressa.no at dette på lang sikt vil føre til problemer for byen. Inntrykket hans er at det er manglende gjensidig kjennskap mellom arbeidsgiverne i regionen og studentene.

Skolereformen i Danmark

Strid om arbeidstid

Danmarks Lærereforening gikk i begynnelsen av januar inn for å forsøke å unngå konflikt med regjeringa om den nye folkeskolereformen. Medlemmene reagerer sterkt på kompromissholdninga.

TEKST Fred Harald Nilssen | fhn@utdanningsnytt.no

– **En konflikt** vil verken være til gagn for folkeskolen, elevene eller samfunnet, sa Anders Bondo Christensen, leder av Danmarks Lærereforening (DLF), til det ekstraordinære landsmøtet 8. januar.

Samtidig sto politiske kommentatorer i kø for å referere at danske lærere uunngåelig vil komme i en konflikt hvor de blir overkjørt av regjeringa.

Vil ha mer sammenhengende skoledag

Landsmøtet sluttet opp om DLFs opplegg for å imøtekomme regjeringas forslag om mer sammenheng i elevenes skoledag. Ett av forslagene er at lærerne skal undervise sammenhengende 25 timer i uka.

Regjeringa vil gi mer sammenheng ved å åpne for å trekke praktiske aktiviteter inn i skoleuka. Lærere skal blant annet kunne gi leksehjelp, rådgivning og andre aktiviteter det ikke trengs forberedningstid til.

Undervisningstida skal bli organisert i et sammenhengende løp uten tradisjonell timeplan og faste friminutt. I praksis vil dermed en sammenhengende skoleuke for elever på 6. årstrinn bli om lag 28,5 timer i uka, nesten 6 timer mer enn regjeringa foreslår. DLF mener at utvida skoleuke vil gi bedre rom og mulighet for mer variert opplæring ut fra elevenes behov.

Kritikkstorm

Da DLFs holdning til regjeringas forslag til den nye skolereformen ble kjent, veltet det inn med kritiske kommentarer på folkeskolen.dk. Det blir hevdet at det er bra at elevene får flere timer. Men det skal ikke lærerne betale for.

– Lærereforeningas utspill er verre enn regjeringas, skriver en innsender.

Hun oppfatter utspillet som at det vil gi lærerne dårligere arbeidsvilkår.

Flere innsendere uttrykker skuffelse over ledelsen og mener DLF-lederen må fjernes.

Arbeidsgiver mistror

Kommunenes interesseorganisasjon KL reagerer med å kalle det at lærerne kan forplikte seg til å undervise 25 timer i uka, for et tomt tilbud.

Anders Bondo Christensen, leder for Danmarks Lærereforening, vil ikke ha konflikt.

FOTO: ANNA BJØRSHOL

KL kaller det røyklegging og mener DLF blåser opp tallet på undervisningstimer fordi lærerne utvider det klassiske undervisningsbegrepet til også å omfatte elevpauser, skolebibliotek og timer hvor lærere veileder hverandre.

KL beklager at DLFs utspill ikke bidrar til at det tenkes nytt om rammevilkårene for folkeskolen.

– Bryter med avtalemodell

Nordiske lærerorganisasjoners samråd (NLS) reagerer skarpt på kravene som både Finansdepartementet og Kommunernes Landsforening i Danmark (tilsvarende norske KS) har kommet med før arbeidsforhandlingene.

NLS kritiserer regjeringa for å sause sammen forslaget til folkeskolereform med tariffforhandlinger.

Samordninga av tariffkrav og analysen av de økonomiske konsekvensene av reformforslaget skal ha skjedd bak stengte dører.

– Dette er klart i strid med den nordiske kollektive avtalemodellen. Det svekker mulighetene for et akseptabelt resultat for begge parter, heter det i en uttalelse fra NLS.

> Les mer på Utdanningsnytt.no: Tøffe tak for danske lærere

I SKOLEN

EN KODE I MITT HODE

FEIDE-PÅLOGGING gir tilgang
til nettbaserte tjenester
MED ETT OG SAMME PASSORD

- ❶ Feide står for **Felles Elektronisk IDE**ntitet og er Kunnskapsdepartementets valgte løsning for sikker identifisering i utdanningssektoren.
- ❷ Basert på brukerens rolle i skolen, lages en elektronisk nøkkel, en Feide-identitet, som gir tilgang til en rekke nettbaserte tjenester og læringsressurser for utdanningssektoren.
- ❸ Feide hjelper skolen med å ivareta brukernes personvern og bidrar til at personopplysninger behandles på en sikker og lovmessig måte.

**Samme
nøkkel åpner
100 dører uten
at det går ut over
sikkerheten**

**500 000
elever og lærere
i grunnsopplæringen
bruker
Feide!**

**SENTER
FOR IKT I
UTDANNINGEN**

Finn ut mer på feide.iktsenteret.no

Flere jukser med stipendsøknaden

Lånekassens siste bokkontroll viser ifølge dinside.no at 4,5 prosent av studentene som ble kontrollert, jukset til seg stipend. De risikerer å miste retten til støtte fra Lånekassen. Etter forrige undersøkelse ble 3,6 prosent av de kontrollerte studentene tatt for juks.

Skoleruta

Kritiske til avspasering

Elevene ved en barneskole i Tromsø må være seks minutter lenger på skolen hver dag. Dermed kan de avspasere fem dager i løpet av skoleåret. Foreldre misliker ordninga.

Elevene har seks minutter kortere pause hver dag, og får i stedet fem hele avspaseringsdager ved Tromsdalen skole. Flere foreldre lurer på om skolen har lov til dette.

ILLUSTRASJONSFOTO: ØYVIND S. ETRE

TEKST Fred Harald Nilssen | fhn@utdanningsnytt.no

I praksis betyr dette at barna har seks minutter kortere pause daglig. Ei foreldregruppe for en av sjetteklassene ved Tromsdalen skole er kritisk til at skolen har bestemt denne ordninga. De vil undersøke lovligheten og har bedt Fylkesmannen om råd.

– Dekker over ressursmangel

Anita Helberg har på vegne av foreldrene tatt saka opp med Fylkesmannen. Hun opplyser til Utdanning at hun i samtale med rektor har forstått det slik at ordninga er kommet i stand fordi lærerne trenger mer planleggingstid for å få gjort alle de administrative oppgavene de er pålagt.

– Jeg betviler ikke at lærerne gjør en god jobb, og at de er pålagt for mange oppgaver, sier Helberg.

Hun mener at avspaseringsordninga dekker over mangel på ressurser i skolen.

– Avventer vurdering

Rektor Geir Olsen mener at skolen har forholdt seg til regelverket. Han oppfatter ikke foreldrereaksjonen som ei klagesak, men uttaler at foreldre er i sin fulle rett til å be Fylkesmannen om råd og veiledning. Han opplyser for øvrig at elevene opp til og med femteklasse får tilbud om et aktivitetstilbud

på avspaseringsdagene.

– Saka er til vurdering i utdanningsetaten. Nå venter vi på svar derfra, og avventer og ser hvordan foreldrene vil følge opp saka. Har vi gjort noe feil, vil vi som sagt rette opp i det, sier Olsen.

Tvil hos fylkesmannen

Fylkesmannen svarer foreldregruppa at Tromsø har ei forskrift som viser hva den enkelte skole kan gjøre av endringer i skoleruta. Visse vilkår må imidlertid oppfylles før skolen kan endre skoleruta. Samarbeidsorganene ved den enkelte skole skal uttale seg før samarbeidsutvalget vedtar forandringer.

Kommunens forskrift sier ikke noe om den enkelte skole kan utvide antall fridager. Fylkesmannen er derfor i tvil om skolens praksis er i tråd med kommunens egen forskrift.

Fylkesmannen viser til at skolen fritt kan bestemme hvor lange undervisningsøktene kan være, og at undervisning som regel skal være mellom klokka 8.00 og 15.30. Ut fra dette råder Fylkesmannen foreldrene til å undersøke om saka har vært behandlet i skolens samarbeidsutvalg før det ble bestemt å innføre de fem avspaseringsdagene. Hvis det ikke er gjort, er ordninga i strid med kommunens egen forskrift.

Storstilt feiring av stemmeretten

Etter 25 års strid vedtok Stortinget 11. juni 1913 allmenn stemmerett for kvinner.

En rekke tiltak og arrangementer kommer i forbindelse med jubileet: Debatter, minnemynt 8. mars, og komiteen skal gi ut et ettbindsverk om likestillingshistorie. Blant annet.

– For å skape et internasjonalt engasjement skal vi også ha en stor konferanse med markante kvinner fra en rekke land, sier Kirsti Kolle Grøndahl, leder av komiteen for stemmerettsjubileet.

> Les mer på Utdanningsnytt.no: **Kvinnens stemmerett skal feires**

I år er det 100 år siden alle kvinner fikk stemmerett i stortingsvalg.

ILLFOTO: MARIT HOMMEDAL NTB SCANPIX

Tora Aasland leder ny Unesco-kommisjon

Kunnskapsdepartementet har oppnevnt Nasjonalkommisjon for Unesco for perioden 2013 til 2016. Tidligere minister for forskning og høyere utdanning Tora Aasland er oppnevnt til leder av kommisjonen, melder departementet i en pressemelding.

Flere elever og studenter reiser utenlands

Stadig flere norske elever og studenter tar utenlandsopphold, viser en rapport fra Senter for internasjonalisering av utdanning (SIU). Rundt 21 prosent av norske studenter er nå internasjonalt mobile i løpet av studietiden, ifølge en pressemelding fra SIU.

● Pedagogar i barnehagane

For mange dispensasjonar

I Møre og Romsdal har 235 tilsette i barnehagane dispensasjon frå utdanningskrava. Det er for mange, meiner Fylkesmannen og varslar tilsyn.

TEKST Fred Harald Nilssen | fh@utdanningsnytt.no

På sin årlege pressekonferanse i Molde nyleg trakk fylkesmannen i Møre og Romsdal fram at rekruttering til lærar- og førskolelæreryrket er ein av dei tre største utfordringane innan oppvekst og utdanning.

Fylkesmannen meiner fylket har særlege utfordringar med å få nok kvalifisert personale til barnehagane. Aktørane i barnehagesektoren slit med å oppfylle lovkrava knytt til pedagogisk bemanning. Fylkesmannen meiner barnehageeigarar, kommunen og fylkesmannen må halde fram samarbeidet med kompetansesemiljø for å sikre nok og kompetent bemanning.

Kommunale og ikkje-kommunale

barnehageeigarar vert oppmoda til å legge til rette for at tilsette i barnehagane kan ta utdanning. I tillegg må eigarane verksette ordningar med å rettleie nye tilsette i barnehagane.

Pedagogisk bemanning vil vere tema for fylkesmannen sitt tilsyn med kommunane også i 2013.

Dei to andre hovudutbydingane fylkesmannen peiker på, er å fjerne mobbing og krenkande åtferd, og få til ein meir effektiv bruk av spesialundervisningsressursane.

Fylkesmannen på si side koordinerer og leier regionsarbeidet i prosjektet Glød og vektlegg samarbeid med Høgskulen i Volda.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal meiner fylket har særlege utfordringar med å få nok kvalifisert personale til barnehagane.

ILLFOTO: ERIK M. SUNDT

● Likestillingspris

Pris for å ha bedret kjønnsbalansen

Likestillingsprisen for 2012 ble nylig tildelt Universitetet for miljø og biovitenskap (UMB) i Ås i Akershus. Rektor Hans Fredrik Hoen tok imot prisen, som ble delt ut av Kristin Halvorsen.

– For at norsk forskning skal bli best mulig, må forskningsmiljøene lykkes med å rekruttere talenter av begge kjønn, sa Kristin Halvorsen.

Prisen er på 2 millioner kroner. Statsråden delte ut prisen under Kunnskapsdepartementets årlige kontaktkonferanse med universiteter og høyskoler i Oslo 15. januar.

Halvorsen hevdet at Universitetet for miljø og biovitenskap har vist en markant holdningsendring både i ledelse og i organisasjon, og at dette er bakgrunnen for at universitetet har klart å endre kjønnsbalansen blant de ansatte.

STUDIETUR TIL
KRAKOW/BERLIN
6 dager/5 netter
FLY fr. kr. **2.875**

WWW.KILROYGROUPS.NO

Spar tid - spar penger - styrk det faglige

Studie- & faglige besøk

Voksen-grupper

Trygghet & sikkerhet

Erfarne reiseeksperter

KILROY group travel er spesialister på å arrangere gruppereiser med høyt faglig innhold. Vi skreddersyr alle reiser og har dyktige leverandører i hele verden. Har dere spesielle ønsker - ta kontakt! Vi får til det meste.

Ideer til kulturelt- og faglig program:

F.eks: Auschwitz/Birkenau, Wieliczka salt gruver, Sachsenhausen, STASI-fengselet, Check Point Charlie og mye mer

Prisen er inkl. fly fra Oslo, 3 overnattinger i Krakow og 2 i Berlin på ungdomshotell/herberge. NB! Transport mellom de to byene kommer i tillegg. Prisene er gyldige for grupper på min. 10 personer som reiser samlet tur retur. Prisene varierer ut fra reisedato og vi har tatt utgangspunkt i billigste periode. Vi tar forbehold om eventuelle plassproblemer som kan oppstå ved reservasjon, pris- og avgiftsendringer samt valutasingninger.

Kontakt for mer:

• 23 10 23 40 • groups@kilroy.no
• kilroygroups.no

Kilroy

group travel

GJØR STUDIEREISEN EN KLASSE BEDRE

Nakenbading i svømmetimedene

Den 44 år gamle Akershus-læreren som er tiltalt for overgrep mot sju gutter mellom 11 og 16 år, skal ifølge aktor ha organisert nakenbading i svømmetimedene, melder NRK. Det kom frem da rettssaken mot mannen startet i Oslo tingrett 7. januar.

Læreplan for grunnskolen

Elevene skal bli utforskere

Elevene skal bli mer nysgjerrige og aktive i samfunnsfag. Derfor foreslår Utdanningsdirektoratet et nytt kompetansemål i faget. Elevene skal bli «utforskere».

TEKST Fred Harald Nilssen | fhn@utdanningsnytt.no

I forslag til revidert læreplan for grunnopplæringa skal altså «utforskeren» være et hovedområde i grunnskolen. Det blir dermed et område på linje med samfunnskunnskap, geografi og historie. I høringsnotatet går det fram at hovedområdet skal handle om hvordan elevene skal få en samfunnsfaglig forståelse gjennom nysgjerrighet, undring og skapende aktiviteter.

Elevene skal dermed få ei opplæring hvor de blir stimulert til bruk av og kritikk av kilder. Hovedområdet «utforskeren» omfatter også formidling, diskusjon og utvikling av samfunnsfaglig kunnskap og kompetanse.

Ifølge høringsnotatet fra direktoratet er en av grunnene for revidering

av fagplanen at ei internasjonal sammenligning av læreplaner i fem land peker på at den norske læreplanen i samfunnsfag legger mindre vekt på kildekritikk enn planene i andre land.

Videre heter det at Kunnskapsdepartementet vil styrke demokratimålene i samfunnsfagplanen. Det blir vist til at elevrådsarbeid tidligere er fjernet for å frigjøre timer til valgfag på ungdomstrinnet. «Det er ikkje ønskeleg at avvikinga av elevrådsarbeid som fag fører til at demokratimåla i LK 06 blir færre eller svekte. Mål som omhandlar demokratisk deltaking, val og medverknad, er tydeleggjorde i den reviderte læreplanen i samfunnsfag», heter det i notatet.

Elevene skal lære kildekritikk.

ILL.FOTO: ERIK M. SUNDT

Kritikk av planen

Høgskolelektor ved Høgskolen i Oslo og Akershus, Tarjei Helland, har ledet revisjonen av læreplanen i samfunnsfag. Han mener at byråkratspråket har ødelagt forslaget til læreplan så mye at han ikke lenger vil knyttes til arbeidet.

Denne kraftsalva har han gått ut med i Aftenposten. Han sier at antall ord i ei setning er blitt viktigere enn hva kommende generasjoner skal lære.

Helland opplyser at arbeidsgruppa som arbeidet

med forslag til endring av læreplanen i samfunnsfag, var fornøyd med forslaget sitt.

– Men etter at forslaget gikk ei runde i byråkratene til direktorat og departement, er utkastet som nå er på høring, så elendig at jeg ikke ønsker at mitt navn skal assosieres med det, sier Helland. Han forteller om problemer i møter med Utdanningsdirektoratet.

Ifølge Helland var problemet at formkrav avgjorde hva slags ord og uttrykk som kan brukes i læreplaner, hvor konkrete de kan være og hvor lange set-

ninger som kan brukes. Formen var viktigere enn innholdet, og at noe ikke var «læreplansjanger», trumfet alle andre argumenter.

Innholds- og utviklingsdirektør Erik Bolstad Pettersen i Utdanningsdirektoratet sier til Aftenposten at han ikke kjenner seg ikke igjen i kritikken.

– Vi synes vi fikk et godt forslag fra læreplangruppa, og det har vi bearbeidet. Vi har spisset det og synliggjort de grunnleggende ferdighetene i samfunnsfag tydeligere, sier han.

Fire forskningsmål

Statsminister Jens Stoltenberg listet opp fire satsingsområder for forskning på konferansen om forskning i Oslo 15. januar: mer penger til forskning, bedre samarbeid mellom forskning og næringsliv, mer samarbeid med internasjonale forskningsmiljøer og satsing på grunnutdanningen.

Håper på bedre matematikk med algebra

I et nytt læreplanforslag foreslår Utdanningsdirektoratet å styrke og presisere innholdet i kompetansemålene om algebra fra 5. trinn, fordi internasjonale undersøkelser viser at norske elever har svake kunnskaper i algebra.

Juss

Over 2000 PC-er til videregående-elever ble levert med feil. Nå har fylkeskommunen vunnet mot leverandøren i retten.

ILLFOTO: BO MATHISEN

Måtte i retten for å få hevet PC-kjøp

Et PC-kjøp til elever i videregående skole i Nord-Trøndelag endte i to rettsrunder. Rett før jul vant fylkeskommunen ankesaka mot en leverandør i lagmannsretten.

TEKST Fred Harald Nilssen | fhn@utdanningsnytt.no

Nord-Trøndelag fylkeskommune har hatt ordninga med bærbare PC-er for elever siden høsten 2006. Kjøpet i 2010 hadde imidlertid mangler. Da de over 2000 PC-ene ble tatt i bruk, viste det seg at svært mange hadde tilnærmet identiske feil. Etter gjentatte utbedringsforsøk krevde fylkeskommunen å få hevet kjøpet.

Da leverandøren avviste kravet, gikk saka til tingretten hvor fylkeskommunen fikk medhold. Leverandøren anket saka til Frostating lagmannsrett, men tapte. I domsavsigelsen heter det at «Partene er enige om at samtlige PC-er opprinnelig ble levert med en konstruksjonsmessig

svakhet som kan karakteriseres som en konstruksjonsfeil». Det heter også at «lagmannsretten har som tingretten kommet til at fylkeskommunen hadde rett til å heve kontrakten». Retten slår også fast at fylkeskommunen har reklamert i tide.

Leverandøren må dermed betale fylkeskommunen tilbake drøye 10 millioner kroner pluss renter. I tillegg er leverandøren ilagt en dagmulkt på 1,2 millioner kroner pluss renter, samt å betale fylkeskommunens saksomkostninger på 95.218 kroner. Saksomkostninger fra behandling i tingretten på 105.622 kroner kommer i tillegg.

Idrettsfag

RBK-spillere sikres skoleplass

Ikke alle fotballtalenter kan regne med å leve av idretten. Rosenborg ballklubb (RBK) tar konsekvensen av det. En avtale mellom klubben og Sør-Trøndelag fylkeskommune sikrer spillere plass på idrettsfag ved Strinda videregående skole. Et eventuelt skoleløp på fire år kan bestemmes allerede i løpet av første skoleår. Etter første skoleår kan en RBK-spiller velge studiespesialisering i de neste to eller tre årene.

Forholdene vil også bli lagt til rette for at elever som ønsker yrkesfaglig utdanning, kan ta del i fotballtilbudet. I samarbeid med Charlottenlund videregående skole åpnes det også for å gi et bredt utvalg av yrkesfaglige utdanninger, ifølge en pressemelding fra fylkeskommunen.

AKTIVE KLASSETURER MED CLUB ENGLAND

THE LEADING CLASS TOUR TO ENGLAND FOR OVER 40 YEARS

Velkommen til en fantastisk klassesetur med Club England - en uslåelig kombinasjon av lærerike opplevelser, spennende utflukter og aktiv fritid. Koselig pensjonat, vertsfamilier eller hotell.

Fra kun 1795,- for arrangement i England, 2795,- med båt og 3995,- med fly. Gratis for foresatte og lærere*.

Ring oss for en hyggelig turprat, eller send kontaktskjema som du finner på nettsidene våre: www.clubengland.net

Scarborough med York

Spennende, trygg og solrik ferieby med Englands røste fornyelsespark. Vi besøker den verdenskjente kulturbyen York med The Viking Centre, og kanskje London eller Skottland!

www.clubengland.net
info@clubengland.net
* Avhengig av gruppens størrelse.

Brighton med London

Englands største og mest berømte badeby - nesten en forstad til London, som vi besøker på flere dagsturer. Et fantastisk reisemål hvor dere vil treffe ungdommer fra hele verden!

22 11 13 33
55 56 02 02
90 02 23 10

Aktuelt navn

Bibliotekarenes favorittforfatter

Forfatter og Brageprisvinner Linn T. Sunne hiver seg gjerne ut i ting hun synes er skummelt. Å henge opp klesvasken er imidlertid en krevende øvelse for henne.

TEKST Jørgen Jelstad | jj@utdanningsnytt.no

FOTO Rolf M. Aagaard

● Linn T. Sunne (41)

Hvem
Prisbelønnet forfatter

Aktuell
Ble rett før jul tildelt Brageprisen for ungdomsboken Lille Ekorn. Ble nylig nominert til Nordisk skolebibliotekarforenings pris i klassen Årets barnebok.

Du er nominert til Nordisk skolebibliotekarforenings barnebokpris, og i fjor fikk du Brageprisen for ungdomsboka «Lille Ekorn». Hvordan føles anerkjennelsen?

Det kjennes veldig godt, og det er en oppmuntring å bli lagt merke til. Og så er det veldig bra at ungdomsboksjangeren får økt oppmerksomhet.

Hva handler «Lille Ekorn» om?

Ei jente på 14 år som blir forelsket i håndballtreneren. Hun opplever det som en voldsom forelskelse, men det er et veldig skeivt forhold, ettersom treneren er en voksen mann som også trår over noen grenser. Dette er en historie som har vokst fram over noen år, men utgivelsen falt sammen med flere mediasaker om overgrep, noe som har gjort den veldig aktuell.

Hvilken kjent person ville du hatt som lærer?

Bodil Nordjore. Hun driver med tradisjonssmat. Jeg har veldig lyst til å lære å bake lefser og lomper, og lage pølser.

Hvem ville du gitt straffelekse?

Det må bli til personer som er skråsikre.

Du får holde en undervisningstime for den norske befolkning. Hva handler timen om?

Empati og medmenneskelighet. Og så vil jeg gjerne flette inn litt om norsk grammatikk.

Hva liker du best med deg selv?

Jeg tør å prøve nye ting som jeg synes er skumle. Det hender det går på trynet, men som regel går det veldig bra. For eksempel det å snakke foran store forsamlinger.

Hvilke lag og foreninger er du medlem av?

Jeg jobber nå som litteraturformidler på bokbus-

sen i Oppland, men jeg er utdannet lærer og er medlem av Utdanningsforbundet. I tillegg er jeg medlem av Kritikerlaget, Norsk Barne- og Ungdomsbokforfattere, Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening og den lokale veiforeningen Skiaker-Myrbråten.

Hvilken bok har du ikke fått tid til å lese?

Den siste boka til Elen Betanzo, en ungdomsbok som heter Blackout.

Hva gjør du for å få utløp for frustrasjoner?

Da går jeg ut i naturen. Der er det alltid mulig å hente seg inn.

Hvem er din favorittpolitiker?

Da sier jeg Hanna Kvanmo.

Hva har du lagt ut på Facebook denne uka?

Det er uvanlig lite, for jeg er normalt veldig på. Men jeg tror jeg har lagt ut en link til Svøm langt-kampanjen som er Norges Svømmeforbunds årlige kampanje.

Hvilke tvangshandlinger har du?

Det er ikke så veldig mye av det heldigvis, men når jeg henger opp klær til tork, må de henge på en veldig bestemt måte, for eksempel etter farger eller type bruk.

Hva er ditt bidrag til å redde verden?

Jeg tar vare på gamle tommerhus. Det er et familieprosjekt å resirkulere dem, altså flytte og bygge dem opp igjen.

Det lokker fram inspirasjonen?

Ja. Huset jeg skriver i, er rundt 150 år gammelt. Jeg liker ting som har en historie.

«Huset jeg skriver i er rundt 150 år gammelt.»

Medvind i matte-seilene

I 16 år har Strinda videregående skole i Trondheim tilbudt differensiert undervisning i matematikk. Strykprosenten har sunket betraktelig, men det kommer også sterke faglige innvendinger mot opplegget.

TEKST Kari Oliv Vedvik | kov@utdanningsnytt.no

Etter at Strinda videregående begynte med dette høsten 1996, sank strykprosenten i matematikk fra 10–15 prosent, som er gjennomsnittet i Norge, til nesten null, ifølge skolen.

Loven sier at alle elever skal få undervisning tilpasset sitt nivå. Ifølge opplæringsloven paragraf 8-2 er det imidlertid begrenset anledning til å dele inn etter nivå: «For delar av opplæringa kan elevane delast i andre grupper etter behov. Til vanlig skal organiseringa ikkje skje etter fagleg nivå, kjønn eller etnisk tilhør.»

Strinda-modellen

Strinda har hatt suksess med nivådelingen og er en av skolene i landet med størst oppslutning om faget. Realfaglektoren Marianne Sletbakk ved skolen har veldig god erfaring med differensiert undervisning.

– Vi deler inn elevene etter nivå på 1. trinn, enten de velger teoretisk eller praktisk matematikk, sier hun til forskning.no.

– Strinda-modellen er nokså enkel, med en matematikkprøve dag to etter skolestart. I tillegg ber vi elevene skrive på karakterene, standpunkt og eksamen, fra ungdomsskolen, og spør hvordan de vurderer egen innsats bak karakteren, sier hun.

Elevene og foreldrene velger aktuell gruppe med passende undervisningsnivå, etter forslag fra læreren.

– Initiativet kom fra lærerne, som ønsket å kunne gi god og tilpasset undervisning uten å slite seg helt ut.

– Alle får ikke full gjennomgang av alt, men alle har de samme prøvene siden alle skal opp til den samme eksamen. Konsekvensen er at flere klarer seg, og færre får hatfølelser i matematikktimene, sier Sletbakk til forskning.no.

– Elevene får bedre holdning til faget

– Elevene med et faglig svakt utgangspunkt tilbys mindre grupper. De andre er i større grupper. Modellen ble skapt for å løfte de svakeste til et bedre nivå, sier Strinda-rektor Trond Hofstad til Utdanningsnytt.no.

– Underveis kan elevene søke seg til andre grupper. I og med at elevene kan flytte mellom gruppene, mener vi at vi holder oss innenfor lovverket. I 2007 besøkte kunnskapsminister Øystein Djupedal oss og lovpriste modellen.

– I tillegg til at vi øker kunnskapen og karakterene i matematikk, ser vi også at holdningen til faget bedres. Lærerne er veldig bevisste på å gi elevene en god oppstart og formidle en god holdning til faget, sier Hofstad.

Strinda videregående skole ble i fjor utvidet og omfatter nå også tidligere Ladehammeren videregående skole, i tillegg til flere linjer.

– Vi vil innføre denne modellen til alle når hele skolen blir samlet i nytt bygg til høsten, sier Hofstad.

Liten gevinst

– Tanken kan være veldig god, men forskning har vist at de svakeste elevene ikke blir løftet opp og at det i særlig grad går ut over dem å være nivådelt.

Dette sier skoleforsker og professor Terje Ogden til Utdanningsnytt.no.

– Det at en klasse har nok og dyktige lærere er avgjørende for hvordan både de svakeste og de sterkeste elevene gjør det. Det at de lykkes på akkurat denne skolen i Trondheim er bra, men jeg tror ikke det vil ha samme effekt over alt. Det aner meg at det her er snakk om motiverte lærere med ditto motiverte elever, da vil en uansett få gode resultater. Så vidt meg bekjent er ikke denne modellen blitt forsket på eller evaluert.

– Det er såpass mye forskning som viser at nivådeling ikke er heldig. Tidligere har vi hatt flere ulike modeller i skoleverket der en har delt opp i nivåer, og disse har ikke vist seg å fungere etter målet. Vi ser der hvor det ikke er nivådelt, at de sterkeste elevene ofte drar med seg de svakeste, i tillegg passer de også på at de svake får utfordringer de kan bryne seg på, sier Ogden.

Ved nivådelt matematikkundervisning har Strinda fått opp gjennomsnittet hos både sterke og svake elever.

ILL.FOTO: INGUNN BLAUENFELDT CHRISTIANSEN

Inkludering

Inn i **varmen**

Her lå det en gang et hus hvor Sveriges svakeste skole sendte sine vanskeligste elever. Nå er bygget revet, problemelevene tatt inn i klasserommet – og Nossebro skole er i løpet av tre år blitt en av de beste i landet.

I 2007 hadde Nossebro skole én heldags spesialavdeling med fem elever, én spesialgruppe med 12 elever, én særskolegruppe med åtte elever og ett eget rom for spesialgrupper på skolen kalt Oasen. I løpet av ett år la de ned alle sammen.

En av Sveriges minste kommuner er blitt landets største skoleforbilde. Også kommuner i Norge tar nå problemelevne inn igjen i klasserommet for å få bedre resultater.

TEKST Jørgen Jelstad | jj@utdanningsnytt.no

FOTO Erik M. Sundt

Fra dårligst til **best** på

Spesialpedagog Johanna Lundén begynte i den nye jobben ved Nossebro skole i Västra Götalands län høsten 2005. Som det ofte skjer med spesialpedagoger, fikk hun en liten gruppe med elever som «ikke passet inn».

– Den gruppa bare vokste, sier Lundén.

Til gruppa kom autister, dyslektikere, innvandrere, elever med sosiale problemer og så videre og så videre.

– Jeg begynte med fem elever, men det ble raskt til tolv.

Lundén kjente på et økende ubehag. I tillegg til hennes spesialgruppe fantes én heldags spesialavdeling med fem elever, én særskolegruppe med 8 elever og et eget rom for spesialgrupper kalt Oasen med 60 elever på det meste. Alt dette i en av Sveriges minste kommuner med 5500 innbyggere, Essunga kommune, ca. 4 mil fra Trollhättan.

– Jeg tenkte «Hva er det vi holder på med, når vi plukker ut barn på denne måten?». Det ga ingen gevinst for noen, sier Lundén.

Så kom høsten 2007. Lundén vandret inn i storsalen på skolen. Da hun kom ut igjen, visste hun at hun jobbet på Sveriges dårligste skole. «Startskuddet for endring» kaller hun det i dag.

Mye av den endringen skal handle om utenforskapet som forsvant. Velkommen til Nossebro.

«Nu jäklar»

Den sagnomsuste høsten 2007: Alle Nossebro skoles ansatte var samlet i storsalen for skolestart. Lærere i fortsatt feriemodus pludret lystig seg imellom, men da kommunens skolesjef gikk på podiet, kunne man ane en uro. Lærerne ble blåst

ut av feriemodus av helt andre ting enn viltre elever – nemlig statistikk.

– Da jeg gikk ut av salen etter at resultatene var lagt fram, var jeg dritforbanna. Jeg tenkte «nu jäklar», sier lærer Sandra Naess.

For første gang hadde man i Sverige rangert skolene etter resultater. Tallene skole- og sosialsjef Bosse Svensson viste, etterlot Nossebros lærerstand i mildt sjokk. Kommunen var blant de fem dårligste i det meste: avgangselevnes snittkarakterer, andelen elever som kom inn på videregående skole og andel elever med bestått i alle fag. Skolen var rett og slett dårligst i Sverige.

Politikerne hadde allerede en plan, og også denne ble lagt fram på møtet. Innen 2010 skulle alle elevene få godkjent vitnemål og komme inn på videregående. Utgangspunktet i 2007 var at kun 75 prosent av elevene oppnådde det.

– Mange, inkludert meg, tenkte om målene at «dette er umulig». Vi måtte likevel gi det et forsøk, sier lærer Jonas Engernäs.

Forskningsbasert snuoperasjon

– Det var trist og pinlig, sier skolesjefen i Essunga kommune, Bosse Svensson.

Kommunen tok umiddelbart affære da resultatene kom. Rektor på skolen ble fritatt for all jobbing med administrasjon og dokumentasjon. Det skulle Svensson ta seg av.

– Rektor skulle ha fokus på å bedre resultatene og skape en bedre skole for elevene. Ledelsen må få tid til å gjøre jobben sin, sier Svensson.

I tillegg ble spesialpedagog Johanna Lundén en sentral person i den kommende skoleutviklingen.

– Det viktigste er inkluderingen, sier spesialpedagog Johanna Lundén.

Ressursene Nossebro skole brukte på alle spesialgruppene er nå overført til ordinær undervisning. Derfor er det to lærere i mange av skolens timer. Jonas Engernäs og Carin Linderlöf hjelper elever i engelsktimen.

1-2-3

– **Jeg måtte** jobbe hardt med meg selv for å endre innstilling, sier lærer Sandra Naess.

Ett av hovedmålene var at undervisningen skulle være forskningsbasert. Lundén sammenstilte den mest solide pedagogiske forskningen hun fant i et hefte som alle lærere ble pålagt å sette seg inn i. Deretter diskuterte lærerne hvordan denne kunnskapen kunne brukes på skolen.

– Nå prater vi om det som hender i klasserommet på lærerværelset. Tidligere snakket vi aldri om det. Vi diskuterer hvordan vi skal legge opp timene, og hva som kan endres til det bedre, sier Lundén.

Flere av lærerne på Nossebro karakteriserer denne lærerværelse-praten som en holdningsendring.

Og hva sa så forskningen Lundén hadde samlet om hva som gir best resultater? Ett av de tydeligste svarene var inkludering.

– Vi la ned alle spesialgruppene og tok elevene inn i klasserommet, sier skolesjef Svensson.

Ressursene dette frigjorde, ble tatt inn i klasserommet. Blant annet har de satset på å ha to lærere i mange timer. De har også satset på tydeligere struktur for elevene, kompetanseheving av lærerne og en egen ekstra støtte i tillegg til undervisningen i normalklassen. Elevene er med på all undervisning i klassen, men kan få ekstra støtte gjennom tilleggsundervisning utenom ordinær undervisning.

– Vi har ikke brukt noen konsulenter eller superpedagoger fra Stockholm. Vi har gjort dette selv, og det er vi litt stolte av. Det går faktisk an å forandre en skole. Og det går an med de ressursene og de lærerne man har, sier Bosse Svensson.

– *Om dere har ikke brukt mer penger?*

– Nei, vi har heller måttet kutte litt, sier Svensson, som poengterer at inkluderingstankegangen for all del ikke må bli en måte for kommunen å spare penger på.

Tre år etter snuoperasjonen, i 2010, var kommunen blant de ti beste i Sverige på alle de punktene hvor de tre år tidligere hadde vært blant de fem dårligste – snittkarakterer, andel elever som kom inn på videregående og andel elever som fikk bestått i alle fag.

Spranget var oppsiktsvekkende og smått utrolig, og det har gjort at pedagoger, skoleutviklere, politikere og byråkrater kommer bussende til Nossebro. Lass på lass.

– Fram til nå har vel rundt 200 kommuner i Sverige vært i kontakt med oss. I tillegg kommer besøk fra Danmark og Norge, sier Svensson.

Den stillferdige mannen bak kontorpulten med en for lengst foreldet regnemaskin ved siden av PC-skjermen smiler.

– Bamble kommune har vært her på besøk nylig, og Porsgrunn, sier Svensson.

Jaha? Porsgrunn?

Rabagastene blir i klasserommet

Den flunkende nye Heistad ungdomsskole i Porsgrunn kommune er fortsatt delvis en byggeplass, og ikke et eneste klistremerke finnes på elevenes bokskap. En elev svinger forbi i gangen, og rektor Tom Stormyr smiler og hilser.

– Det der var en elev som ikke ville ha vært her på skolen, hvis vi hadde tatt ut elever i egne spesialtiltak, sier Stormyr.

Han leder også kommunens ressursteam som >

– **Det går** faktisk an å forandre en skole, sier skolesjef Bosse Svensson.

– Det er lite forskning som sier at det å hive rabagastene ut av normalskolen er det beste, sier rektor på Heistad ungdomsskole i Porsgrunn, Tom Stormyr.

– Å bli plukket ut er en form for utenforskap, sier spesiallærer på Nossebro, Britt Marie Nilsson.

Ida Forsell og Nadja Corneliusson får ekstra støtte før heimkunnskapsprøven denne uka. Tidligere var dette grupperommet fullt av spesialgrupper hele tiden, men nå skal alle elevene få sin undervisning i klasserommet.

reiser rundt til skoler som trenger hjelp med å håndtere elever med store atferdsvansker. Teamet består av en leder og fem fulltidsansatte, og det følger opp over tjue skoler i Porsgrunn kommune.

– Det er disse elevene vi har, og da må vi finne verktøy for å håndtere også de vanskelige elevene. Det er lite forskning som sier at det å hive rabagastene ut av normalskolen er det beste, sier Stormyr.

Overgangen fra kontoret til Bosse Svensson i Nossebro kjennes ikke stor, bortsett fra at Porsgrunn er en kommune med over 35.000 innbyggere. Seks ganger større enn sin ideologiske tvilling i Sverige.

– Det handler ikke om en masse ekstra ressurser, men om å snu tankegangen, sier Stormyr.

Han forteller at kommunen aldri har ønsket egne skoler eller tiltak for å løse atferdsproblemer i skolen. For fem-seks år siden gjennomførte de en spørreundersøkelse blant alle rektorene, og etter deres vurdering var det da 78 elever med atferdsvansker som kunne få et tilbud utenfor klassen.

– Strategien om at alle skal med, var åpenbart under press. Det ville vært uhåndterlig og var ikke i tråd med vår strategi å ta alle de elevene ut i egne tiltak, sier Stormyr.

De bestemte seg for heller å styrke tankegangen om at alle skal med gjennom å etablere et eget team som skulle bidra til å løse problemene der de fantes.

– Og dette må være enten-eller. Skal man ha en slik ideologi, men så plutselig gjøre vesentlige unntak, blir det vanskelig, sier Stormyr, og tilføyer at det ikke finnes noen kvikke løsninger på inkluderingsutfordringene.

– Men å samle alle problemelevne fra flere skoler i en kommune på ett sted, det tror jeg ikke noe på.

Sprer seg til naboen

Han har selv vært i Nossebro for å dele erfaringer.

– De kunne ikke fortsette å skylde på elevene. De fant ut at det de måtte gjøre noe med, var seg selv, sier Stormyr.

Dette er også ideen bak ressursteamet i Porsgrunn. Sammen med lærere og skoleledelse lager de en analyse av situasjonen for å se på hvilke forhold som opprettholder den uønskede atferden. Deretter finner de en strategi for hva skolen kan gjøre for en ønsket endring. Stormyr mener det finnes gode alternative skoler og spesialtiltak, og han tror også det kan være en løsning for noen skoler.

– Men hvis skolene får stor tilgang på tilbud hvor elever kan tas ut av klassen eller skolen, ender det med at man ikke lenger ser dette som skolens egne utfordringer, men i hovedsak kvitter seg med elevene uten å vurdere egen praksis. For man er helt nødt til å se på læringsmiljøet disse elevene kommer fra, sier Stormyr.

Ressursteamet har fått gode tilbakemeldinger, og rektorene i kommunen støtter opplegget. Nå har også nabokommunen Bamble kjøpt seg inn i teamet for oppfølging i sin kommune.

– Er dette billigere for kommunen?

– Det vet jeg ikke, men det krever uansett mange ansatte å drive spesialgrupper eller spesialskoler. Vi er seks ansatte som betjener alle skolene i Porsgrunn, og nå også Bamble. De få gangene vi må sette inn ekstra tiltak rettet mot enkelte elever, får vi ekstra midler til dette i en korttidsperiode, sier Stormyr, som er åpen om at heller ikke de alltid klarer å beholde elevene i klassen.

– Det vil alltid være noen vi må finne individuelle løsninger for. Da er det ofte snakk om 24 timers oppfølging, langt mer enn bare skole. Likevel, hvis en elev må tas ut i en periode, skal det

tilbudet opphøre når eleven tilbakeføres til klassen eller går ut av skolen, sier Stormyr.

Slik vil de unngå å skape et kunstig behov.

– I det øyeblikk du lager et permanent utenfor-tilbud til 20 stykker, vil det være 20 stykker der hvert år. Lager du til 50, vil det være 50 der. Og lager du til 150, blir det 150 elever utenfor hvert år. Det er til hinder for å skape innovative løsninger i skolen, sier Stormyr.

– Opplevdes som en trussel

Det tidligere spesialrommet på Nossebro skole i Sverige er nå tomt mens de ordinære timene pågår, for da skal alle delta i de vanlige klassene. I friminutt og pauser stikker imidlertid elever innom for å få «ekstra støtte». I hjørnet ved vinduet sitter Ida Forsell (14) og Nadja Corneliusson (14) og over til heimkunnskapsprøve.

– Vi har prøve på torsdag, så i dag er vi her en halvtime, sier Ida.

– Hvorfor går du hit?

– For å få bedre karakterer, sier Ida og titter opp på spesiallærer Britt Marie Nilsson.

– I samråd med mamma har vi bestemt at du skal ha ekstra støtte to ganger i uka, sier Nilsson.

Hun har jobbet ved skolen siden 1989 og var skeptisk da omleggingen til full inkludering skulle gjennomføres.

– Den gangen så jeg på enkelte elever vi hadde og tenkte «aldri om det går», men jeg har endret oppfatning, sier Nilsson.

Mens hun tidligere tilbragte all sin tid på dette grupperommet med elever i spesialtiltak, den gang kalt Oasen, er hun nå mest inne i den normale undervisningen for å hjelpe elever som strever.

– Jeg ser ingen ulemper med endringen. I dag treffer jeg alle elever, også de flinke, og vi ser at

alle smelter inn i skolemiljøet på en helt annen måte. Å bli plukket ut, slik vi gjorde før, er en form for utenforskap. Elever ville ikke bli plukket ut, og det opplevdes som en slags trussel, sier Nilsson.

Nå er hun kun på grupperommet for å gi ekstra støtte i tillegg til de ordinære undervisningstimer.

– De fleste som er innom her, er her rundt tre ganger i uka. Det er kanskje 15–20 elever innom hver uke, sier Nilsson.

Alle disse elevene er samtidig med i all den ordinære undervisningen. Ida og Nadja forsvinner ut etter en liten halvtime med ekstraslesing. De begynte på skolen etter omleggingen og har aldri opplevd at noen har blitt plukket ut av timene for å gå i egne spesialgrupper.

– Før hadde jeg bare elevene ingen andre ville ha. Nå har jeg alle. Vi som er spesiallærere, er blitt mer fleksible, sier Nilsson.

● Målene Nossebro satte i 2007

I 2010 skal:

- alle elever på 9. trinn få minst karakteren godkjent i alle fag.
- alle elever på 9. trinn komme inn på videregående.
- alle elever på 3. og 5. trinn nå de nasjonale målene.

● Faktorer for framgang

- Inkludering
- Kunnskapsfokusering
- Tiltro og tillitsfulle relasjoner
- Tydelig og pedagogisk lederskap
- Bruk eksisterende ressurser på en ny måte
- Samarbeid mellom sosialtjenesten og skoleadministrasjonen
- Forskningsbasert arbeidsmetode

Forsidekritikk

Nossebro-fremgangen er også blitt møtt med kritikk, da avisen Dagens Nyheter skrev en stor forsidesak om at skolen hadde gitt for høye vitnemålskarakterer.

Bakgrunnen var at elevene fikk bedre resultater på vitnemålet enn det de hadde fått på de nasjonale prøvene tidligere i skoleåret. Det ble antydning at dette var grunnen til den spektakulære utviklingen i Nossebro-elevenes avgangskarakterer i 2010, som hadde gått fra verst til best i Sverige i løpet av tre år.

– Ja, det var én enkelt lærer som hadde gitt for gode karakterer i matematikk. Men etter å ha korrigert for dette, viste det seg at vi da ville havnet på 10. plass i Sverige istedenfor 9. plass, så det hadde ikke endret stort på helhetsbildet, sier skolesjef Bosse Svensson.

Kommunen fikk revisjonsselskapet PWC til å gå gjennom saken. PWC fant ingen store problematiske avvik.

– Året etter var det ingen avvik mellom resultatene på nasjonale prøver og avgangskarakterene, sier Svensson, som imidlertid understreker at resultatene i år ikke kommer til å bli like gode som året før, ettersom de har et spesielt krevende årskull.

– Av og til er det litt overdrevet dette at vi brukes som et godt eksempel over alt. Vi er en liten kommune, og det spiller også inn fordi resultatene kan variere noe mer, sier Svensson.

Men da Skolinspektionen i Sverige vurderte Nossebro, uttalte de at det var det beste eksemplet på skoleutvikling de hadde sett. De to siste års resultater viser også at Nossebro-skolen fortsatt er blant de beste i Sverige etter omleggingen. På skolen er de ikke i tvil om hovedårsaken.

– Det viktigste er inkluderingen. Hadde vi ikke

gjort det, ville vi ligget konstant nede i gjørra, sier spesiallærer Johanna Lundén, som nå har tatt over som rektor på barneskolen.

– Jeg tok jo feil

Dagens undervisning er over, og på lærerværelset sitter lærer Sandra Naess og forteller at hun fortsatt husker ordene fra rektor da endringene ble sparket i gang i 2007: «Det er lærernes jobb å sørge for at elevene lykkes».

– Det er jo det. Det er min jobb å fikse det, sier Naess.

Hun sleit allikevel lenge før det sank skikkelig inn.

– Jeg måtte jobbe hardt med meg selv for å endre innstilling. Tidligere la jeg problemene over på eleven, og det var aldri min feil om noen ikke lyktes.

– Det endret seg?

– Jaha! Før tenkte jeg at det alltid vil være noen elever som ikke får godkjent vitnemål. Og disse var jo uansett i et annet rom nede i gangen, gjerne sammen med en ufaglært assistent. Nå er vi mye mer bevisste på at alle elevene skal nå målet og få vitnemål, sier Naess.

– Så du savner ikke det gamle?

– Nei, det kan jeg ikke gjøre. Jeg tok jo feil, sier hun.

Elevene i de gamle spesialgruppene hadde andre bøker. Et annet opplegg. «Nede i kjelleren», som Naess kaller det.

– Jeg hadde fire-fem av mine elever ute av klassen i spesialgrupper. Dermed slapp jeg å tenke på dem, sier Naess.

Det blir en kort pause.

– Jeg tenker på noen stakkarer fra den tiden ...

Hun slipper ut et lite sukk.

– ... de fikk aldri en sjanse.

● Utviklingen etter omleggingen i 2007

Vitnemål 9. klasse	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Gjennomsnittlig karakterpoeng	197,9	188,4	209,5	218,7	234	226
Andel på VGS (%)	81 %	75,9 %	91,4 %	93,1 %	100 %	97 %
Andel bestått i alle fag	68,4 %	62,8 %	78,1 %	80,6 %	96,3 %	92,5 %

*Gjennomsnittlig karakterpoeng for 9. klassinger i Sverige var rundt 211 i skoleåret 2011/2012.

Nasjonale prøver 9. klasse – andel elever som besto (%)						
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Svensk	91	91	94	95	98	100
Engelsk	93	90	95	89	99	98,5
Matematikk	69	91	80	85	84	95

«Han trodde på sitt kall som skuespiller, fordi han allerede på skolen ikke kunne klare seg uten sufflør.»

Wolfgang Eschker (1941-), Tysk forfatter og oversætter

Teatersport

Verdens beste jobb

Det var mye latter, improvisasjon og glede. FOTO: KIRSTI VORKINNSLIEN EGELAND

Jeg har verdens beste jobb. Jeg gleder meg til å gå på jobb, og elevene mine gir meg mange trivelige, artige og interessante tilbakemeldinger. Jeg er lærer på ungdomsskolen, og det er veldig moro å møte tidligere elever for å høre hvordan de har det i videregående skole. For noen dager siden fikk jeg en e-post fra Eirunn Johansen, lærer ved Hemne videregående, der hun underviser i drama. De skulle sette opp en intern forestilling der det skulle konkurreres i improvisasjon, såkalt teatersport. Fire lag skulle spille mot hveran-

dre, og vinneren stemmes fram av publikum og dommere. Mine tidligere elever foreslo meg som en av dommerne. Jeg ble veldig glad. Tenk å være så heldig! Elevene jeg hadde på skolen for ett og to år siden, ønsket meg som dommer. Jeg har verdens beste jobb. Det er herlig å være lærer ved Sodin skole. Det er så mange trivelige, reflekterte og flinke ungdommer rundt omkring i landet, og jeg kjenner mange av dem.

Med hilsen Kirsti Vorkinnslien
Egeland, adjunkt, Sodin skole

● Endringsforslag

Vil begrense forberedelsene til muntlig

Elever i ungdomsskolen skal ikke lenger få forberede foredrag til muntlig eksamen. Slik lyder ett av forslagene til endring i forskrift om eksamensregler, sendt ut på høring av Kunnskapsdepartementet 11. januar.

- Departementet mener dette skaper et urettferdig skille mellom elever som kan få hjelp av foreldrene og de som må gjøre alt selv, skriver Aftenposten.

Ifølge avisa er det store variasjoner i eksamensreglene kommunene imellom, og departementet ønsker derfor en mer enhetlig praksis.

RETTELSE

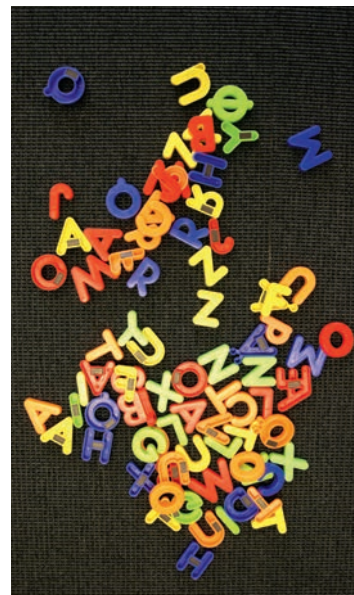
I intervjuet i serien «Min favorittlærer» i forrige utgave ble det oppgitt feil navn på skolen Thomas Nordahl var elev ved. Det riktige navnet er Ottestad skole.

● Språkåret 2013

Språktevling for skuleelevar

I samband med Språkåret 2013 inviterer Nasjonalbiblioteket elevar på 5.-10. trinn og elevar i den vidaregåande skulen til ein konkurranse. Der skal dei dokumentera språka og dialektane dei møter i kvardagen. Elevane kan velja blant fleire oppgåver, og dei står fritt i kva format dei vil levera bidraga i - teikningar, kol-lasjar og bilete er like velkomne som essay og filmar.

Einskildelevar, grupper og heile klassar kan delta i konkurransen. Alle bidraga vil inngå i Nasjonalbiblioteket si samling, og dei vil bli presenterte på Nasjonalbiblioteket sine nettsider. Vinnarbidraga vert ein del av Nasjonalbibliotekets si språk-utstilling hausten 2013. Det vankar bokpremiar til vinnarklassane. Du kan lesa meir på <http://www.nb.no/utstillinger/sprak/>.

ILL. FOTO: INGER STENVOLL

								E			A								
								I	N	T	E	R	N	A	T	E	R		
								↓		E		K	A	R	A	T	E		
								A	T	A	L		R		U	T	E		
						B	L	A	K	K	E	R	T		E	L			
		G		A			L	I			R	↗	I	↘	R				
I	D	E	A	L	E	R		S	P	O	R	T	E	L	L		N		
	U	N		P	R	E	M	I	E	R	E		G	L	O	S	E		
	P	I	S	A		I		D	I	K	E		N	A	K	K	E		
U	L			K	A	R	R	I		L			F	A	T	A	L		
	I	S	Ø	K	S		U	G	L	A	D		M	E	L	I	S		
	K	O	L	A		S	S	↓	Y			S	↑		S		O		
	A	M			N	O	T	I	S			M	A	R	K	A	N	T	
Å	T		F	O	R	M	E	L		K	Å	L	O	R	M		T		
		R	U	R		A	N	D			K		F	I	F	A			
S	K	I	N	K	E			S	U	P	E		↑		U	N	G		
	L	E	K		R	O	M	J	U	L			S	E	G	N	E	R	
	A		L	B		L	I	E		Y			T	Y	I	N		I	
O	F	R	E		L	I	L	L	E	S	L	E	M		E	N	N		
	F	A	R	S	U	N	D	↘	G	J	Ø	R	↗		S	T	U	E	

Kryssordløsning

Vinnere av kryssordet i Utdanning nr. 21:
 Jorun Graffer, Rundtjernvn. 4, 0672 Oslo
 Steinar Lyngstad, Bj. Bjørnsens v. 90 B, 6412 Molde

● **Finland**

Politianmeldes for røyking

I et drøyt år har den videregående skolen i Porlom i Finland politianmeldt elever som røyker i skolegården, melder det finske kringkastingsselskapet YLE. Dessuten får sosialmyndighetene vite om elever under 15 år som tas for røyking. Hver måned anmelder skolen rundt fem elever. Ifølge rektor Marketta Takala har det ikke vært noen økning i røyketilfeller i skolegården, men om det skyldes at elever har slutta å røyke eller bare har blitt mer forsiktige, er hun usikker på.

ILL. FOTO: SXC

● **USA**

Lærarar lærer å skyte

Etter skytetragedien på ein skule i Newtown i Connecticut, som kosta 26 menneskeliv, har fleire delstatar tilbydd lærarar gratis kurs i våpenbruk. I delstaten Texas er kursa fullteikna, skriv den tyske avisa Handelsblatt. Det er opp til kvar delstat å avgjere om lærarar skal bere våpen, slik at dei skal kunne forsvare elevane sine mot drapsforsøk. Motstandarane meiner våpna tek merksemda til lærarane vekk frå undervisninga, og held fast ved at den rette vegen å gå er å stramme inn på dei liberale våpenlovane i USA.

● **Frankrike**

Pågrep femåring

I den franske landsbyen Ustaritz, sørvest i Baskerland, troppet uniformert politi opp i en skolekantine og tok med seg en fem år gammel jente fordi foreldrene lå etter med betalingen. Flere av barna ble skremt av episoden. Saken har vakt stor oppsikt i Frankrike, og utdanningsminister Vincent Peillon fordømte politiets inngripen som et overgrep. – Selv om foreldre kan forårsake problemer, må man aldri gå til angrep på barna, sa han ifølge nettutgaven til avisen La République de Pyrenées.

udir.no/lexin

Illustrerte ordbøker for minoritetsspråklige

Gratis nettordbøker med lyd og bilder.
Søk fra bokmål og nynorsk til 15 minoritetsspråk.

Utdanningsdirektoratet

Filip Witzell

Hvem
Barne- og ungdoms-
arbeider i Regnbuen
barnehage i Trondheim

Aktuell
Bruker dataapplikasjo-
ner for å lære barne-
hagebarn matematikk.

Lærer matematikk med **app**

Vet du hva tesselering er? Det vet barna i Regnbuen barnehage i Trondheim. Ved bruk av ulike apper leker barna seg til større matematikkforståelse.

TEKST Kari Oliv Vedvik | kov@utdanningsnytt.no

FOTO Kari Johansen

Ola får hjelp av Filip Witzell til å legge inn snøkrystallet sitt på Ipaden.

Siden den nå klassiske datamaskinen Commodore 64 fra 1980-tallet har data vært en stor lidenskap for Filip Witzell, en hobby han har tatt med til sin arbeidsplass. Witzell er utdannet barne- og ungdomsarbeider, og har hatt sitt daglige virke i Regnbuen barnehage de siste sju årene.

– Med dagens touch-teknologi er data mer tilgjengelig, også for de yngste. Jeg har alltid hatt interesse for apper, og da jeg tok det opp i barnehagen, var det stor velvilje for at vi skulle bruke nettbrett og apper i vår satsning på matematikk. Alle barnehager skal blant annet ha fokus på matematikk. I tillegg til at vi kjøpte inn Ipader, har vi ominnredet egne rom for matematikk, forteller Witzell til Utdanning.

I alle de 14 årene han har jobbet i barnehage og skole, har han vært opp-tatt av målrettet bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT).

– Positive foreldre

De ansatte i barnehagen var alle på kurs i november i 2011.

– Gløden for prosjektet er stor hos mange ansatte. Har de voksne god kompetanse på området, er det lettere å veilede barna og undre seg sammen med dem, sier initiativtakeren som har fått med seg Matematikksenteret på laget.

– Gerd Bones ved Matematikksenteret syntes dette virket spennende. Sammen har vi kartlagt hvilke apper som egner seg best for de minste.

– *Hva koster dette prosjektet?*

– Ipadene var den største investeringen, de kostet om lag 14.000 kroner med programvarene. Appene koster kun noen kroner, noen av dem er gratis.

– *Blir dette et press på foreldre om å kjøpe nettbrett?*

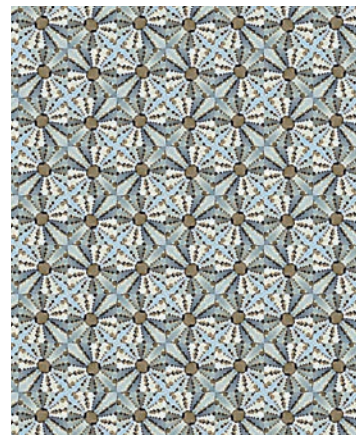
– Alle foreldrene har vært veldig positive. Mange har nettbrett hjemme. Forskning viser at de som blir introdusert for touchmetoden tidlig, lærer seg å beherske teknikken langt bedre. For dem som ikke har tilgang hjemme, er det en stor fordel at de har fått en innføring i barnehagen.

Tyholttårnet på skjermen kan roteres sånn at lego-byggeren ser alle sider.

Tesselering er et matematikkbegrep for å fylle ut en flate med flere mindre, slik at de ikke har gap seg imellom, og heller ikke overlapper.

Regnbuen barnehage er Sintefs bedriftsbarnehage.

– Det er nok større høyde for at vi skal drive med matematikk blant denne barnehagens foreldre, men det er lett for alle som har litt interesse for matematikk å ta i bruk apper og la seg inspirere. Også i vår barnehage har de 18 ansatte ulike interesser, det er smart å bruke de ressursene en har blant personalet, sier mannen som er mer enn middels interessert i matematikk.

– Jeg sitter ikke og løser ligninger på fritiden, men dette er innmari artig, det tror jeg smitter over på barna, sier Filip, som er i gang med en bok om prosjektet.

Filip Witzell har holdt mange foredrag og skal også forelese om apper flere steder i landet.

– Jeg har begynt å skrive. Mye har jeg samlet inn, nå gjenstår det bare å sette det sammen, sier matematikkfantasten, som selvfølgelig skal distribuere boken på Ipad.

– Fører ikke bruk av nettbrett til mye stillesitting?
– Nei, Ipadene brukes i kontrollerte former. Vi har bare ett på hver avdeling, og barna sitter i flere tilfeller sammen og samhandler. Vi sitter ikke og surfer på nettet. Vi legger opp til konkrete oppgaver eller spill ved bruk av appene, sier Witzell.

Lærer om tre dimensjoner

Appene barnehagen bruker, har ulike anvendelsesområder, innen antall, rom og form.

– En vi har brukt er en 3D-app, der du finner uendelig mengde tegninger av mange byggverk, for eksempel Kiel-ferga eller Tyholtårnet. Da projeksjonerer vi, via trådløs overføring, det valgte byggverket på en vegg eller skjerm. Og så sier vi: – Klar, ferdig bygg. Så setter barna i gang og bygger en kopi. De kan da snurre tegningen rundt og få den fra alle vinkler. Det lærer dem på en lettfattelig måte at ting er tredimensjonale, forklarer Witzell.

De ulike appene er gruppert etter matematiske temaer på Ipadene som barnehagen benytter. For de minste er det alt fra bobler de må legge sammen for å få en gitt sum som fisken kan spise, til butikkspill og mønstre som skal kreeres.

– Av og til kan vi undre oss over temaer som er absurd avanserte, så finner vi sammen løsninger på spørsmålet. Barna skal ha anledning til å fundere og finne løsninger, vi skal ikke ta fra dem skaperevnen og leken.

– Bruk de ansattes interesser

– Vi hadde regnbuen som prosjekt, i og med at barnehagen heter det. Det finnes en egen app til å sette i veien for lyset, som et prisme, med den effekt at lyset brytes og viser deg fargene som finnes i lyset. Da var det også en far som tilfeldigvis kom innom som kunne forklare oss om brytningsloven, forteller Witzell.

Gruppereiser - Planlegger dere tur?

Gruppetur.no har lang erfaring med å organisere turer hvor dere kan kombinere faglig og kulturelt program. Her er et priseksempel til Riga med Air Baltic:

RIGA – fra kr. 2965,- (3 dager/2 netter)

Prisen er basert på 20 personer og inkluderer:

- Fly Oslo-Riga tur/retur med Air Baltic (f.eks lørdag-mandag) inkl. skatter og avgifter
- 2 netter i dobbeltrom på 3* hotell (f.eks Hotel Albert) inkl. frokost
- Transport mellom flyplass og hotell t/r
- Halvdagsutflukt (5 timer) til Kemer Nationalpark og Jurmala inkl. lunsj

Gruppetur.no tilbyr gode priser på alle typer gruppereiser og vi skreddersyr din reise etter dine ønsker og behov. Vi kan hjelpe med alt fra konferansereiser for store og små firma, studietur for lærergrupper/barnehager, spa-reiser eller storbyferie for vennegjengen, idrettslaget, kor, korps eller forening.

Telefon: 23 10 23 19 /
Kirkegata 32, 0153 Oslo
grupper@gruppetur.no
Gruppetur.no - et selskap i KILROY konsernet

Gruppetur.no

Arbeidsjernet

Hun våkner til radioens nyhetssending klokka seks og er sjelden hjemme før ti. Men Trine Skei Grande er like blid og full av fornybar energi. Drømmen er regeringsmakt.

TEKST Marianne Ruud | mr@utdanningsnytt.no

FOTO Erik M. Sundt

Trine Skei Grande (43)

Bakgrunn

Leder i Venstre og stortingsrepresentant for Oslo. Medlem i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen og kontroll- og konstitusjonskomiteen, samt tre andre komiteer. Har vært bydelspolitiker i Oslo, blant annet skolebyråd.

Sosialøkonomi grunnfag fra Universitetet i Trondheim, samt historie grunnfag og statsvitenskap mellomfag fra Universitetet i Oslo. Har undervist på Hunn barneskole i to måneder og på Levanger videregående skole i to år. Ikke pedagogisk utdanning.

Aktuell

Medlem av kirke-, utdannings- og forskningskomiteen i åtte år. Foreslått som utdanningsminister hvis de borgerlige vinner valget til høsten.

Venstreleder Trine Skei Grandes to 13-åringer hopper av og til ut av vinduet. Men Gamlebyens barnevern kan ta det rolig. Det dreier seg om omplasseringskattene Esmeralda og Nelson som lander på myke poter. Heller ikke dyrevernere bør bekymre seg. For kattene stortrives som Skei Grandes to samboere.

– Navnene er hentet fra barne-TV. Nelson er oppkalt etter Mr. Nelson i «Pernille og Mr. Nelson». Esmeralda etter katten til «Fru Pigalopp». Hun hadde også en katt som het Hagbart, men jeg hadde en gullfisk som het Hagbart, så da ble det Nelson, forteller Skei Grande.

– Nå når de er blitt så gamle, synes de det er litt skummelt å være ute, så de hopper fort inn igjen, legger hun til.

Denne våren skal Trine Skei Grande drive valgkamp for Venstre landet rundt. På dagsordenen står blant annet partiets fire hjertesaker: Skole, miljø, småbedrifter og velferd. Temaene sorterer under minst fire ministerposter.

Men blir det regjeringsskifte etter stortingsvalget neste høst, og Venstre kommer med i regjering, har Skei Grande allerede ropet hvilken ministerpost hun foretrekker. Venstrelederen er mer enn klar for å dytte kunnskapsminister Kristin Halvorsen ned fra taburetten.

– Her er det selvsagt mange hvis, men Venstre jobber for regjeringsmakt, fastslår Skei Grande. Hun kommer utvilsomt til å takke ja til ministerjobb hvis Erna Solberg skulle ringe.

Knut Arild Hareide, partileder i Kristelig Folkeparti, har allerede lansert hvem han synes bør ta over Halvorsens jobb. Det gjorde Hareide på Unios årskonferanse på Sundvollen i Buskerud i desember 2012. Skei Grande er hans klare kandidat.

Skei Grande vil gjerne gjenreise Venstre som skoleparti. På skrivebordet sitt finner hun et sitat: «Venstrestaten fra 1884 til 1940 var «skole-

folkets storhetstid», skriver professor Rune Slagstad i maktanalyseboka *De nasjonale strategier*.

– Dit skal vi tilbake, slår hun fast.

Utdanning møter en sprudlende opplagt Venstreleder på kontoret i Stortinget. Dagen etter skal valgkampen sparkes i gang med fest hos Arcus, meddeler hun på Facebook, ett av stedene Skei Grande utfolder sin ytringsfrihet og sine digitale ferdigheter. Mobilen og lesebrettet er sjelden utenfor superbrukerens rekkevidde.

Da Dagbladet avslørte at hun hadde høyest mobilregning av samtlige stortingsrepresentanter i 2010, sa Skei Grande at det koster med tilgjengelige folkevalgte. Og da VG kåret henne til Stortingets twitterdronning i 2012, forklarte Venstrelederen at hun bruker mye tid på å svare på meldinger fordi det gjør det morsommere å være politiker.

Selv om Skei Grande leker med utdanningsministertanken, har hun politisk erfaring nok til å vite at veien dit er lang og usikker. Ved stortingsvalget i 2005 hadde Venstre en oppslutning på 5,9 prosent. I 2009 dalte oppslutningen til 3,9 prosent. Venstre satt igjen med bare to stortingsrepresentanter; Skei Grande og Borghild Tenden. Nederlaget førte til at hennes forgjenger, Lars Sponheim, pakket ryggsekken og forsvant over fjellet til Bergen. Et klart nei til å sitte i regjering med Fremskrittspartiet fikk skylda. Da Trine Skei Grande tok over i 2010, hadde analytikerne liten tro på at hun ville klare å gjenreise Venstre. De tok feil. Ved kommunevalget i 2011 gjorde Venstre sitt beste valg siden 1971 og endte med en oppslutning på 6,3 prosent. Medlemstallet peker også oppover. >

Venstrelederen er en kløpper på digitale verktøy. Når hun får fatt i en tekniker som tester lydanlegget inne i stortingssalen, spør hun utålmodig når hun får mulighet til å lade mobilen fra plassen sin inne i salen.

Trine og bestevenninnen Anne Ovidie.

Oppslagstavla til Trine Skei Grande er stappfull av minner, hilsener og bilder. Noen av bildene er av venner og familiemedlemmer.

– Når jeg kikker på bildene, så er jeg liksom litt sammen med dem, sier hun. Bak henne henger Venstre-høvdingen Johan Sverdrup.

På fanget til faren, Helge H. Grande. Han drev egen snekkerbedrift, var musiker og endte sin karriere som «ufaglært lærer» i videregående.

– Om jeg har fritid, sier Venstres leder, og smaker litt på ordet. En stortingsgruppe på to grenser nesten til ekstremsport, synes hun.

Målet nå er 7 prosent og 10–12 representanter på Stortinget. Slik håper hun på mer fritid.

Overskriften på et intervju i Nettavisen i desember 2012 er: «Ja, jeg savner en kjæreste.»

– Veldig tabloid, synes Venstrelederen. Hun mener det ville vært mer oppsiktsvekkende om hun ikke savnet det. Samtidig innrømmer hun at livet som partileder og stortingsrepresentant gir lite tid til andre samboere enn Esmeralda og Nelson.

Skei Grande synes det er på høy tid at Utdanning innfinner seg på kontoret hennes: Etter åtte år i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen kan hun ikke huske å ha sett ett eneste intervju med bilde på trykk i Utdanning. Venstrelederen har nok ikke finlest alle utgavene av Utdanning, men det stemmer at hun oftere dukker opp i Utdanningsnytt på nettet. Skei Grande er lei av å bli oversett, i særdeleshet av den rødgrønne regjeringen.

– Forslag fra opposisjonen avvises konsekvent. Det skjer også når regjeringen egentlig er enige med oss. Da fremmer de heller egne forslag som til forveksling ligner våre, sier hun.

På spørsmål om hva som er de viktigste skolepolitiske sakene for Venstre, ramser hun kjapt opp.

– Det aller viktigste er å satse på lærerne. Vi vil ha femårig masterutdanning for alle lærere og gi alle som er i skolen rett og plikt til etter- og videreutdanning. Blant annet har vi foreslått at det utarbeides en plan for å kvalifisere de 9000 som i dag jobber i skolen uten godkjent utdanning. Kvalifiserte lærere er mye viktigere enn utvidet timetall, leksehjelp og frukt og grønt, understreker Skei Grande.

Hun vil dessuten at det skal bli slutt på at lærere skal ta seg av alle andre oppgaver enn å undervise. Derfor vil hun ha flere yrkesgrupper inn i skolen som kan bistå lærerne, understreker hun.

I likhet med sin forgjenger, tidligere Venstreleder Odd Einar Dørum, er Skei Grande opptatt av god kontakt med grasrota. Derfor har begge invitert seg til skoler og barnehager.

– Legger du våre Oslo-kart oppå hverandre, har nok Odd Einar og jeg besøkt samtlige skoler i Oslo, hevder Skei Grande.

Det siste året har i tillegg Venstres representanter landet rundt blitt sendt på 300 skolebesøk. Venstrelederen oppsummerer at økt byråkrati stadig nevnes.

– Veldig mange lærere klager på kravet til dokumentasjon og rapportering. Her ønsker Venstre å bidra til at det ryddes. Problemet er å få konkrete svar på hva som skal vekke. Det meste har jo gode intensjoner, men lærere kan ikke løse alle samfunnsproblemer.

– *Hører du noe fra Dørum?*

– Hver dag, repliserer Skei Grande og ler. Vi hadde møte senest i går. Nå er han jo i bystyret.

Venstrelederen rekker over et imponerende antall intervjuer i ulike kanaler og med ulike temaer i løpet av en uke. Hennes digitale ferdigheter er en viktig årsak. Hun er overbevist om at digitale verktøy også kan bidra til å avbyråkratisere skolen.

Skei Grande har selv vært såkalt «ufaglært lærer». Da hun underviste på Levanger videregående skole fra 1992 til –94, hadde hun flere år bak seg på universitetet, men praktisk-pedagogisk utdanning, har hun ikke.

– Det var kanskje ikke noe stort tap for skolen å miste meg som lærer, sier hun beskjedent, men legger til at hun vil at andre som mangler pedagogisk utdanning, skal få rett til å ta det.

Skei Grande vokste opp i Overhalla i Nord-Trøndelag og gikk på Øysletta skole, en grendeskole som er foreslått nedlagt i 2013.

– *Vil noen at du skal hjelpe til med å redde skolen?*

– Jeg fikk en henvendelse i helgen med spørs-

«Jeg blir kvalm når de i LO snakker om brutalisering av arbeidslivet»

Skolejente i blomsterprakt. Trine Skei Grande vokste opp i Overhalla i Nord-Trøndelag og gikk på Øysletta skole. I år er grendeskolen foreslått nedlagt.

Klassebilde fra Øysletta skole. – Skolen var egentlig en fådelt skole, men vi var et stort kull. I klassen min var det 18 elever, forteller Venstrelederen.

mål om kommunen har lov til å legge ned skoler, og da måtte jeg meddele at det har den. Og kanskje er det fornuftig, sier hun og tegner et kart over hjembygda der elva Namsen står sentralt.

– Jeg hadde en venninne som bodde et steinkast unna den skolen som ligger her, men hun ble fraktet i buss helt bort hit, sier hun og peker på en annen firkant.

Målet var å hindre nedlegging av sistnevnte skole. Sosialøkonomen og kommunepolitikeren er opptatt av effektiv drift, mer enn av nostalgi.

Faren, som døde for fem år siden, drev egen snekkerbedrift. Moren, som fremdeles bor i Overhalla, er utdannet skredder. Begge foreldrene endte sine yrkeskarrierer som «ufaglærte lærere». Faren underviste på bygg- og anlegg på Grong videregående. Moren var assistentlærer i kjole- og draktsyrefaget samme sted.

Farens snekkerbedrift var nylig framme i media da Skei Grande tok opp kampen mot LOs mektige leder Roar Flaathen. LO-lederen kritiserte Venstre for brutalisering av arbeidslivet, fordi partiet lover å myke opp adgangen til midlertidige ansettelser.

Da Venstre avholdt sitt landsstyremøte i desember 2012, uttalte Skei Grande:

– Jeg blir kvalm når de i LO snakker om brutalisering av arbeidslivet. De praktiserer millimeterrettferdighet for sine egne medlemmer, men bryr seg ikke om de enorme urettferdighetene i det norske sosiale sikkerhetsnettet.

For å illustrere hva hun mente, fortalte hun om da faren fikk hjerteinfarkt og bekymringen i familien for hvordan det skulle gå rundt økonomisk når faren var ute av stand til å drive snekkerbedriften fra sykesenga.

– Sånn lærte jeg som seksåring at det å være selvstendig næringsdrivende betydde at min pappa ikke hadde like mange rettigheter som andre pappaer når han ble syk, sa hun.

I ettertid beklaget hun uttrykket hun brukte, men hun angrer ikke på budskapet.

– Venstre har gjennom historien gått i bresjen for en rekke universelle ordninger, ofte i nært samarbeid med fagbevegelsen. Poenget er at vi vil at ordningene skal gjelde uavhengig av organiserings- og tilknytningsform, sier hun.

Skei Grande har to søstre, en i Lier i Buskerud og en i Oslo. Den ene søsteren er utdannet førskolelærer og jobber i barnehage. Den andre jobber i fagforening. Dessuten har hun fire voksne tankebarn som hun har god kontakt med. Familien betyr mye for Skei Grande. Hun har også en grandnevø på fire som hun setter stor pris på å tilbringe tid med.

Den januardagen vi møter Skei Grande på Stortinget, er det møtefri dag, og vi får komme inn i stortingsalen. Her tester de lydanlegget. Skei Grande lurte på når hun får mulighet til å lade mobilen fra stortingsplassen sin.

– Skal ikke dere følge med på det som skjer i salen? spør teknikeren spøkefullt.

– Internett og mobiltelefonen er kommet for å bli, repliserer Skei Grande.

Det hun gjerne kunne tenkt seg mer tid til, er kultur. Hun er glad i musikk og sang i skolekor. Faren var en dyktig musiker som spilte trekkspill i flere orkestre. Også Venstrelederen kan spille trekkspill, men innrømmer at det sjelden skjer nå.

I et leserinnlegg i Namdalsavisa i 2011 skriver hun: «Mine beste minner fra skoleårene er av dyktige lærere som kan faget sitt og har evnen til å engasjere alle, både de skoleflinke og de som helst vil ut og gjøre noe nevenyttig. Derfor må lærerne få større frihet til å tilpasse undervisningen til den enkelte elev.»

– Det er i år 80 år siden det ble utnevnt en utdanningsminister fra Venstre, Knut Liestøl. Nå er det sannelig på tide med en ny, synes Skei Grande.

Spørsmålet jeg gjerne ville blitt stilt

– Finnes det noe problem i samfunnet som kunnskap ikke hjelper mot?

– Nei, jeg har ikke kommet på noe så langt.

Utdanningsforbundets sekretariat

Sjefen blir noen andres sjef

– Når jeg slutter, vil jeg savne folkene. Jeg har blitt veldig glad i mange her, sier Cathrin Sætre.

TEKST OG FOTO Kari Oliv Vedvik | kov@utdanningsnytt.no

Fem år etter at den nå avtroppende sjefen i Utdanningsforbundets sentrale sekretariat begynte i stillingen, blir Sætre ekspedisjonssjef i Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet.

Kilder Utdanning har vært i kontakt med, vitner om en sjef mange har satt stor pris på, som har vært ryddig, lydhør, men også beslutningsdyktig.

– Veldig hyggelig hvis jeg har gjort en god jobb. Det er ikke opp til meg å avgjøre, sier Cathrin Sætre til Utdanning.

– Utdanningsforbundet er en veldig spennende organisasjon å jobbe i. Det at det er valg og landsmøte hvert tredje år, gjør dette til en hendelsesrik og dynamisk arbeidsplass. Å være sekretariat i en politisk styrt organisasjon med et bredt spenn av medlemmer, et høyt antall tillitsvalgte og en stor bredde i drifts- og utviklingsoppgaver, krever både god rolleforståelse og høy faglig kompetanse på mange områder.

– Er det noe du angrer på at du ikke fikk gjort?

– I dag ville jeg brukt mer tid til å bli kjent med flere ansatte i avdelingene tidligere. Det er så lett å bli fanget av alle oppgavene som skal gjøres. Det er vesentlig å bruke tid på de uformelle møtene i en hektisk hverdag, til tross for at man strengt tatt ikke har tid.

– Er det noe du ikke vil savne?

– Det har vært fem spennende år. Alle arbeidsplasser har både styrker og utfordringer, men det er ikke noe spesielt jeg ikke vil savne. Det måtte i så fall være en kalender med for mange faste møter.

Ledet omorganisering

I løpet av disse fem årene har Sætre blant annet ledet en omorganisering i det sentrale sekretariatet.

– Da jeg kom hit, var organisasjonen moden for en gjennomgang, men det var viktig å ta de ansatte med på laget og høre deres mening. Det er de som kjenner hvor skoene trykker. Vi leide ikke inn eksterne konsulenter, kompetansen på huset er så bra at det ikke var nødvendig. Det er viktig å bruke tid, endringer er ikke lett. En må ta folk og

Cathrin Sætre ønsket seg ikke bort fra Utdanningsforbundet, men fikk et tilbud hun ikke kunne si nei til.

rammene på alvor for å få til en god dynamikk.

Hun har vært administrativ leder for i alt 230 personer, i Utdanningsforbundets sekretariat i Oslo og de ansatte i fylkeslagene og lokallagene.

Sætre kom fra Kunnskapsdepartementet, hvor hun hadde flere lederstillinger og jobbet med grunnopplæring og høyere utdanning.

Nærmere eget fagfelt

I slutten av februar begynner Sætre i den nye jobben.

– Det var nå denne muligheten dukket opp. Jeg hadde ikke sluttet her hvis det ikke var for at denne jobben ble ledig nå. Jeg kommer tettere på mitt eget fagfelt og får nye faglige utfordringer. Hun er utdannet jurist.

– Statlige styringsspmål opptar meg, og det å lede statsforvaltningsavdelingen innebærer å arbeide med faglige problemstillinger knyttet til styring i offentlig sektor. Jeg vil ta med meg mange gode erfaringer herfra jeg kan bruke i min nye jobb, sier Sætre.

Hennes siste arbeidsdag i forbundet er 15. februar.

– Har gode kandidater

Rekrutteringsbyrået Visindi skal finne ny sekretariatssjef.

– Vi er forholdsvis tidlig i prosessen, men vi har allerede mottatt gode søknader. I tillegg har vi tatt direkte kontakt med kandidater vi mener kan egne seg, sier Hilde Heies Bachmann til Utdanning en tid før søknadsfristen gikk ut 20. januar.

Bachmann er researcher i Visindi, som også hadde ansvaret for rekrutteringen sist forbundet ansatte sekretariatssjef.

– Det er en viktig stilling. Vi vil bruke den tiden vi trenger for å finne rett kandidat. Vi har fått mange innspill fra ledergruppa i forbundet.

– Jeg ser for meg at første intervjurunde finner sted i slutten av januar, neste i midten av februar. Håpet er at vi skal ha riktig kvinne eller mann klar til påske. Erfaringsmessig vil personen vi er på jakt etter, ha forpliktelser han eller hun må avslutte. En ny sekretariatssjef vil mest sannsynlig ikke møte på jobb i Utdanningsforbundet før etter sommerferien, tror Bachmann.

Spesialpedagogikk er det eneste norske tidsskriftet innenfor sitt fagfelt. Bladet kommer ut med 8 nummer i året.

La ikke sjansen gå fra deg til å holde deg orientert om hva som skjer på dette feltet!

Tegn abonnement nå!

Kr 150,- for medlem/studentmedlem av Utdanningsforbundet for årsabonnement.
Kr 450,- for ordinært årsabonnement.

Du kan bruke epost: redaksjonen@spesialpedagogikk.no

Spesialpedagogikks nettsider:

- du kan bestille enkeltblader
- du kan abonnere på bladet
- på nettsiden ligger kortfattet omtale av alle artikler fra 1999
- finn bestemte temaer og forfattere ved å bruke søkerfunksjonen
- du kan få opplysninger om hvordan vi ønsker at artiklene skal utformes
- du kan finne stillingsannonser

www.spesialpedagogikk.no

For 25 år siden
Erfaren talsmann for streikefond

Selv om jeg synes det er en påkjenning for min egen samvittighet å gå ut i åpen konflikt med Norsk Undervisningsforbunds ledelse og min gode venn Magne Songvoll, er det samtidig helt vesentlig at det nå står om å redde norsk skole for framtida. Det sier pressetalsmann Leif Ervik etter at det er blitt kjent at han sammen med en del andre tidligere tillitsvalgte i NUFO har tatt initiativ til å opprette et streikefond der medlemmer av organisasjonen kan sende inn penger til de av medlemmene som er gått ut i ulovlig streik.

Skoletforum nr. 2/1988

For 50 år siden
Moteord i språket

Et annet ord som for tiden ser ut til å være på frammarsj, er det engelske ordet «bar». Det blir i engelsk brukt om bevertningssted, skjenkestue og disk i bevertningssted. På lignende vis blir det også brukt i vårt land; men vi har i vårt land også melkebar, isbar, blusebar, buksebar og kaffebar. (Artikkel av lektor Ragnar Rasmussen)

Norsk skuleblad nr. 2/1963

Petit

Flue på veggen

Ole Foss
skribent og lærer

ARKIVFOTO: PRIVAT

Hver eneste vinter skjer det samme, og jeg er sikker på at det er samme flua også. Den går ikke igjen, den flyr igjen. Flua er løs!

I en-to-tre dager har den hjemsøkt huset, der den har surret rundt lampene, oppunder taket, over kakefatet, på brødskiva mi og i Knut Nærums briljante TV-fjes. Men aller verst er det å ha den svarte jævelen surrende rundt på badet. En slesk, ondskapsfull kikker med fasettøyne granskende alle våre intimiteter?

Nok er nok! Og denne endelige duellen i solnedgang skulle utkjempes på badet. Han med sin hurtighet og jeg med min ... hm ... jeg lette etter noe, og der var det en bruksanvisning nede i en skuff. Et dødelig våpen i de rette hender!

Proppfull av vinterens krim-input med mord og bestialitet føyk jeg på med djerv dødsforakt. Derfor mitt onde, skjeve smil. Jeg bommet, bommet og bommet. I mitt indre så jeg fluas flir.

Plan to; ei strømpebukse! Men heller ikke denne lydløse utryddelsesordeningen funket. Nå fulgte Zorros pisk. Et halvvått håndkle med egen snert, et smell der den føyk mot lampen, mot speilet og så mot dusjhodet. Til liten sjanse for jævelen med sine to strategier. 1: Fullstendig ro, og 2: fullstendig uro i flyruta. Det var ikke noe mønster, og den kunne i det minste brummet litt der den satt i ro, men nei da!

Strikkskytteren gjenoppsto! Indianerhøvding Luskende Pyjamas snek seg fram fra glemselen med spent hårstrikk, ikke et øyelokk beveget seg, ikke en fis unnsnapp ... DER satt flua øverst på et smykkestativ, et tuntre med krimskrams en kvinne anno 2013 må ha for ikke å ha for lite. FYR!

Ok, fluer lever kortere og mer hektisk enn vi, og derfor opplever de like mye på et kvart sekund som vi gjør på 15 minutter. På et kvart sekund unnslipper ei flue. På et kvarter rydder en mann opp etter et fatalt feilskudd.

Nattens Baron iførte seg nå et tomt påleggsglass og lommelykt som skulle lyse gjennom bunnen på glasset. Her skulle flua søke sine drømmers mål; lyset. Og lokkes inn i sin sikre død. En genial plan. Såpass genial at flua ikke skjønte den. Idiot! Fluehjerne! Dessuten er det ikke moro å sparke lilletåa bort i en skammel.

På med lyset i taket igjen. Aha! Der satt inn-trengeren. Under bildet av tante Jenny. De hadde sannsynligvis en paralyserende virkning på hverandre. Snikende Pysjamas nærmet seg skritt for skritt, ... og SMOKK! Der var terroristen Flua Bin Laden innhyllet i et påleggsglass, og å lirke en bilregning under åpningen var lettere gjort en sagt.

Bøddelens slepende skritt nærmet seg det endelige rettersted, dassen. Plupp, nedi! Et sekund eller så følte jeg endringen skje; jeg var blitt den onde og han var offeret. Eller hun? Ei fluefrue som skulle bli mor til tre tusen andre fluer? Som nå lå der nede i husets mest nedrige møbel og sprellet og kjempet for livet.

Klokka var 01.15. Jeg trakk ned. Dass war dass! The Terminator gikk til sengs.

PERSONALROMMET
av Jorunn Hanto-Haugse

Herlig avslutning

Det begynte med fem gutter som ikke ville spille, og endte med en slående suksess.

TEKST Sonja Holterman | sh@utdanningsnytt.no

Arnt Inge Sæter (53)

Hvem
Musikkterapeut ved
Tøndergård skole i Molde.

Godt å tenke på:
Konserten som gikk så bra.

I høst kom en ny gruppe elever inn i klasserommet til musikkterapeut Arnt Inge Sæter på Tøndergård skole i Molde. De fem guttene var mellom 11 og 18 år og ville ikke spille.

– En holdt seg for ørene og ville ikke høre musikk. En annen kastet instrumentet i gulvet, sier Sæter.

Han har vært lærer på Tøndergård skole og ressurscenter i åtte år. En del av jobben er å få elevene til å øve med andre slik at de kan fremføre musikkstykker på jule- og sommeravslutningene. Tøndergård er en spesialskole med elever på barne- og ungdomstrinnet. Det går også videregående elever ved skolen. Mange av elevene har stor interesse for musikk, men ikke alle.

– Året før hadde jeg hatt en kjernegruppe med elever som hadde stor glede av musikken og holdt kjempefine oppvisninger. Elevene som kom i høst, virket ikke så lovende. Jeg slet med å få dem til å spille sammen, sier Sæter.

Timene og ukene gikk med litt spilling og mye tull. Det nærmet seg jul. Sæter var fortsatt usikker på om gruppa kunne spille for resten av skolen og foreldrene på avslutningen før jul.

– Det skal jo være litt seriøst, og det er viktig for elevene at det ikke blir latter og tull, så jeg var skeptisk til å melde gruppa på avslutningen, sier Sæter.

De begynte imidlertid med afrikanske rytmer. Scenen kom på plass i gymsalen, og guttene viste mer interesse for musikken.

– De vente seg til lyden og musikken, og de siste øvingene gikk bra, sier han.

Sæter meldte gruppa på og krysset fingrene.

– Jeg har den tro at man alltid skal prøve nye ting.

Vi må ikke på forhånd bestemme oss for hva som går og ikke går. Om det skjærer seg, takler vi det, sier han.

Generalprøven gikk bra, og guttene var klare for konserten. To av elevene spilte på afrikanske trommer, én på skarptromme, og to håndterte rytmeinstrumenter.

– Guttene var så konsentrerte. De spilte kjempebra. Det er kanskje den beste fremføringen som har skjedd på den scenen de åtte årene jeg har jobbet her, sier Sæter.

Avslutningen satt som et skudd.

– En av guttene på afrikansk tromme slo så hardt på tromma at den velta. Han smilte, reiste seg og holdt hånda i været som om det hele var planlagt, sier Sæter.

Og elevene fikk velfortjent applaus. Flere lærere måtte senere innrømme at de hadde hatt tårer i øynene etter konserten.

– Og jeg fikk en god jul. Å begynne med en gruppe man ikke har tro på, og så blir det så bra, ja det gir en god følelse, sier musikkterapeuten.

Hva som gjorde at gruppa med den trege starten kom så godt i mål, er han ikke helt sikker på.

– Det er nok flere ting. For det første tror jeg de vokste med kravene. De fikk beskjed om at de måtte øve hvis de ville være med på avslutningskonserten. På generalprøven fikk de applaus. Det vokste de på, sier Sæter.

Det viktigste han har lært av julekonserten, er å fortsette å prøve.

– For å finne ut hva som fungerer, hva man kan klare, må man prøve.

SAFER INTERNET DAY 2013 5.FEBRUAR

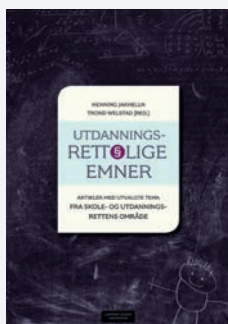
Medietilsynet
NORWEGIAN MEDIA AUTHORITY

► Snakker dere om nettvett i klassen? Tips og ideer på www.tryggbruk.no

Kultur

 Aktuell bok ANMELDT AV Arna Meisfjord

Juss + pedagogikk = sant

Utdanningsrettslige emner

av Henning Jakhelln og Trond Welstad (red)
Cappelen Damm AS 2012
820 sider

Korkje tittel eller omslag gir hint om kor aktuell, spennande og lettlest boka eigentleg er. Forfattarane tek for seg mellom anna tilpassa opplæring, farleg skuleveg, likestilling og digital mobbing.

Det var reint tilfeldig at eg fekk boka «Utdanningsrettslige emner» i hendene. Boka er ein murstein på over 800 sider, og korkje tittel eller omslag gir hint om kor aktuell, spennande og lettlest boka eigentleg er. Undertittelen, «Artikler med utvalgte tema fra skole- og utdanningsrettens område», var heller ikkje særleg opplyssande i så måte. Men då eg bladde meg fram til den omfangsrike innhaldslista, skjøna eg at her var det ei lita gullgruve for alle med interesse for skule og utdanning. Her fann eg drøfting av mange spørsmålsstillingar eg har møtt i praksis som lærar, som lærarutdannar og rektor, og som fagorganisert.

Her er artiklar om tilpassa opplæring og retten til eit godt psykososialt miljø, om farleg skuleveg og digital mobbing, om språkopplæring, religion, burka og niqab i den offentlege skulen, om FN sin barnekonvensjon og menneskerettane, om likestilling, om karaktersystemet og altså om PISA, for

å nemne noko. Redaktørane Henning Jakhelln og Trond Welstad har knytt til seg ei rekke dugelege forfattarar som har klart å gjere det juridiske fagstoffet forståeleg og tilgjengeleg for oss utan juridisk bakgrunn. Jus + ped = sant kan godt vere ei oppsummering av denne boka, på minst to måtar. For det fyrste viser artiklane korleis lovverket har ei grunnleggande pedagogisk forankring, for det andre er framstillingane gjort på ein god pedagogisk måte.

Artikkelen om PISA synleggjer denne framstillingsmåten.

«PISA-undersøkelsene – en dreining av verdigrunnlaget i norsk skole uten lovhjæmmel?» er tittelen på ein av artiklane i boka «Utdanningsrettslige emner». Henning Jakhelln og Trond Welstad stiller her spørsmål om den store merksemda om PISA-resultata i skulen kan føre til ei dreining av tyngdepunktet i undervisninga mot dei få og «prestisjetunge» faga. Kan verknaden i så fall bli ei svekking av det breie verdigrunnlaget som skulen vår byggjer på? Opplæringslova byggjer på eit verdisyn om fagleg mangfald. Skulen skal gje historisk og kulturell forståing og forankring, innsikt i kulturelt mangfald, fremme demokrati og likestilling og utvikle den vitskaplege tenkemåten, og lova legg vekt på at elevane skal få utfalde skaparglede, engasjement og utforskartrong. Denne faglege breidda som eit verdigrunnlag for skulen kjem

Kan PISA-resultata føre til at verdigrunnlaget i skulen svekkast?

ILLUSTRASJONSFOTO: TOM-EGIL JENSEN.

utvitydig fram i lovgrunnlaget som gjeld for skulen. Dette krev at ressursfordelinga mellom dei ulike faga må vere rimeleg balansert, slik at ikkje enkelte fag vert prioritert på ein dårleg avpassa måte.

Vidare peikar Jakhelln og Welstad på at det er fare for at ei omlegging av innhaldet i skulen frå eit fagleg mangfald til eit snevrare fokus på dei faga som gjennom stadig testing blir særleg vektlagt, skjer gradvis og i det stille, utan prinsipiell drøfting og vedtak i dei kompetente organ, mellom anna i Stortinget.

Eg vil i tillegg trekke fram artikkelen om arbeidet med likestilling i skule og barnehage, forfatta av Helga Aune. Den har tittelen «Opplæringslovens og barnehagelovens formålsbestemmelser. Utdanning, likestilling og stereotype kjønnsroller.» Artikkelen gir både inspirasjon og kunnskap i arbeidet.

Det same kan seiast om dei andre artiklane i boka. Dei ulike forfattarane har klart å identifisere viktige arbeidsområde i utdanningsfeltet. Denne boka bør vere tilgjengeleg på lærarane sine kontorplassar og på rektor sitt kontor. I tillegg er boka relevant for skulefagansvarlege i kommunane, skulefagleg interesserte politikarar og pedagogikk-lærarar i lærarutdanninga. Boka vil òg kunne vere viktig for dei tillitsvalde i utdanningsorganisasjonane. Boka er med dette tilrådd på det varmaste!

Et voksent ansvar

Voksne skaper vennskap
Jorunn Sandmark (red.)
160 sider
Kommuneforlaget

Høsten 2012 ble det utgitt en bok om arbeidet med å skape inkluderende miljøer i skolen. Den tar utgangspunkt i partnerskapet Manifest mot mobbing (MMM), og har hentet tittelen fra MMM-kampanjen «Voksne skaper vennskap».

Innledningskapitlet er skrevet av to elever fra Barneombudets ungdomspanel, Lise Andrea Arge og Liv-Christine Hoem. De fremhever ansvaret voksne har for å fremme vennskap blant barn, og de ønsker å styrke opplæringslovens paragraf 9a, mobbeparagrafen. De skriver at dersom skoler ikke ordner opp når mobbesaker blir lagt på bordet, bør skolene kunne straffes med bøter, sanksjoner eller med at rektor mister jobben.

I boka bidrar blant annet psykologer, skoleverket og representanter fra Voksne for barn, Foreldreutvalget for grunnopplæringen (FUG) og KS med faglige blikk på de voksnes rolle som «vennskapere».

Litteraturhus i vinden

Landets første litteraturhus ble innviet i Oslo i 2007. Konseptet ble godt mottatt blant publikum, og det har raskt spredt seg til flere andre byer. Siden den gang er det blitt åpnet litteraturhus i blant annet Lillehammer, Odda og Moss, og flere er under planlegging. I løpet av januar blir det innvielsesfest i to nye byer.

Først ut er Fredrikstad, der et nybygg på 2900 kvadratmeter skal innvies 25. januar. I åpningshelga bys det på over 20 arrangementer. Fay Weldon og Gerd Brantenberg kommer for å snakke om likestilling, det blir samtaler med Per Pettersson og Dag Solstad, og Klaus Hagerup forteller om sin mor, Inger Hagerup.

Uka etter er det vestlendingenes tur. Litteraturinteresserte bergensere får sin nye møteplass i den eldre delen av Bergen, bak Fisketorget, hvor man har pusset opp det som opprinnelig var fire gamle hus til et moderne litteraturhus med auditorium, kafé og bokhandel.

Når litteraturhuset i Fredrikstad åpner bys det på over 20 arrangementer.

FOTO: INGRID REIGSTAD, LITTERATURHUSET I FREDRIKSTAD

Strategisk lesing med

Nysgjerrigper

Bruk Nysgjerrigperbladet og Lese-kroken for å trene elevene på strategisk lesing av fagtekster.

Til hvert blad får du en kort teoretisk innføring til en lesestrategi og elevoppgaver som tar strategien i bruk.

Oppgavene spesiallages til fagartikler i Nysgjerrigperbladet.

Last ned gratis oppgaver, lese-teori og fagtekster fra nysgjerrigper.no/lese-kroken

Lese-kroken fins på bokmål og nynorsk.

Abonnement på Nysgjerrigperbladet

Et årsabonnement koster 150 kroner per klassesett på 30 blader (fire utgaver i året).

Bestill på nysgjerrigper.no/innmelding.html

Lærerutdanning på ville veier

Roar Huseby
Førstelektor
praktisk-pedagogisk
utdanning,
Høgskolen i Telemark

FOTO SVEINUNG BRÅTHEN

Først så kort som mulig om bakgrunnen: Skoleverket mangler i dag nærmere 10.000 kvalifiserte lærere.

Grunnskolelærerutdanningen (den tidligere allmennlærerutdanningen) har over lengre tid slitt med sviktende rekruttering. Universiteter og høyskoler gir samtidig lærerutdanning gjennom sine tilbud av fag (skolefag) som sammen med ettårig praktisk pedagogisk utdanning (PPU) kvalifiserer for lærerstilling i skoleverket. Denne utdanningsveien står for en betydelig del av nyrekrutteringen av lærere i ungdomsskole og videregående skole. Dette er lærere med to eller flere fag, hvert på minst 60 studiepoeng. De har en god faglig fordypning, og sammen med PPU-utdanning gjør det dem ettertraktede i skoleverket. I dag stiller så godt som alle skoleeiere krav om gjennomført PPU som forutsetning for fast tilsetting.

Kunnskapsdepartementet har, med bakgrunn i forslag fra en universitetsdominert plangruppe, lagt fram nye rammeplaner for praktisk-pedagogisk utdanning. Planene følger malen for brede læringsutbyttebeskrivelser. Innholdsmessig skiller de nye planene seg lite fra tidligere planer, og vil isolert sett ha liten innvirkning på hvordan den praktisk-pedagogiske utdanningen vil bli gjennomført ved lærestedene. Det nye er at planene setter krav om mastergrad som grunnlag for opptak. Det vil i realiteten si at studenter som velger denne studieveien, må ha mastergrad for å få fast tilsetting i skoleverket.

Jeg forholder meg i det følgende til forslaget til rammeplan for praktisk-pedagogisk utdanning for trinn 8–13. Planen inneholder i tillegg til krav om mastergrad også krav om «gjennomsnittskaraktøren C eller bedre i de aktuelle fagene». Etter min oppfatning er kravet om karakteren C for opptak berettiget og riktig, mens kravet om mastergrad er svakt begrunnet, vil ha få positive effekter og flere uheldige følger. Kort om karakterkravet og litt mer omfattende om det andre:

Kravet om karakteren C (og ikke gjennomsnittskaraktøren C) i de fagene en skal undervise i, er riktig rett og slett fordi karakterene D og E indikerer at en ikke kan faget. Gjennom mange års oppfølging av lærerstudenter i praksis ser en tydelig at manglende fagkunnskaper fører til svak og upresis undervisning og er en medvirkende årsak til svak klasseromsledelse.

Argumentasjonen for mastergrad som grunnlag for opptak til PPU bygger på dristige og høyst usikre forutsetninger. Den forutsetter at kravet om mastergrad som opptaksgrunnlag vil øke læreryrkets status, at rekrutteringen derfor vil øke, og dermed vil også kvaliteten på de lærerne vi uteksaminerer øke. Dette er et høyst usikkert resonnement. Det er mer sannsynlig at resultatet blir det motsatte: Redusert rekruttering. Statistikken for 2009, 2010 og 2011 viser at av 1940 PPU-studenter på landsbasis hadde bare 317 mastergrader. Det er ikke sannsynlig at en vesentlig større andel vil ta masterutdanning som følge av de nye kravene. Henvisningen til mastergradsinnslaget blant finske lærere og deres utmerkede læringsresultater holder ikke som argument. Her forklarer andre og bakenforliggende faktorer begge deler. Kravet om masterutdanning vil føre til nedlegging av flere PPU-utdanninger, og det vil føre til en sentralisering som vil gjøre denne utdanningen, som ofte kombineres med deltidsstilling i skoleverket, mer utilgjengelig for studentene.

Jeg etterlyser det forskningsbaserte grunnlaget for forslaget og utfordrer de som måtte mene at de sitter med det, til å legge kortene på bordet. Dette må være forskning som viser at lærere med masterutdanning er bedre egnet til å møte utfordringene i skoleverket, at de blant annet er i stand til å gi en kvalitativt bedre undervisning, og at de kan bidra til å løse utfordringer knyttet til svak motivasjon, svake læringsresultat og stor frafallsprosent i videregående skole. Denne dokumentasjonen mangler. Tvert imot har vi en betydelig dokumentasjon for at lærerens utdanningslengde og akademiske grad er svakt relatert til elevenes læringsutbytte. Lærerne må kjenne sitt fag! Det er et ufravikelig krav. De avgjørende faktorene for elevenes læringsutbytte er imidlertid, og i fortettet form, lærerens evne til å kommunisere, til å skape en innstilling til læring som skaper trygghet og evne til undring, en lærer som kan gi konkrete, relevante individuelle mål og tilbakemeldinger, og som evner å presentere faget i bredde og dybde og med tilpasset progresjon (J. Hattie 2009). Lærerutdanningsforløp som klarer å ivareta disse elementene i sin undervisning, ser ut til å ha størst innvirkning på fremtidige læreres evne til å ivareta slike elementer i sin egen undervisning. Dette peker først og fremst mot en styrking av den fagdidaktiske delen av PPU-studiet. Det er vanskelig å se at et mastergradsstudium er et svar på de implisitte utfordringene kravene ovenfor setter til fremtidige lærere. Et masterstudium er langt fra

«Kravet om master som grunnlag for opptak til PPU er en distraksjon fra utdanningens viktigste utfordringer.»

noen fagdidaktisk fordypning. Det er en ren faglig fordypning innenfor et relativt avgrenset område av faget og i tillegg en svenneprøve i forsknings- og utviklingsarbeid.

Hvem taper på forslaget? I stedet for en gjennomgripende revisjon av PPU-utdanningen med vekt på implementering av forskningsresultater som viser hva som fremmer god læring, ser vi ut til å få en innholdsmessig svak og utydelig plan som i liten grad vil påvirke utdanningens videre utvikling og evne til å møte utfordringene i skoleverket. Kravet om mastergrad som grunnlag for opptak kompenserer ikke for dette. Kravet påfører oss i tillegg en rekke kostnader, som redusert rekruttering til læreryrket, økte utdanningskostnader, svakere gjennomstrømmning og større kostnader for skoleeierne. Vi trenger flere lærere, ikke færre! Om en ønsket et større innslag av lærere med mastergrad i skoleverket, ville en kunne stimulere til det gjennom tilpassede lønnsordninger. Dersom PPU ikke klarer å levere de lærerne skoleverket trenger, er det grunn til å frykte at kravet om PPU-utdanning som grunnlag for fast tilsetning vil kunne bli lagt til side eller bli erstattet med korte kurs i arbeidsgivers regi. Det vil antakeligvis elevene tape på.

Hva bør skje? Planen er, etter min mening, skuffende svak på viktige punkter som:

- vektlegging og tydeliggjøring av fagdidaktikkens plass i utdanningen
- beskrivelse av fagdidaktikkens oppgaver knyttet til den kunnskapen vi har om betingelsene for god undervisning
- forpliktende formuleringer om samarbeid mellom pedagogikk, fagdidaktikk og praksis, slik at det skapes en plattform for en mer helhetlig og integrert utdanning

Kravet om master som grunnlag for opptak til PPU er tilsynelatende et sterkt signal om økt vekt på kompetanse i læreryrket. I realiteten er det en distraksjon fra utdanningens viktigste utfordringer.

Planen bør vedtas i sin nåværende form, men kravet om masterutdanning som grunnlag for opptak bør frafalles. Vi trenger et nytt planutvalg som bygger på en bedre forståelse av skoleverkets behov og PPU-utdanningens styrke og svakheter basert på evalueringer. Utvalget bør sammensettes bredere slik at det ivaretar erkjennelsen av at skoleverkets behov og universitets- og høyskolesektorens ambisjoner om vekst og faglig utvikling kan trekke perspektiv og konklusjoner i ulike retninger. Vi trenger et nytt planarbeid som griper fatt i utdanningens virkelige utfordringer!

Start året med en

15. februar—05. april

Aktivitetskonkurranse

på arbeidsplassen!

Se vårt bilag i
Utdanning!

Et sosialt aktivitetstiltak som passer for alle!

15. februar starter aktivitetskonkurransen "Den Store Nyttårmarsjen 2013". Målet er å "krysse Grønland" innen 05. april. Hver deltaker får innlogging til en personlig nettside med flere motiverende funksjoner og en skritteller.

- Konkurrer mot ansatte fra utdanningssektoren i hele Norge
- Lagkonkurranse - positivt for arbeidsmiljøet
- Alle aktiviteter teller
- Vinn flotte premier

Pris per deltaker

299kr*

Inkludert skritteller og personlig nettside.

*Prisen er oppgitt eks. mva.
(239 kr uten skritteller)

Dann lag og meld dere på: www.dytt.no/nyttar

Meld dere på før 13. februar - Les mer på www.dytt.no.

Gjør noe morsomt og aktivt sammen!

Kontakt Dytt på info@dytt.no
eller tlf. 22 33 59 00.

dytt.no

Friskere og Gladere medarbeidere

Bemanningsnorm og pedagognorm i barnehagen

● **Tonje Kittilsen**
styremedlem i
Utdanningsforbundet
Kragere

FOTO PAAL M. SVENDSEN

På Utdanningsforbundets nettsider 29.12.12 kan vi lese at pedagoger i barnehagene går ut av yrket på grunn av dårlig bemanning.

Ragnhild Lied spør i VG 20.12.12 om en ny blå regjering vil gjøre mer for kvaliteten i barnehagen enn dagens regjering til nå har gjort. Hun viser til Fafo-rapporten Tidstyver i barnehagen, som viser at stadig flere barn får stadig mindre voksenkontakt. En annen rapport fra Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) og Dronning Mauds minne Høgskole for førskolelærerutdanningen viser at tre av fem barn synes de voksne har dårlig tid, og over halvparten av barna i undersøkelsen fikk ikke kontakt med en voksen når de trengte det.

Utdanningsforbundet legger seg på samme linje som Øie-utvalgets anbefalinger, som er maks tre barn under tre år pr. ansatt, og maks seks barn over tre år pr. ansatt. Dette med bakgrunn i at all tilgjengelig forskning viser at det viktigste vi kan gjøre for at barna skal ha gode dager i barnehagen er nok ansatte og god kompetanse i barnehagen.

Det er vel og bra at Utdanningsforbundet legger seg på denne linjen, men hvorfor ikke satse høyere enn at en så vidt «kommer over bommen»? Øie-utvalgets anbefalinger legger seg på det som burde være en selvsagt minimumsbemanning i barnehagen.

TNS Gallup har gjort en undersøkelse på oppdrag for Utdanningsforbundet for å finne ut hvorfor barnehagelærerne slutter i jobben sin. De som har valgt å slutte, peker på at det ikke er nok ansatte og ikke nok pedagoger. De haster rundt uten å få brukt fagkunnskapen sin, uten å få gitt barna det de trenger.

Her kommer vi til en annen utfordring, nemlig tiden barnehagelærerne har til planlegging, tilrettelegging, etterarbeid med mer. Dette er tid som er viktig for å legge til rette for pedagogiske aktiviteter. Det er samtidig her behovet for god bemanning blir tydelig, fordi tiden barnehagelærerne bruker til planlegging, samtidig «tapper» avdelingen for voksne. Fagarbeiderne og assistentene tilbringer en større del av arbeidstiden sammen med barna enn det barnehagelærerne gjør. Barnehagelærere har arbeid og oppgaver også utenfor det direkte arbeidet med barna. Den nye SFS 2201 som regulerer barnehagelærernes tid til planlegging, er

vel en intensjon om å rette søkelyset på hvordan denne tiden til planlegging blir brukt og forbedre samarbeidet pedagogene imellom. Men hva er pedagogikk i barnehagen? Det er mye mer enn planlagte aktiviteter og etterarbeid, forberedelser til foreldresamtaler, samarbeid med andre institusjoner med mer. Pedagogikk er også vår væremåte sammen med barna. Det er bevissthet rundt vår tause kunnskap, hva som «ligger i hendene» på de ansatte, hvordan kommunikasjonen skjer med barn, kollegaer, foreldre. Det er faglig kunnskap rundt barnas sosiale atferd og samhandling, tilstedeværelse og kunnskap om hvordan en kan se hva som utspiller seg i barnegruppa, og hvordan en skal forholde seg til dette.

For å kunne utøve god pedagogikk som fremmer barns selvfølelse og positive utvikling, er vi avhengige av kompetente voksne i barnehagene. Barnehagelærerne skal også kunne gi av sin kunnskap og veilede de øvrige ansatte i barnehagen. En av måtene å gjøre det på er gjennom å være en god rollemodell, en «hermegås» som gjennom praksis kan bidra til et godt oppvekstmiljø for barna i barnehagen. Da forutsetter det en grunnbemanning som utgjør en lik del barnehagelærere og fagarbeidere/assistenter, sånn at det til enhver tid er nok voksne tilgjengelige for barna. De voksne har mange praktiske oppgaver i tillegg til å ta seg av barna, samtidig som arbeidsdagen skal strekkes i forhold til en åpningstid som blir stadig lengre, og flere barn oppholder seg i barnehagen i en stadig større del av barnehagens totale åpningstid. Dette tilsvarer ofte en lengre «arbeidsdag» for barna enn foreldrene har.

Vi har behov for en barnehagesektor som har kvalifisert personale og nok personale. Da holder det ikke å legge seg på et minimum for å gi våre barn mulighet til en god barnehagehverdag. Vi må strekke oss mot en grunnbemanning som har potensial til å dekke barnas virkelige behov. På en småbarnsavdeling med 10 barn under tre år vil dette si to pedagoger og to fagarbeidere/assistenter. Tilsvarende bemanning på en avdeling med 18 barn over tre år.

Dette bør være den virkelige utfordringen til våre politikere!

«Vi må strekke oss mot en grunnbemanning som har potensial til å dekke barnas virkelige behov.»

Hvem vil søke disse stillingene?

● **Eva Baumann**
Utdanningsforbundet Oslo

ARKIVFOTO MARIANNE RUUD

Utdanningsforbundet i Oslo er urolige for koblingen mellom elevenes prestasjoner, resultatmål, politiske føringer og lønn, samtidig som rektorer har et trangere profesjonelt handlingsrom.

Byråden i Oslo har som mål å ha landets beste skole, og stor oppmerksomhet er rettet mot elevenes resultater. Høy faglig kompetanse preger både lærere og ledere i osloskolen, og resultatet av tett oppfølging er blant annet at flere elever nå består videregående skole. Elevene trives bra, foreldrene er stort sett fornøyde. Det er imidlertid uro i skolens øverste ledelse.

Skolens ledelse har ansvar for både faglige og sosiale mål og omfatter både individ og fellesskap. Resultatene av en god skole ser man ikke før det har gått lang tid. De blir synlige ved at elevene har gjennomført utdanning, fått jobb, stiftet familie og bidrar til fellesskapet etter evne og mulighet. Dette sikrer også et godt samfunn for alle. Politikere vil likevel se resultater med en gang. Det er enkelt å måle kvalitet på det som umiddelbart kan måles, som resultater på prøver, karakterer til eksamen og svar på brukerundersøkelser.

Skolens resultater blir trukket inn i rektors lederkontrakt. Rektor vurderes på en skala fra 1–5 der 5 er best. Når «hensynet til elevers og foresattes interesser ligger til grunn for all virksomhet», får rektor 5. Rektor skal også sette ambisiøse, faglige mål for sine elever. Hvis elevene når målene, får rektor god bedømmelse i kontrakten. Rektor rapporterer til Utdanningsetaten, og tiltak kan bli pålagt hvis tallene blir for dårlige. Ikke sjelden er tiltakene felles for hele osloskolen og tar da ikke hensyn til rektors profesjonelle vurdering. Hvis overordnede «kan peke på flere viktige eksempler på at beslutninger ikke er gjennomført som

forutsatt, fordi lederen er uenig i beslutningen», blir dette notert i kontrakten.

Skoleledere får lønn fastsatt etter skolens elevtall når de blir ansatt, og har ellers mulighet til økt lønn i lokale forhandlinger. Utdanningsetaten vektlegger mål og resultat i sine tilbud om lønns tillegg, og viser blant annet til lederkontrakten. Da knyttes rektors lønn direkte eller indirekte til elevenes prestasjoner, noe som reiser viktige spørsmål i et etisk perspektiv.

Rektors arbeidssituasjon har blitt svært vanskelig i løpet av de siste ti årene. I desember 2011 hadde Oslo 170 rektorer, 108 av disse tilsatt etter 2009. Det var få kvalifiserte søkere til stillingene, og byrådet i Oslo vil nå innføre åremålstilsetting av rektorer blant annet for å kunne møte «stadig større krav til fornying og rotasjon (...) og gjøre det enklere å gjennomføre faglige og administrative endringer.»

Vi er urolige for koblingen mellom elevenes prestasjoner, resultatmål, politiske føringer og lønn, samtidig med et trangere profesjonelt handlingsrom for rektor. Det er sjelden rektorer i Oslo uttaler seg offentlig, og i alle fall ikke kritisk. Åremål innebærer et svekket stillingsvern og fremmer ikke nødvendigvis god yringskultur. Det er derfor fare for at feil og bekymringer ikke blir meldt. Politikere trenger ledere som kan yte motstand der det trengs, rektor trenger tillit fra sine overordnede. Rektor har stor formell myndighet og økende ansvar, men har svekket profesjonell autonomi. Hvem vil søke disse stillingene i fremtiden?

BASISKUNNSKAP

- Har du minoritetsspråklige elever i klassen?
- Har du elever som trenger tilleggsmateriell til individuelt arbeid?
- Trenger skolen undervisningsopplegg til vikarer?

www.basiskunnskap.no
post@basiskunnskap.no

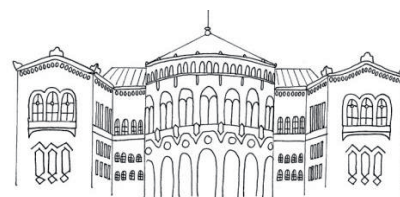
YRKER OG FRITIDSAKTIVITETER

To nivåer

kr 2000,- + mva

SAMFUNNSKUNNSKAP for nybegynnere

kr 1200,- + mva

ILLUSTRERTE FORTELLINGER med oppgaver

kr 1200,- + mva

- Tekster
- Illustrasjoner
- Oppgaver
- Power Point-presentasjoner
- Fleksible undervisningsopplegg
- Varierte metoder
- Svart-hvitt/enkelt å kopiere
- Samtale, lese- og skrivetrening

● Meininger på nettet

Redaksjonen i Utdanning tek imot langt fleire meningsytringar enn det er plass til i bladet. Men nokre vert publiserte i nettutgåva vår, utdanningsnytt.no. Her følgjer presentasjon av nokre meningsytringar:

Sidemålsopplæringen som dannelsesprosjekt

Det er nok dessverre slik at mange bokmåselever opplever nynorsk som fremmed, og vi kunne ha håpet at de ville forstå sitt eget hovedmål, eller til og med seg selv, bedre ved å lære seg sidemålet, skriver Helene Fæste. [08.11.2012]

Har vi bare oss selv å takke?

Aftenposten tar etter flere reportasjer om frafallet i videregående skole også dette opp på lederplass 13.9, innleder Knut Michelsen, lektor i videregående skole, i en kommentar. [17.09.2012]

Lærerprofesjonens etiske plattform

I pedagogenes etiske plattform er noe helt vesentlig blitt borte, nemlig lærerens grunnleggende og altoverskyggende forpliktelse: forpliktelsen overfor eleven, hevder Per Tore Dalen. [08.11.2012]

Skreddersydd kompetanse utnyttes ikke

Det er et skrikende behov for faglig tilrettelagt lavterskeltilbud for å få «hele folket» i aktivitet. Hvorfor ansetter ikke flere fysisk aktivitet- og helserådgiver fra Norges idrettshøgskole? skriver Trine Stensrud, førsteamanuensis ved Seksjon for idrettsmedisinske fag, Norges idrettshøgskole. [24.10.2012]

● Språk

Om skandinavisk språkforståelse

Da våre barn var i førskolealder på 1970-tallet, hadde de tilgang til svensk barnefnernsyn. Programserien «Fem myror är mera enn fyra elefanter» med komikerne Brasse Brännström og Magnus Härenstam slo spesielt godt an. Gjennom disse programmene fikk våre førskolebarn lekt inn alfabet og leseferdighet i tillegg til elementær tallforståelse. Vår fireåring overrasket oss med å lese at «også eldre trenger melk» fra en melkekartong, og rubrikkannonsene ble saumfart med lokalavisen utbrettet på kjøkkengulvet.

Evnen til å lære språk er best utviklet i tidlige barneår. Vi kunne konstatere at våre barn hadde minimale problemer med å forstå de svenske programlederne. Jeg er overbevist om at det omtalte programmet, selv om det ble produsert for snart 40 år siden, også vil slå an blant norske småbarn i vår tid. Svensk fjernsyn sendte for få år siden dette programmet i reprise.

En forutsetning for å presentere «Fem myror

...» i NRKs barnefnernsyn måtte være at det ble sendt uten dubbing. Dubbing ville ødelegge noe av poenget med å sende programmet for norske barn. Man må unngå å gjenta den unødvendige dubbingen som ble foretatt da «Barna i Bakkebygrenda» ble tilrettelagt for norsk barnefnernsyn.

Kanskje kunne svensk fjernsyn til gjengjeld sende verdifulle norske barneprogram på originalspråket? En regelmessig utveksling av fjernsynsprogram for barn, gjerne slik at også dansk fjernsyn ble involvert, ville være et effektivt bidrag til en større gjensidig språkforståelse i Skandinavia. Det ville på sikt kunne motvirke den uheldige praksis med å oversette nabolandenes voksenlitteratur. Vi var flinkere til å lese skandinaviske forfattere på originalspråket for noen generasjoner siden. I dag ser vi til og med eksempler på at svensk lyrikk blir omskrevet til norsk!

Vidar Mohn

En regelmessig utveksling av fjernsynsprogram for barn, gjerne slik at også dansk fjernsyn ble involvert, ville være et effektivt bidrag til en større gjensidig språkforståelse i Skandinavia.

FOTO: HANS JORN, WIKIMEDIA COMMONS

● Sammenslåing

Felles fagskole for Oslo og Akershus

Oslo bystyre har nå sagt ja til etablering av felles fagskole for Oslo og Akershus. I Venstre har vi ivret for dette, da næringsliv og arbeidsliv i stor grad er felles i fylkene, og en felles fagskole vil sikre bedre ivaretagelse av det og styrke det regionale samarbeidet. Det vil også være mulig å utnytte ressursene bedre ved å samordne søkning og tilbud i Oslo og Akershus. Venstre ønsker barrierenedbrytning mellom våre fylker velkommen. Vi mener det er viktig å ha en grundig dialog med arbeidslivet om relevante behov for økt kvalifi-

sering av arbeidstagere. Det bør også være slik at en relativt stor, felles skole kan bidra til å gjøre fagskoleutdanning mer kjent og attraktiv. Vi må ha en fagskole av høy kvalitet der bransjenærhet står sentralt, og vi har som mål et tett samarbeid med privat og offentlig næringsliv. Vi ser frem til positive forhandlinger mellom Oslo og Akershus.

Terje Bjørø

Venstres bystyregruppe i Oslo

Har du mykje på hjartet?

Det er du ikkje åleine om. Utdanning tek imot store mengder kortare og lengre debattinnlegg, innspel og kronikkar. Men det er trøgt om plassen. Difor går det ofte lang tid før tekstane kjem på trykk, nokre gonger så lang tid at dei vert uaktuelle. Vårt tips er: Skriv kort! Held du debattinnlegget ditt på under 2500 teikn (tal på teikn inklusive mellomrom), er sjansen større for å få plass. Redaksjonen set retten til å kutte i innlegga som vilkår. For innlegg på innspelplass er lengda 3000–10.000 teikn, og kronikkar kan ha ei lengd på mellom 12.000 og 17.000 teikn.

Redaksjonen tek imot debattstoff på denne adressa: debatt@utdanningsnytt.no

Barnehagekvalitet

God bemanning viktigst

Grorud Venstre mener at god og stabil bemanning er viktigst for kvaliteten i barnehagen. Vi støtter Øie-utvalgets forslag til bemanningsnorm og økt pedagogtettethet. Dette støttes også av fagmiljøene, barneombudet og flere private aktører, som Kanvas, men beklageligvis ikke av Oslo kommune. I dag er det stort fravær av voksne i mange av kommunens barnehager, og tidstyvene er mange. Mange barnehager strever med høyt sykefravær, og i flere barnehager settes det ikke inn vikar når en voksen er borte fra avdelingen, på kurs, ferie med mer – og ved sykdom ofte ikke før etter 16 sykedager.

Grunnet avviking av pauser, ulike vakter, møter, planlegging og praktiske gjøremål er det i beste fall noen få timer per dag at avdelingene er full-bemannet. Ved lavere bemanningsnorm vil ikke dagen gå rundt uten å drive rovdraft på de ansatte.

Grorud Venstre ønsker flere, ikke færre voksne som kan yte omsorg og gi et godt pedagogisk tilbud. Færre voksne betyr mindre sikkerhet, mindre omsorg, færre aktiviteter, færre turer og større stress og belastning for de ansatte.

For å sikre et likeverdig tilbud og kvalitet i barnehagetilbudet er det avgjørende med en bemanningsnorm og at denne overholdes. Med enda færre voksne forverres arbeidsmiljøet, og barnas sikkerhet og læringsmiljø forringes.

Øie-utvalget viser til forskning som sier at voksentetthet og god pedagogisk bemanning har betydelig innvirkning på kvaliteten i barnehagen. Dette bør også være målet for Oslo kommune.

Jon Julius Sandal

Venstres gruppeleder i Grorud Bydelsutvalg

Til «Ny giv har liten effekt»

Lærerne trenger mer utdanning

Kunnskapsdepartementet hevder at «Ny giv» er en suksess. Forskerne som evaluerer «Ny giv» er mer tilbakeholdne. De hevder effektene så langt er små og ubetydelige, samt vanskelige å måle, skriver utdanningsnytt.no 5.12.2012.

Jeg mener at mange lærere ikke har nok utdanning. Mange skoler har 24 elever per kontaktlærer. Hvordan jobbe med 24 elever per lærer? Regjeringen må bruke mye penger på skolen. Dere må lære fra andre lands utdanningssystemer, for eksempel Storbritannias.

Jeevaranee Selvavinayagan

NTNU og HIST i Trondheim tilbyr høsten 2013 yrkesfaglærerutdanning i
BYGG- OG ANLEGGSTEKNIKK TEKNIKK OG INDUSTRIELL PRODUKSJON
ELEKTROFAG HELSE- OG SOSIALFAG

Bli kvalifisert for fast stilling

Mer info: www.ntnu.no/studier/byrk eller www.hist.no
Søk på www.samordnaopptak.no

3-ÅRIG YRKESFAGLÆRERUTDANNING – BACHELOR, OPPTAKSKRAV:

- Fag-/svennebrev eller tilsvarende
- Minimum to års relevant yrkespraksis
- Generell studiekompetanse eller realkompetanse

STUDÉR HJEMMEFRA

Studiet er samlingsbasert med tre ukesamlinger i Trondheim hvert semester. Kommunikasjon via internett er viktig i dette studiet.

FOTO: P-LATTFORM/JOHNER/SCANPIX

UTDANNINGEN KVALIFISERER FOR SPENNENDE JOBBER:

- Yrkesfaglærer i videregående skole
- Lærer i relevante fag på 8.-10. trinn i grunnskolen
- Opplæringsjobber innen næringslivet
- Medarbeider på opplæringskontor

NTNU
Det skapende universitet

HIST
Høgskolen i Trondheim

Bli yrkesfaglærer • Studér hjemmefra

Velg utdanning innen opplæring og undervisning. Gi deg selv en tryggere framtid på arbeidsmarkedet.

Gode tilbud til dem som alt er i skolen

Yrkesfaglærerutdanning (YFL) ved NTNU og HIST egner seg godt for deg som alt arbeider i videregående skole, og som har behov for å ta hele eller deler av yrkesfaglærerutdanningen for å oppfylle kravene til fast tilsetting.

Muligheter for delstudier

Du som alt har PPU, men mangler yrkesteorien, kan ta delstudium i yrkesfaglig bredde og dybde.

Tidlig opptak

Ønsker du å få svar på søknaden tidlig, må du søke før 1. mars og krysse av for tidligopptak. Mer om dette på www.ntnu.no/studier/byrk

MERK! SØKNADSRIST 1. MARS
for søkere uten generell studiekompetanse
Øvrige søkere 15. april

● Organisasjonen

Er «flyte oppå»-tillegg bra?

I KS-området har Utdanningsforbundet i lokal lønns- og politikk dreid over til å akseptere «flyte oppå»-tillegg. Vil dette gagne medlemmene over tid?

Denne dreining er forståelig ut fra to forhold:

1) Medlemmer som har fått lokale lønnstillegg, har erfart at minstelønssatsene kort tid etter har blitt hevet og gjort gleden over de lokale tilleggene kortvarig. 2) Tillitsvalgte som har forhandlet fram de lokale tilleggene og lagt ned mye arbeid i dette, har opplevd disse forhandlingene som lite meningsfulle, da hevingen av minstelønssatsene i ettertid har visket ut arbeidsresultatene.

Frustrasjoner som bunner i disse to forholdene, har av og til kommet til uttrykk i debatten om lokale lønnsoppgjør i Utdanning, og sikkert også i enda sterkere grad innad i Utdanningsforbundet.

Hva vil «flyte oppå»-tillegg føre til gjennom tre-fire hovedtariffoppgjør i KS-området?

For å svare på dette kan man se til erfaringene i Oslo kommune. I dette tariffområdet har «flyte oppå»-tillegg i en mer rendyrket form vært lønnspolitikken fra begynnelsen av de lokale lønnsoppgjørene.

I Oslo fikk man ganske fort store lønnsforskjeller mellom medlemmene. Dette førte til at mange medlemmer ble liggende godt under minstelønssatsene for tilsvarende grupper i KS-området. Helt uakseptabelt, samtidig som dette betød at ikke så rent få medlemmer i Oslo lå svært høyt over

minstelønssatsene i KS. Et lønnsraseri oppsto i Oslo, og man forsøkte å løse problemene ved å heve «lønnsgulvet» for å komme mer på linje med minstelønssatsene i KS-området. For Oslo har dermed KS-området blitt en viktig korrigeringsfaktor for at lokale lønnstillegg ikke skal skape store lønnsforskjeller mellom medlemmene.

Det som har gitt KS-området denne rollen i den lokale lønnspolitikken, er nettopp at de lokale tilleggene ikke har vært «flyte oppå»-tillegg. I stedet er lønnsøkningene i større grad skapt som økninger i minstelønssatsene. Lønnsforskjellene mellom medlemmene har slik vært bedre kontrollert enn i Oslo. Dette har mange medlemmer i Utdanningsforbundet i KS-området nytt godt av, selv om de kanskje har vært frustrert over at de ikke så ofte har fått lokale tillegg.

Skal «flyte oppå»-tillegg nå bli normen i KS-området også, vil det etter tre-fire hovedtariffoppgjør føre til at lønnsforskjellene mellom medlemmene her øker kraftig, og minstelønssatsene får en betraktelig svakere vekst. Dessuten vil dette medføre at lønnsforskjellene i Oslo også øker, siden det nå er minstelønssatsene i KS som bidrar til den utjevning som skjer i Oslo.

Konklusjonen er at «flyte oppå»-tillegg ikke er bra, verken i Oslo eller KS-området!

Magnus Skrunes

«Flyte oppå»-tillegg fører til større lønnsforskjeller mellom medlemmene og er ikke bra verken i Oslo eller KS-området, skriver innsenderen. **BEGGE ARKIVFOTO: INGER STENVOLL**

● Til «Store forskjeller i etter- og videreutdanning av lærere»

Mye humbug

I 112 kommuner har lærere latt være å søke etter- og videreutdanning, mens lærere i 275 kommuner får et slikt tilbud. I 42 kommuner har det kommet inn søknader, men ingen blir godkjent, heter det på utdanningsnytt.no 21.11.

Her er det mye humbug. I én av kommunene har de i tillegg til mange avslag også godkjent for betaling av grunnutdanninga til noen.

Geir Karlsen

Kompetanseheving

Eg synest tabellane kan verke misvisande, fordi til dømes i min kommune står det «ingen søknader» og «kommunen deltar ikkje». For å søkje må ein fyrst avklare med rektor ved skulen ein arbeider på. Fordi kommunen ikkje deltek, svarar rektor at det ikkje er grunnlag for å søkje. Slik vert det 0 søknader, sjølv om behovet/interessa er der.

Gro Kvåle

● Til «Sentralstyret kan skrive ut ekstrakontingent»

Gjelder det for pensjonistene?

Utdanningsforbundets sentralstyre har fått fullmakt til å øke kontingenten med en ekstrakontingent, skriver utdanningsnytt.no.

Håper ikke eventuell ekstrakontingent til streikekassa gjelder oss pensjonister! Håper på et svar med et klart nei, pensjonistene holdes utenfor!

Asfrid Karlsen

● Til «Tusen elever forsvant på ett år»

Tallenes tyranni

Ifølge årets tall fra Utdanningsdirektoratet segregeres 4018 elever ut i spesialavdelinger, tusen færre elever enn i fjor, ifølge Utdanning.

Utdanning foretok imidlertid en langt grundigere undersøkelse av spesialavdelingene og spesialskolenes omfang enn direktoratet. De 5054 elevene som Utdanning identifiserte, er et minimumsestimat. Ingen vet hvor mange elever som går på spesialskoler eller spesialavdelinger på de skolene Utdanning ikke har undersøkt. Det er ingen grunn til å tro at omfanget er redusert med 20 prosent høsten 2012. Definisjonene er imidlertid løse og gir rom for tolkning. Selvrapportering kan også være en svakhet, særlig av fenomen som kan oppfattes som politisk ukorrekte. Grunnskolens informasjonssystem (GSI) registrerer tallene per 1. oktober, Utdanning begynte å publisere stoff om spesialskolene mot slutten av september.

Ønsker Utdanningsdirektoratet å finne årsakene til det store avviket i antallet elever som ikke er inkludert i normalskolen, kan de sammenligne sine tall for skoleåret 2012–2013 med Utdannings tall for skoleåret 2011–2012. Sammenligningen vil avdekke en del store avvik som kan sjekkes opp, noe som vil gi en bedre forståelse av datagrunnlaget. Norsk skole er underlagt tallenes tyranni.

Det er positivt at direktoratet gjeninnfører kartleggingen av antallet elever i spesialskoler og spesialgrupper. GSI bør ses som et grovt monitoringsystem: Utvikler tallene seg i en uheldig eller uforståelig retning, kan disse være alarmen som utløser grundigere undersøkelser. Tallene er ikke det viktigste, tiltakene som tallene utløser, rettet mot elevenes skolesituasjon, er langt viktigere. Problemet er ikke de offentlige tallene, men offentlig handlings-

lammelse. Grundige undersøkelser er en stor mangel på feltet. Fellesskolen ble innført i 1975, de statlige spesialskolene nedlagt i 1992. For enkelte elevgrupper er statlige myndigheter svært opptatt av å unngå segregering. For andre grupper har statlige myndigheter aldri løftet en finger verken for å kartlegge eller styre utviklingen. Skoleforskning er i sterk vekst, men dette gjelder de store nye elevgruppene som er kommet inn i spesialundervisningen. Elever med utviklingshemning er i all hovedsak utelatt fra skoleforskningen. Det vil være fornuftig av Utdanningsdirektoratet å sjekke GSI-tallene opp mot Utdannings registreringer, men langt viktigere er det at myndighetene sikrer at flest mulig av grunnskolens elever får en god og lærerik opplæring i klassefellesskapet.

Unni Nuvin Blaker

BLI MED KARSTEN OG PETRA PÅ ÅRETS SOLSIKKEAKSJON, OG GI BARN I PERU ET TRYGT HJEM

Gratis materiell til barnehager!

Solsikken er SOS-barnebyers symbol for barn som hjelper andre barn, på tvers av landegrenser. Bli med på årets aksjon og få mye flott materiell som film, ressurshfte, CD, plakater, lydbok, klistremerker og ikke minst en helt ny fortelling om Karsten og Petra, skrevet spesielt for SOS-barnebyer. Materialet er gratis for alle barnehager som støtter SOS-barnebyer.

Solsikkeaksjon er en innsamlingsaksjon, og dere bestemmer selv hva dere vil gjøre på aksjonsdagen. Alle inntektene går til SOS-barnebyen i Juliaca i Peru.

Bli med ved å melde på din barnehage på sos-barnebyer.no/solsikkeaksjonen

Karakterer i norsk sidemål

Kan nynorsken reddes med karakterer?

En egen karakter i skriftlig sidemål har vært et viktig symbol i språkpolitikken i hundre år. Utdanningsdirektoratet har nå foreslått å endre dette. Styreleder Ottar Grepstad og direktør Arnfinn Muruvik Vonen i Språkrådet sier i et brev til kulturministeren og kunnskapsministeren at de nye ordningene innebærer svakere opplæring i sidemål for elevene. Målungdommen hevder på sine hjemmesider at endringene er «direkte farlige» for nynorsken. Sidemålskarakteren skal altså skape skrivekyndige elever med positive holdninger til nynorsk. Som skoleforsker møter jeg imidlertid norsklærere som fortviler over store rettekunker og manglende tid til god skriveundervisning. Elevene kaster et blikk på karakteren og kaster stilene i søpla på vei ut fra klasserommet. Kan nynorsken reddes med karakterer?

Internasjonale studier har vist at et overdrevent fokus på karakterer gjør det viktigere for lærerne å dokumentere resultater enn å støtte elevene. Svake elever oppfatter dårlige karakterer som en bekrefteelse på at de mangler evner til å lære, mens sterke elever fokuserer på konkurranse istedenfor samarbeid. I de siste årene har derfor den norske skolens alle trinn vært preget av en storstilt satsning på vurdering for læring. Vurdering for læring er også en del av Kunnskapsdepartementets «Ny giv», der motivasjon og grunnleggende ferdigheter i lesing og skrivning står sentralt. Kunnskapsministeren har

uttalt at dette vil gjøre skolen mer interessant for alle. Ved NTNU har vi fullført den første av tre rapporter om vurdering i skolen. Den viser at flertallet av lærere er positive til nye praksiser som fremmer læring og motivasjon.

For å lykkes må vi imidlertid også ha en sluttvurdering som sikrer best mulig praksis i skolen. Språkrådet hevder at elever med nynorsk som hovedmål har en «konkurransefordel» fordi de mestrer sidemålet sitt bedre, og at dette fortrinnet forsvinner dersom faget får én samlet karakter. Er dette en rettferdig vurderingspraksis? Er det slik Språkrådet vil skape gode holdninger til norsk språkmangfold?

Norskfaget må sikre at elevene får de lese- og skriveferdighetene som trengs for å lykkes med yrke og utdanning i kunnskapssamfunnet. Det må også sikre at elevene får et positivt syn på nynorskens rolle i samfunnet og at de mestrer begge målformer. Vurderingsordningen må endres, slik at fokuset på karakterer reduseres, og slik at lærerne kan støtte elevenes skrivning best mulig. Elever trenger støtte og motivasjon. Nynorsken trenger engasjement og entusiasme. Norskfaget trenger én skriftlig karakter.

Henning Fjærtøft

førsteamanuensis i norsk fagdidaktikk
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Sidemålskarakteren skal skape skrivekyndige elever med positivt syn på nynorsk, men som skoleforsker møter jeg norsklærere som fortviler over store rettekunker og manglende tid til god skriveundervisning, skriver innsenderen.

ARKIV-/ILL.FOTO: INGER STENVOLL

Ny offentlig styring

Digital Era Management kan vere svaret

«To samanfalle hendingar på kollisjonskurs får meg til å gripa til pennen», skriv Lars Olav Fatland i sitt innlegg «Den målstyrte skulen – ei blindgate» i debatten om New Public Management (NPM), eller NOS på norsk (Ny Offentleg Styring), i den offentlege forvaltninga vår på utdanningsnytt.no 12.11. Til Fatland vil jeg si: I de miljøene som etter hvert har lært å endre alle sine arbeidsprosesser fra grunnen av for å tilpasse seg de digitale rammevilkårene, så har det vokst ut en ny ledelsesfilosofi som heter Digital Era Management. Waage Nilsen har skrevet en kort og veldig fin norsk innledning om dette som jeg anbefaler på det varmeste: <http://waagenilsen.wordpress.com/2012/09/02/den-smidige-staten/>

Pål Magnus Lykkja

Til «Oslo tar flest elever ut av normalskolen» på utdanningsnytt.no 22.10.2012

Spesialtilbud

Spesialtilbud i skolen er ikke nødvendigvis negativt eller stigmatiserende for eleven. Trond Johnsen, utdanningsdirektør hos Fylkesmannen i Oppland, sier at mest mulig normalt for flest mulig er ønskelig. Noen elever har det imidlertid absolutt bedre utenfor normalklassen.

I denne debatten er det avgjørende at kunnskapen rundt elevene, som i perioder eller permanent ikke finner seg til rette i vanlig klasse, ikke danner grunnlaget for en polarisering blant de som er opptatt av elevens beste. I disse debattene blir forskjellige leire etterhvert for opptatte av å ha rett, og mister fokus på ballen. Et fasitsvar finnes ikke. Å respektere behovene til alle involverte elever, både de spesialtilbud er til for, og de som ikke har samme utfordringer, er avgjørende.

Øystein Mollatt

Rett på sak

● Barnehagebemanning

Foreldre mest bekymret

Det har vært en sterk økning i antall foreldre som har kontaktet Foreldreutvalget for barnehager (FUB) i 2012 i forhold til året før. På toppen av de i alt 267 henvendelsene kommer bekymringer for bemanningen i barnehagen.

Dette bekrefter inntrykket vi har hatt gjennom hele året. Foreldrene vil at barnet skal ha trygge fang å sitte i, mange nok hender som hjelper og øyne som ser barna. Bemanningen må være stabil og god, og det må settes inn vikarer ved sykdom. I alt 45 henvendelser i fjor gjaldt bekymring for bemanning i barnehagen. Dermed topper dette temaet statistikken. I 2011 og frem til sommerferiestart i 2012 lå det som nummer to.

Dette stemmer også godt med FUBs egen styrerundersøkelse i fjor høst. Da svarte seks av ti styreere at de fryktet kutt eller hadde gjennomført kutt på grunn av overgangen til rammefinansiering i kommunene og at personale eller personaltiltak ville ryke først. Det ser vi dessverre gjenspeiles i foreldrenes bekymring nå.

Antall henvendelser totalt til FUB har økt fra 157 i 2011 til 267 i 2012.

På andreplass i 2012 kommer spørsmål om den formelle organiseringen av hjem-barnehage-samarbeidet, som foreldreråd og samarbeidsutvalg. Dette toppet tabellen i 2011 og ved sommerferiestart i fjor.

Mange ringer og er usikre på sin mulighet til reell medvirkning som foreldre. Ifølge barnehageloven er både foreldreråd og samarbeidsutvalg (SU) lov-pålagte rådsorgan. Tolkning og praksis er imidlertid svært ulik mellom barnehagene.

På tredje plass med 34 henvendelser i 2012 er spørsmål om samarbeid hjem-barnehage på et mer individuelt nivå, med utgangspunkt i det daglige samarbeidet mellom foreldre og ansatte og hverdagen i barnehagen.

I 2012 har også relativt mange (25) kontaktet FUB om råd for å opprette lokale FUB på et kommunalt nivå, som også var temaet for FUBs foreldrekonferansen i november.

Det er gledelig at mange tar kontakt med oss og vil engasjere seg. Et godt samarbeid mellom foreldre og barnehage er avgjørende for barnas trivsel i barnehagen. Det å få til en god dialog fra starten er viktig. Bruk FUB, spør oss om råd og veiledning. Vi er til for å hjelpe og motivere.

Lena Jensen

leder i Foreldreutvalget for barnehagen

● Sluttvurdering

Hva er greia med eksamen?

● Axel Fjeldavli

leder for Elevorganisasjonen

FOTO ELEVORGANISASJONEN

Eksamen er noe av det nærmeste vi kommer en «hellig ku» i debatten om skolen. Har vi rett og slett funnet suksessoppskriften for god sluttvurdering?

Jeg tror ikke det er så enkelt. Slik eksamen fungerer i dag, er i stor grad slik den fungerte for 50 år siden, og kritikken er den samme som den gang: Dagsform blir utslagsgivende for resultatet, du får bare vist fram et bitelite og tilfeldig utsnitt av hva du kan, og eksamen styrer undervisningen i retning av pugging og overflatelæring. Likevel er de mange og høylytte, de som helst vil beholde eksamen som den alltid har vært.

Elevorganisasjonen har lenge tatt til orde for å forbedre systemet for sluttvurdering til et system hvor elevene får muligheten til å vise fram en mer helhetlig kompetanse, men som samtidig er eksternt, og gjør det tydelig for elevene hva som er sluttvurdering og hva som er underveisvurdering. Et ganske edruelig krav, er det ikke?

Et argument for eksamen man ofte møter, er at elevene trenger eksamen for å vise at de takler pressede situasjoner. I arbeidslivet stilles det stadig vekk krav om å prestere umiddelbart og under press. I høyere utdanning må elevene gjennom et eksamensregime det kan være greit å ha øvd seg på. Argumentet faller imidlertid på sin egen urimelighet så lenge hverken læreplanen eller opplæringsloven legger opp til at eksamen skal være en innlærings situasjon. Et annet poeng ved eksamen er at den fungerer som et viktig korrektiv til standpunkt vurderingen. Det er

i og for seg også sant. Mange elever opplever standpunkt karakterene som urettferdige, og at andre ting enn måloppnåelse avgjør karakterene. Det er et paradoks at eksamens karakterer og standpunkt karakterer spriker så mye som de gjør, med samme vurderingsgrunnlag! Men selv om spørsmålet er «hva kan vi gjøre for å sikre et uavhengig korrektiv til lærernes karaktersetting?», er ikke svaret nødvendigvis å konservere dagens eksamensform.

Et tredje argument for å beholde dagens eksamensform er at elevene trenger en vurderingssituasjon som er en annerledes situasjon enn den der kompetansen ble innlært. Da viser elevene at de er i stand til å anvende kunnskapen de har tilegnet seg. Dette er sannsynligvis det beste argumentet for å konservere dagens eksamensform. Likevel tør jeg påstå at også dette kan ivaretas på en god måte gjennom andre former for eksamen eller sluttvurdering.

Dagens eksamensordning har utvilsomt positive sider. De viktigste er kanskje at elevene får øvd seg i å takle stressende situasjoner, eksamen fungerer som et korrektiv til standpunkt vurderingen, og eksamen er en vurderingssituasjon hvor elevene må ta kompetansen sin i bruk på en ny måte.

Likevel mener jeg disse kan bli ivarettatt med ganske enkle grep, samtidig som man klarer å måle bredden av elevenes kompetanse, og unngår at dagsformen avgjør elevenes framtid. Elevorganisasjonen har foreslått et helhetlig alternativ til dagens eksamen.

Profesjonsstrategi og fagforening

● **Trond Hofvind**
landsmøtedelegat og
skribent

ARKIVFOTO ASLE FLATØY

Arbeidstakere eller profesjon? Kriseforståelse og samarbeid eller krav og kamp? Lønn eller belønning? Egeninteresser eller solidarisk fellesskap? Store spørsmål for fagbevegelsen og profesjonene.

ILLUSTRASJON Tone Lileng | post@tonelileng.no

Profesjonsstrategi

Begrepene «lærere» eller «profesjonen» i denne kronikken inkluderer alle pedagoger fra barnehage til høyere utdanning. Lærerutdannere med sine oppgaver og relasjoner til studenter, er lærere og bør inkluderes i profesjonstenkningen. Utdanningsforbundets arbeid med profesjonsstrategien startet før 2006 og kulminerte så langt med landsmøtet 2012. I opplegget for møtet ble den beskrevet tydeligere som en helhet. Nestleder Haldis Holst drøftet forholdet mellom fagforening og profesjonsorganisasjon i Utdanning 20/2012. Hun påpekte at Utdanningsforbundet må være begge deler og forene disse. I den korte artikkelen dis-

kuterte hun imidlertid i liten grad spenningsfeltet som oppstår.

Lærerprofesjonens etiske plattform er vedtatt, og landsmøtet behandlet egen sak om arbeidet («implementering») på arbeidsplassene og i kommunene. Den store landsmøtesaken, Lærerrolla, var også skrevet med et profesjonsperspektiv. Lønns- og arbeidsvilkår ble behandlet innenfor denne saksrammen; et noe underlig opplegg for en fagforening. Landsmøtet ble delt i fem undergruppediskusjon om lærerrolla. Bare én av gruppene hadde lønn som tema.

Lærernes samfunnsmandat ble løftet frem av delegatene. Ensidig fokus på kompetansemål, testing og tellekanter fikk kraftig kritikk. Bra! Mer kontrovers ble det rundt noen av de konkrete delene av profesjonsstrategien. Forslag om doktorandordning for lærere slapp fra diskusjonen med noen små riper, men utvikling av karriereveier, sertifisering til læreryrket og etablering av felles kjennetegn for kvalitet utløste heftigere ordskifter. Sertifiseringsforslaget fikk mest motstand, og det ble i stedet vedtatt å gå inn for en nasjonal, forpliktende ordning som sikrer ulike lærergrupper en kontinuerlig profesjonskvalifisering. Ordningen skal inneholde lærerutdanning på masternivå, forpliktende veiledningsordning for nyutdanna, forpliktende etter- og videreutdanning for alle lærere, utvikling av faglige karriereveier i barnehage og skole samt arbeidstidsordninger som gir lærere det nødvendige rommet for individuell og kollektiv faglig utvikling.

Ansvar

Profesjonsstrategien innebærer å presentere Utdanningsforbundet som ansvarlig og med arbeid for kvalitet som kjennetegn. I noen år har vi blottet våre bryst og flagget tatoveringen: «kompromissløse for kvalitet i barnehage og skole». Og det meste av det Utdanningsforbundet mener og krever, begrunnes med at det gir kvalitet. Nå ser jeg, litt beklemt, at Toyota også reklamerer med, nettopp: kompromissløs kvalitet! Fyndordene kan oppleves som konsulentformulerte, omdømmebyggende slagord.

I 2012 kunne en legge merke til både likhet og forskjell mellom Fagforbundets og Utdanningsfor-

bundets annonsekampanjer. Utdanningsforbundet hadde budskapet «Kvalitet koster» og portrett av barn og elever. Fagforbundets annonser lignet mye i grafisk oppbygging, men argumenterte for styrken ved å være medlem i fagforeningen, tillitsvalgtkorpset og ivaretagelse av arbeidstakerrettigheter – under portrett av en arbeidstaker.

Utdanningsforbundet mener kvalitet alvorlig og sammenhengen er klar, enten det gjelder lærertetthet, veiledningsår for nyutdannede eller arbeidstidsavtaler. Retorikken kan imidlertid tippe over og oppfattes som at barn, elever og studenter skyves foran. Medlemmer kan få inntrykk av at arbeidet for deres arbeidstakerinteresser er sekundært. Det er dumt, dersom de samtidig opplever at fagforeningen svikter i kampen for arbeidstakerinteressene.

Profesjonsstrategien er i tråd med det Andy Hargreaves og Dennis Shirley (foredragsholdere under landsmøtet) har formulert om sin bok «Den fjerde vei» for skolen. De foreskriver fagorganisasjoner som tar ansvar, med en positiv innstilling og vilje til samarbeid. «Den fjerde vei vil gjenspeile og reformere lærerorganisasjoner som ikke bare skal drive med kollektive forhandlinger og tilbud om etterutdanning, men også oppfylle allmennhetens ønske om et yrke hvor barnas ve og vel er hovedanliggende.» (s. 133 i Gyldendals norske utgave).

De kritiserer samtidig trenden med ansvarliggjøring (regnskapsansvar, accountability) og myndighetenes byråkratiske kontroll av skolens kvalitet. Så argumenterer de for at profesjonen og fagforeningene oppretter selvregulerende organer og organisasjoner med faste normer. Paralleller til leger og jurister trekkes, og de tenker seg at lærerprofesjonen selv slik griper inn overfor tjenesteforseelser og utvikler faglige normer for undervisning (s. 132).

Lærere, profesjonen og fagforeningen skal ta ansvar. Men vi skal ta vårt ansvar. Det betyr også å si nei til uvettig vegg- til veggtesting i barnehager, peke på konsekvenser av nedskjæringer eller innføring av markedsprinsipper i utdanningssektoren.

Tillitsvalgte har viktige oppgaver, sin rolle og sitt ansvar, men må ikke forledes til å overta ansvaret til ledere og arbeidsgivere. Profesjonsstrategien har gode element, men det er mulig å gå seg vill

«... det høres underlig få stemmer for det faglige innholdet i skolen.»

i profesjonslandskapet. Den må diskuteres helhetlig, slik at vi kan se hvilken retning den i sum peker ut. Fagforeningsbevisst profesjonsstrategi har potensial til å løfte utdanningskvalitet, til å gi bedre jobbinnhold og utviklingsmuligheter og til å styrke kampen for bedre lønns- og arbeidsvilkår. Men øvelsen er krevende, og Utdanningsforbundet kan vikle seg inn i et villnis dersom fagforeningsprofilen blir utydelig og underordnes profesjonsarbeidet.

Selvstendig politikk

Etter blant annet tre streiker i kommunesektoren er det urimelig å påstå at lærernes fagforening ikke er kampvillig. Jeg mener imidlertid at Utdanningsforbundet, både under og mellom streikene, er for dårlig til å fremme sine primære standpunkt og egen politikk. Det må skje samtidig med at vi pragmatisk gjør det beste ut av den faktiske og aktuelle situasjonen.

Om vi mener at det skal være øvre grenser for antall elever en lærer kan ha ansvar for i en undervisningssituasjon, må vi si det. Dersom desentralisert og individualisert lønnsdanning (lokale forhandlinger) er skadelig, må vi stove dette igjen og igjen. Hvis Utdanningsforbundet mener at lærerutdannerne må ha 150.000 i lønns tillegg, må det sies høyt og tydelig. Tåkeprat om at det «er ingen vei tilbake» til klassedelingstallet, at lokale forhandlinger er «kommet for å bli», at vi «står alene uten støtte fra andre» eller at vi må «være realistiske», må skrelles vekk. Fagforeningen og profesjonen må drive smågnager- og samlervirksomhet og bygge opp støtte for våre vel begrunnede standpunkt. Ett eksempel er masterutdanning for lærere i skolen. Bit for bit vinner vi frem, tror jeg. Eller vi taper. Eller må kompromisse. Uansett styrker vi medlemmenes sak og

respekten for fagforeningsfellesskapet med klare standpunkt.

Samarbeidslinje, korporativisme og den norske modellen

Profesjonsstrategien bygger i stor grad på ideen om at alle egentlig vil det gode, og at uenighetene bare handler om veien. Utdanningssystemet eksisterer imidlertid i en større samfunnsmessig kontekst. Kampen om penger, prioriteringer og verdier er beinhard og reell. Interessesmotsetninger og ulike menneske- og samfunnssyn finnes i virkeligheten. Strid om ressurser og skolens innhold. Grovt sagt gir det andre utdanningspolitiske konklusjoner dersom utgangspunktet er kortsiktige arbeidskraftsbehov og tilpasning til markedsøkonomien, enn om målene er dannelse og bærekraftig utdanning for demokrati, solidaritet og innbyggernes liv.

Sammenlignet med mye, historisk og geografisk, er det som kalles den norske arbeidslivs- og samfunnsmodellen å foretrekke. Fagforeningenes rolle og rettigheter er anerkjent. Lov og tariffavtaler gir arbeidstakere og deres organisasjoner innflytelse. Men kardemomme-klima kan gi fare for tåke og tilsløring. Samarbeid og kompromisser har sin pris. Vi er langt unna den korporative statsordning, men er godt i gang med å bygge ut omfattende strukturer der tillitsvalgte og fagforeninger ansvarliggjøres i et nettverk av ulike organer og prosjekt.

Etablering av partnerskap og samarbeid har lenge vært tema for Utdanningsforbundet. Jeg nevner Inkluderende Arbeidsliv (IA), Kvalitets-kommuneprogrammet, senere Sammen for en bedre kommune, arbeidet med undervisningsvurdering og utdanningsledelse og Glød (departementets prosjekt for barnehagelærere) og Gnist. Partnerskapet Gnist ble inngått i 2009. Depar-

tementet, lærerorganisasjonene, KS, NHO, LO, Nasjonalt råd for lærerutdanning, studenter og elever er med. Gnist etableres med stadig tyngre strukturer, for eksempel ved oppretting av statsfinansierte koordinatorstillinger i fylkene. Partnerskapet brukes nå bevisst utdanningspolitisk fra myndighetene blant annet til såkalt «implementering av ungdomstrinnsstrategien».

Gnist legger seg tett opp til Utdanningsforbundets profesjonsstrategi – eller omvendt. Under prosjekter på informasjonsnettstedet til Gnist, finner vi: videreutdanning, karriereveier, sertifiseringsordninger og veiledning av nyutdannede nytilsatte lærere. En arbeidsgruppe i Gnist (2011), med blant annet Jens Garbo fra Utdanningsforbundet, foreslo at sertifisering skulle utredes. Dette er i tråd med anbefalinger fra OECD. Uansett syn på sertifisering ser vi at det er krevende med et slikt sentralt basert partnerskap. «Sentrale strøk» av forbundet kan, som i sertifiseringsspørsmålet, ende opp «et annet sted» enn medlemmer og lokale tillitsvalgte – enten en har gått vill eller for langt foran.

Fagforeningen må veie gevinster og muligheter opp mot omkostninger og innsats. Jeg mener det ser tvilsomt ut å bruke så store krefter og ressurser på Gnist-samarbeidet. Det er flott dersom Gnist fører til statusheving og bedre omtale av læreryrkene, skoler og barnehager. Men dersom vi blir slipt i kantene og utydeligere når det gjelder egne standpunkt, mister vi tillit hos medlemmene. Utdanningsforbundet må ikke legitimere departementets eller KS' politikk når skikkelige, sentrale avtaler om veiledning av nye lærere ikke er på plass. Forbundet må ikke gi inntrykk av å ha felles sak med kommunene som arbeidsgivere, hvis videreutdanningsstrategien ikke følges opp, eller bli gissel når skrytelistene presenteres i valgkampen.

Fagforeningsprofilen

Hvis organisasjonen fremstår slik at den, satt på spissen, forveksles for eksempel med Utdanningsdirektoratet, vil det gå galt. Det unike med fagbevegelsen er at den er en frivillig sammenslutning av arbeidstakere som ser at de gjennom fellesskap best kan forsvare sine interesser. Det krever integritet. Fagforeninger som degenererer til å gå i ett med det offentlige styringssystemet og arbeidsgiver, eller blir en form for forsikringssselskap, fyller ikke sin plass.

Parallelt med oppbyggingen av Glød ble Utdanningsforbundet påført et av sine største nederlag på lenge, da arbeidstidsordningene for barnehagelær-

Kronikk

Hvis du emner på en kronikk, er det lurt å presentere ideen for redaktør Knut Hovland kh@utdanningsnytt.no.

Utgangspunktet er at temaet må være interessant og relevant, og språket godt og forståelig, for en bredt sammensatt lesergruppe. Stoff som bygger på forskning, må være popularisert. Det betyr blant annet at forskningsresultatet er det sentrale i teksten, og at det som handler om metode, har en svært beskjeden plass. Lengden kan være mellom 12.500 og 17.000 tegn inklusive mellomrom. Litteraturliste og henvisninger må være inkludert i antallet tegn. Eventuelle illustrasjoner må ikke sendes limt inn i wordfilen, men separat som jpg- eller pdf-filer.

terne i særavtalen med KS ble angrepet. Resultatet ble at arbeidsgivers styringsrett ble styrket på bekostning av pedagogenes profesjonelle handlingsrom. Sammenfallet er et tankekors. Nå er det selvsagt feil å knytte tilpasnings- og samarbeidslinje kun til engasjement i Gnist og Glød. Utdanningsforbundets manøvrering da nasjonale prøver ble innført, er et eksempel som ligger lenger tilbake i tid.

Mye interessant ble lagt frem til diskusjon om profesjonsspørsmål i landsmøtedokumentene, men vinklingene og problemstillingene kunne oppleves fjernt fra den hverdagen der medlemmene ønsker at fagforeningen er til stede. Derfor ble det en snodighet at opplegget for landsmøtet 2012 som proklamerte medlemsnærhet, snarere inviterte delegatene til å fjerne seg fra lærernes jobbhverdag.

Individualistisk?

Profesjonsstrategien fremstår til dels med en individualistisk dimensjon i kontrast til fagbevegelsens kollektive ideologi. Noen forhold: Profesjonsetikken vil kunne utarte til ideale fordringer overfor den enkelte. Lønnsutvikling knyttes i stor grad til individuell kompetanseutvikling, karriereveier og avansementsstillinger (Se professor Kroksmarks versjon i Bedre skole 3/2012 med fem klatrenivåer for lærere, nybegynner, kunnskapsrik, avansert, spesialist og ekspert!). En formulering i saksutgreiingen lød slik: «Ei fagleg karriereutvikling må vere basert på både formale og realkompetanse, og på det ansvaret for kollektiv måloppnåing som kompetansen til den enskilde tilsette gjev grunnlag for.» Tenkningen her følger igjen OECDs anbefalinger.

Krav om at læreren må bli mer profesjonell er innslag i profesjonsstrategien. Pekefingeren rettet mot den enkeltes yrkesutøving. Her følges trendene, og det synges friskt med i samfunnsdebattens blandete kor etter partituret «Mer profesjonalitet». Men det høres underlig få stemmer for det faglige innholdet i skolen. Læreres tørst etter kompetanseutvikling i fagene undervurderes stadig.

Vi ønsker profesjonelle lærere. Lederne og

arbeidsgivere skal være tydelige på en ordentlig måte når noen svikter på en eller annen måte i jobben. Mitt anliggende er imidlertid at fagforeningen og profesjonsorganisasjonen bør prioritere å styrke lærernes profesjonsbevissthet. Det må for eksempel føre til skjerping av kampen mot bruk av ufaglærte assistenter, dispensasjoner fra pedagogkrav og mangel på kompetente vikarer. Profesjonsbevissthet er broen mellom lærernes fagforeningsbevissthet og profesjonalitet.

En ny type «fagforeninger»

Det finnes allerede nettbaserte tilbud som til en billig pris tilbyr å ivareta den enkeltes interesser i rendyrket og snever forstand (Krifa er en slik). Dette er selvsagt ikke fagforeninger, men vil kunne drive effektiv spekkhoggervirksomhet mot den virkelige fagbevegelsen. Snevre og laugspregete organisasjoner kan også svekke flertallets kollektive organisasjoner. Derfor må vi ordne vårt hus medlemsnært både med klubber, tillitsvalgte og prioritering av saker, politiske standpunkt og språk. Utdanningsforbundet må heller ikke «prise seg ut av markedet», med kontingent som medlemmer synes er uforholdsmessig høy. Fagforeningen skal være for alle og utvikle sterk fagforeningsbevissthet, men må ikke kreve samme engasjement fra hvert enkelt medlem.

Er enøyd fagforeningstenkning et aktuelt villspor? Ja. I iveren etter å tydeliggjøre fagforeningsprofilen, er det en fare for at man snevrer inn fagbevegelsens oppgaver og samfunnsrolle. Å argumentere for å begrense miljøengasjement eller internasjonal solidaritet innebærer ingen styrking av fagforeningskraften. Det skal være stort mangfold av meninger og frimodighet i egne rekker, og vi bør sky bindinger til politiske partier. Men utdanningsgruppenes del av fagbevegelsen må være aktiv i utdanningspolitikk og samfunnspolitikk. Steffen Handal forklarte dette under landsmøtet ved å minne om norske læreres stolte historie under krigen. En profesjon som er seg selv nok, blir svekket og mister sin kredibilitet i lengden.

Krise i Europa – hvor er diskusjonen om strategien?

Det er grunn til bekymring over at fagbevegelsen i Norge, hvori opptatt Utdanningsforbundet, i liten grad tar kriseperspektivet inn i sine strategidiskusjoner. Jeg mener ikke dermed at vi skal gå for lønnskutt, men at vi må diskutere hvordan vi skal møte krav om lønnsmoderasjon og svekking av arbeidsvilkår. Ellers kan vi bli overrumplet. Mer enn noen gang må arbeidstakerne være organiserte og forberedt. Fagforeningen må være en arena og skole for tillitsvalgte og medlemmer. Vi må diskutere hva som skapte krisen og hvem som bør betale. Kan grunnleggende problemer i økonomien og historisk arbeidsløshet, utløst av vettløse finansakrobater løses ved reduksjon av lønn og pensjon, og krav om flere arbeidstimer? Hva er rettferdig? Hva er mulig? Uten sammenlikning for øvrig, må vi ta inn over oss hvor fort det gikk utfor i SAS.

Det er interessant å følge fagbevegelsene i Europa. I Hellas har de i stor grad valgt å konfrontere angrepene på arbeidstakerne med streiker og demonstrasjoner, men i Irland er hovedtendensen kriseforlik og samarbeid.

Jens Stoltenberg viste nylig til den norske fagbevegelsens innflytelse gjennom den norske modellen, og advarte mot å bli en protestbevegelse. Selvsagt kan fagorganisasjoner bomme ved utelukkende å stille seg på sidelinjen og rope. Like feil kan det være å vikle seg inn i samarbeidsstrukturer og en kultur som hindrer oss i å fremme medlemmenes interesser fra et tydelig ståsted.

Ikke bare arbeidstakerinteresser angripes i Europa. Det blir spekkhogget på velferdsstaten fra alle kanter. Det skal «spares» gigantbeløp. Profesjonene innen helse og utdanning utfordres, slik vi også ser i mindre skala i Norge. Profesjonsbevissthet og fagforeningsbevissthet må derfor gå hånd i hånd og gjensidig gi kraft til hverandre. Min konklusjon for Utdanningsforbundet beskrives gjennom Neptuns tretannete gaffel – treforken. Skjerpet fagforeningsprofil, bygging av profesjonsbevissthet og tydelig samfunnspolitisk profil.

Aremark kommune

Aremark kommune søker nå ny

virksomhetsleder skole/SFO

Aremark skole er en kombinert barne- og ungdomsskole. Den er fulldelt med gjennomsnittlig 20 elever pr klasse fra 1. til 10. trinn. Skolen har SFO-ordning for elever fra 1. til 4. trinn i egne lokaler.

For fullstendig utlysningstekst se www.aremark.kommune.no

Søknadsfrist er satt til fredag 15. februar 2013

Rygge kommune

UNDERVISNINGSTILLINGER I GRUNNSKOLEN

Fra skolestart 01.08.13 vil det bli ledig lærerstilling i kommunen.

Rygge Kommune har 2 skoler med 1-7 trinn og 3 skoler med 1-10 trinn.

Skolene vektlegger at lærerne er fleksible, utviklingsrettede og tar utgangspunkt i elevenes kompetanse og erfaringsbakgrunn. Kommunen har et eget rekrutteringstiltak som gjør at alle lærere blir avlønnet med minimum 4 års ansiennitet.

For fullstendig utlysningstekst for alle stillingene gå inn på www.rygge.kommune.no

Halden kommune

Kommunalavdeling undervisning og oppvekst

UTLYSING HALDEN GRUNNSKOLE

Fra skoleåret 2013 – 2014 kan det bli ledig et antall stillinger for lærere og morsmålslærere.

Halden kommune har 10 barneskoler, 3 ungdomsskoler og en voksenopplæringsavdeling (Halden kommunale kompetansesenter).

Eget søknadsskjema for Halden kommune skal benyttes, og søknadene må leveres elektronisk.

Søknadsskjema og fullstendig utlysningstekst ligger under fanen «Ledige stillinger» på kommunens hjemmeside www.halden.kommune.no.

Kopi av vitnemål og attester leveres ved eventuell innkalling til intervju.

Spørsmål om dette kan stilles til kommunens Servicesenter, tlf. 69 17 45 10.

Søknadsfrist: Fredag 1. mars 2013.

FREDRIKSTAD KOMMUNE

www.fredrikstad.kommune.no

Rektorer/virksomhetsledere

I Fredrikstad kommune er det ledig stilling som rektor på Trara barneskole og Lunde barneskole, med tiltredelse fra 1. august 2013.

Trara skole er en sentrumsskole med ca. 360 elever og 46 ansatte. Lunde skole ligger på Kråkerøy og har ca. 280 elever og 28 ansatte.

Vi ser etter rektorer som er tydelige og gode ledere med samfunnsengasjement og visjoner for skolens utvikling.

Fullstendig utlysning og elektronisk søknadsskjema finner du på: www.fredrikstad.kommune.no

Felles søknadsfrist for stillingene: 11. februar 2013.

www.hoppensprett.no
Hoppensprett

REKTOR & LÆRERE

søkes til Hoppensprett Ungdomsskole (Jessheim)

Vi søker 1 rektor og 6 lærere til Ullensakers første private skole som mestrer en morsom og krevende arbeidshverdag!

Skolen er godkjent på religiøst grunnlag med 90 elever fordelt på 8, 9 og 10 trinn. Oppstart er august 2013.

For nærmere informasjon kontakt;

Styreleder Paal- Mogens Furuseth tlf. 916 30 416

Les mer på: www.hoppensprett.no/skole

Søknad med CV sendes til: paal@hoppensprett.no.

Søknadsfrist: 1. februar 2013 for rektorstillingen

Søknadsfrist: 15. februar 2013 for lærerstillingene

Rakkestad kommune

Seksjonsleder – skole/ Skolesjef

Rakkestad kommune har ledig 100 % stilling som Seksjonsleder skole. Seksjonsleder har et samlet faglig-, personal- og økonomiansvar for seksjonen – omfattende også strategisk planarbeid og tjenesteutvikling. Seksjonsleder er fast medlem av rådmannens ledergruppe.

Henvendelser vedrørende stillingen kan gjøres til kommunalsjef Anne Sofie Andersen på tlf. 900 73 554

e-post anne.sofie.andersen@rakkestad.kommune.no

Søknaden skrives på elektronisk skjema som finnes i den fullverdige stillingsannonnen på www.rakkestad.kommune.no

Søknadsfrist: 3. februar 2013.

Lørenskog kommune

Lærere og førskolelærere

Vi har de spennende stillingene!

Søk på www.finn.no eller www.lorenskog.kommune.no

Drammensskolen

- her blir profesjonelle lærere tatt på alvor

En skole der hver enkelt elev oppfyller sitt fulle faglige potensial og blir et trygt og selvstendig menneske

Innhold i stillingen

Du skal bidra til at visjonen til Drammensskolen oppfylles: «En skole der hver enkelt elev oppfyller sitt fulle faglige potensial og blir et trygt og selvstendig menneske». Du skal gi undervisning tilpasset den enkelte skoles behov for fagkompetanse og supplere dagens teamsammensetning ved skolene.

Vi tilbyr deg

- introduksjonsprogram for nyansatte
- oppfølging og støtte til nyansatte i engasjerte fagmiljøer
- varierte og spennende utfordringer i en skole med høye mål
- muligheter til å utvikle seg
- muligheter for relevant etter- og videreutdanning
- egen laptop til alle lærere
- en kommune som jobber aktivt med å skape helsefremmende arbeidsplasser
- ledere som gir deg gode utviklingsmuligheter
- rimeligere trening på Drammensbadet eller andre treningssentre

Krav og ønsker til deg

- godkjent pedagogisk utdanning
- kunnskap om lærerplanverket
- evne til å være en klar og tydelig klasseleder
- gjerne praksis fra nye varierte arbeidsmåter og skoleutvikling
- evne til å planlegge, gjennomføre og vurdere ulike opplæringstilbud for elevene
- evne til å tenke helhetlig rundt barns oppvekstmiljø
- evne til samarbeid
- initiativ og fleksibilitet
- evne til å arbeide løsningsorientert i et travelt miljø og samtidig ha et godt humør

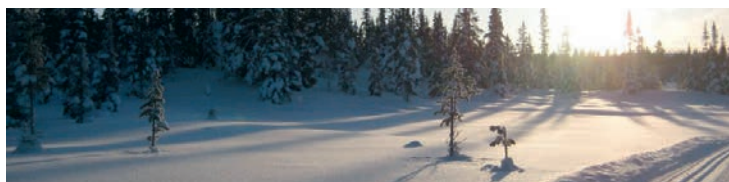
Søknadsfrist: 8.2.2013

Kontaktperson:

Lilliann Fanuelsen rektor 32 04 56 02/915 99 364

For fullstendig stillingsannonse:

www.drammen.kommune.no/jobb

Ledige stillinger i grunnskole og barnehage i Numedal

Gode kompetansetilbud i et utviklende oppvekstmiljø

OM NUMEDALSKOMMUNENE:

- Interkommunalt samarbeid på flere områder
- Betydelig satsing på digitale hjelpemidler og Fronter som læringsplattform
- Høy lærertetthet – små elevgrupper
- MOT-kommuner
- Kommuner med rike muligheter for jakt, fiske og allsidig friluftsliv
- Alpinbakker og flere titalls mil med oppkjørte skiløyper

De som tilsettes må påregne å delta i interkommunalt samarbeid.

FLESBERG KOMMUNE

Det vil bli ledige stillinger i skole og barnehage fra 01.08.13. Ytterligere informasjon om stillingene finner du på kommunens nettsider: www.flesberg.kommune.no

ROLLAG KOMMUNE

Det vil bli ledige stillinger i skole og barnehage fra 01.08.13. Ytterligere informasjon om stillingene finner du på kommunens nettsider: www.rollag.kommune.no

NORE OG UVDAL KOMMUNE

Det vil bli ledige stillinger i skole og barnehage fra 01.08.13. Ytterligere informasjon om stillingene finner du på kommunens nettsider: www.nore-og-uvdal.kommune.no

Søknadsfrist: 15. februar 2013

Mandal kommune

Grunnskolen i Mandal

Fra 1.8.2013 vil det være ledige lærerstillinger, faste og vikariater som skal dekke grunnskolens fag. Det kan også bli ledig stillinger som assistenter/fagarbeidere i skole og SFO. Mandal kommune har 6 grunnskoler og kommunal voksenopplæring. Fullstendig utlysningstekst med elektronisk søknadsskjema ligger på www.mandal.kommune.no. Det utarbeides offentlig søkerliste.

Søknadsfrist 20. februar 2013.

UTDANNING

Fagmagasin for Utdanningsforbundet

Parallellannonsering på utdanningsnytt.no uten ekstra kostnader

Eide kommune

Undervisningsinspektør – Eide barneskole – ID 195

Ved Eide barneskole er det fra 1.8.2013 ledig 100 % fast stilling som undervisningsinspektør. Eide barneskole har ca. 220 elever fordelt på 13 klasser.

For nærmere opplysninger om stillingen:
Ta kontakt med rektor Bengt Andresen på tlf. 71 29 97 61 eller 482 49 634.

Fullstendig utlysningstekst og elektronisk søknadsskjema for stillingen finnes på kommunens hjemmeside:
www.eide.kommune.no

Søknadsskjema danner grunnlag for den videre tilsettingsprosessen, og det er viktig at den blir nøyaktig utfyllt. På hjemmesida finner du også veiledning på hvordan du skal søke elektronisk.

Kopi av vitnemål og attester legges ved elektronisk, eller sendes pr. post (Postadresse: Eide kommune, Lønn og personal, 6490 Eide).

Søknadsfrist 1. februar 2013

KURS: BARN MED ADFERDSPROBLEMER

v/psykologene Margot Jørgensen og Peter Schreiner

De danske psykologene Margot Jørgensen og Peter Schreiner har høstet internasjonal anerkjennelse for sin tilnæringsmåte til barn med adferdsproblemer. De har jobbet spesielt med barn, som oppfattes som vanskelige, umulige og ofte har fått diagnoser som ADHD, Asperger, Tourette o.a. og hvor såvel nye som tradisjonelle behandlingsformer og pedagogiske virkemidler har vist seg lite effektive.

På bakgrunn av sin erfaring med barn, hvor mye har vært prøvd og lite har nyttet, har de utviklet en ny forståelsesmåte overfor disse problemene. Denne har de kalt Fighter-relasjonen og opprinnelig redegjort for i boken: «**Barns kamp med voksne**» ny utvidet utgave, Pedagogisk Forum, Oslo. Denne forståelsesmåten utvikles til stadighet, og når problemene forstås i denne sammenhengen, er det en rekke effektive muligheter for endring av problemer, som ellers virker uløselige.

Mål: Kurset sikter mot å gi deltakerne innsikt i, hvordan fighter-relasjonstenkningen kan brukes konkret og effektivt i praktisk arbeid med adferdsproblemer hos barn fra 0–18 år. Kursbevis utleveres.

Målgruppe: Førskolelærere og -assistenter, lærere, spesial- og sosiallærere i grunn-, ungdoms- og videregående skole, ansatte i PPT, barne-/familiebehandlere, helsepersonale, barnevernsped. + enkelte foreldre.

Stavanger tirs. 9. og ons. 10. april 2013 kl. 10-16 + 9-15.30 eller
Bergen tors. 11. og fre. 12. april 2013 kl. 10-16 + 9-15.30 eller
Tromsø tirs. 23. og ons. 24. april 2013 kl. 10-16 + 9-15.30 eller
Oslo tors. 25. og fre. 26. april 2013 kl. 10-16 + 9-15.30.

Pris: Kr. 1950 per kurs á 2 dager (kurs + materiale).

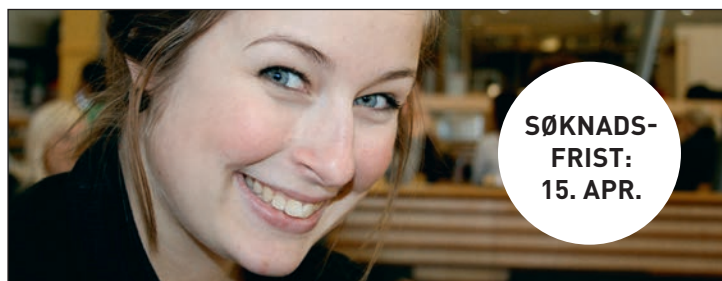
Påmeldingsfrist: Senest fredag den 1. mars 2013.

Deltakerne opptas etter påmeldingsdato. Små lag, begrensede plasser. Brev om opptak, betaling (+ annet praktisk) sendes etter påmeld.fristen.

Påmelding: Er bindende fra påmeld.frist. Skolens/institusjonens adresse og telf, deltakernavn og kurssted sendes til Kursuscentret, Christianshavns Voldgade 13, 4., DK-1424 København K, eller til margot.jorg@gmail.com

Se evt.: www.margotjorgensen.dk

Evt. spørsmål: Tlf. 00 45-20 23 21 05

**SØKNADS-
FRIST:
15. APR.**

SPESIALPEDAGOGIKK

Det er stort behov for spesialpedagogisk kompetanse i barnehagen, skuleverket og PP-tenesta. Studiet gir brei kunnskap om det spesialpedagogiske feltet.

Mastergrad i undervisning og læring - Spesialisering i spesialpedagogikk (120 stp, heiltid/deltid)
(Tidlegare Masterstudium i spesialpedagogikk)

Vidareutdanning i spesialpedagogikk (60 stp, heiltid/deltid)

Fagleg kontakt:
Grete D. Berg | 70 07 53 55 | greted.berg@hivolda.no

Sørvistorget:
70 07 50 18 | studentsorvis@hivolda.no

Sjå meir på www.hivolda.no

HØGSKULEN
I VOLDA

Bygger på L-06 og nyere forskning

15 % rabatt v/bestilling fra forlaget!

Gøy med norsk

Har vært til grundig utprøving med godt resultat. **7. trinn**

Elevsett (Lesebok og arbeidsbøker) = kr. 405,-

Forfatteren Odd Haugstad Spesialkompetanse på lesing og leseprosesser.

NB! Gratis Cd-rom og lærerveiledning v/bestilling fra forlaget (min. 8 elever i 2013/14). I tillegg gir forlaget 15% rabatt.

Fraktfritt tilsendt til gjennomsyn

Postboks 1043 – 4687 Kristiansand
Tlf: 92 66 29 45 – Telefax: 38 04 55 52
www.pedforlag.no

Pedagogisk Forlag

SABRA KULTURREISER

Sabra Kulturreiser med sin reiseleiar Magne Rydland har desse reisemåla i 2013

Cuba 4. - 16. april

Taiwan og Hong Kong 30. mai - 13. juni

Bolivia 9. - 23. november

Du vil også finne mange andre tilbud på www.sabra.no

Kontakt Sabra Tours

Telefon 24 14 94 00

post@sabra.no

Kontakt Reiseleiaren

Telefon 90 60 60 27

magne@rydland.net

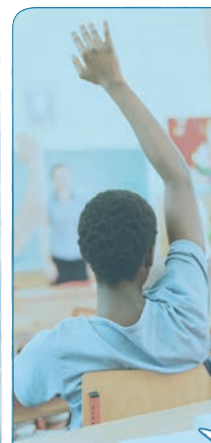
SABRA KULTURREISER

NASJONAL KONFERANSE OM LESING

GOD PRAKSIS

PÅ UNGDOMSTRINNET OG I VIDeregående OPPLÆRING

Alle lærere er leseleerere. Fokus på lesing i skolen dreier seg også om mye mer enn leseopplæring. Med dette som bakteppe, og med gode erfaringer fra bl.a. NyGIV, har Lesesenteret valgt *God praksis* som tema for årets lesekonferanse.

Konferansen retter seg spesielt mot lærere på ungdomstrinnet og i videregående opplæring.

Tid:

18. - 19. mars 2013

Sted:

Stavanger Forum

Påmelding:

Se www.lesesenteret.no

Lesesenteret

Nobelinstituttets lærerkurs

18. – 20. mars 2013

Det Norske Nobelinstituttet har gjennom en årrekke kunnet tilby lærere et fordypningskurs i aktuelle internasjonale spørsmål. Foredragsholderne er fremtredende eksperter på sine respektive fagområder, og det er satt av tid til diskusjon etter hvert foredrag. Kurset er beregnet på ca. 20 deltakere. Den primære målgruppen er lærere i grunnskolen (8.-10. trinn) og i videregående skole som underviser i samfunnsfagene, men andre lærere med interesse for kursets innhold kan også søke.

Informasjon om programmet, temaer og foredragsholdere vil bli lagt ut på www.nobel.no.

Utdanningsforbundet tar ut 16 deltakere. En kort søknad må inneholde opplysninger om du underviser i samfunnsfagene, navn, privatadresse, e-post, navn på arbeidssted og hvilket fylke det ligger i, og skoleslag. Nobelinstituttet dekker reiseutgifter til Oslo etter billigste reisemåte. I tillegg gis et dietttilskudd på kr 300,- pr døgn under oppholdet i Oslo. Kurset er ikke åpent for deltakere som har deltatt på disse kursene i løpet av de siste fem årene.

Vi forutsetter at de som deltar rapporterer til sine kolleger etter kurset. De som søker må være sikre på at de vil få permisjon.

Søknaden må være oss i hende **innen 25. februar 2013**. Søknad sendes til karianne.basteson@udf.no

UTDANNINGS
FORBUNDET

UTDANNINGS
FORBUNDET

Nordisk pensjonisttreff 2013 arrangeres i Torshavn på Færøyene 17. juni – 21. juni

Føroya Lærarafelag Eftirlønt inviterer til Nordisk pensjonisttreff 2013, med ankomst Torshavn mandag 17. juni og avreise fredag 21. juni.

I programmet inngår omvisning i Torshavn, heldagsutflukt med ferje og buss til Suduroy, dagstur til Eysturoy og bygdene i nord. Avslutningsarrangement torsdag kveld på Hotel Føroyar.

Deltakeravgift med enkeltrom på Hotel Føroyar, dobbeltrom 554 Euro per person og enkeltrom 716 Euro. Reise i og fra Norge kommer i tillegg.

Informasjon om eventuell fellesreise fra Oslo i april/mai.

Skriftlig søknad innen 1. mars 2013.

Utdanningsforbundet, Pb 9191 Grønland, 0134 Oslo
(Merk konvolutten: Nordisk pensjonisttreff 2013, Færøyene)
eller e-post til per.satre@utdanningsforbundet.no

Oppgi navn, adresse, alder, telefon, dobbelt-/enkeltrom, ev. allergi m.v. Den enkelte deltaker må kunne ferdes uten hjelpere. Aktive i organisasjonen og nye deltakere prioriteres.

Skolefrontens Fond

Skolefrontens Fond har sin basis i lærernes kamp under den andre verdenskrig. Avkastningen skal nyttes til tiltak som fremmer demokratiske holdninger og verdier som toleranse, menneskeverd, selvstendighet og solidaritet. Skolefrontens Fond skal nyttes til pedagogiske tiltak som fremmer demokratiske holdninger og verdier som toleranse, menneskeverd, selvstendighet og solidaritet.

Stipend, søknadsfrist 1. mars 2013.

Hvert stipend kan utgjøre inntil kr 10 000.

Skolefrontens Fond stipend kan gis til følgende tiltak som fremmer fondets formål:

- Pedagogisk forsøks- og utviklingsarbeid.
- Pedagogisk og faglig utviklingsarbeid knyttet til konkrete prosjekter.
- Kurs og studiereiser som har direkte tilknytning til pedagogisk eller faglig utviklingsarbeid.

Forutsetninger:

- Tiltaket det søkes midler til, må være del av et konkret FOU-arbeid eller prosjekt.
- Søknad om stipend skal skrives på eget skjema.
- Stipend gis ikke
 - som ledd i kompetansegivende utdanning
 - til deltaking i ordinær etterutdanning
 - til arrangement i regi av et fagforbund.
- Stipend gis fortrinnsvis til medlemmer av Utdanningsforbundet.
- Rapport må innsendes før stipendet utbetales og før utgangen av tildelingsåret.
- Søkere kan vanligvis tildeles stipend bare en gang.

Solidaritetspris, søknadsfrist 1. april 2013.

Skolefrontens solidaritetspris skal fremme og underbygge formålet med Skolefrontens fond om å fremme demokratiske holdninger og verdier som toleranse, menneskeverd, selvstendighet og solidaritet som også dannet basis for lærernes kamp under okkupasjonen i 1940 – 1945.

Prisen gis til personer, organisasjoner eller institusjoner som gjennom arbeid med konkrete prosjekter i skolen, eller med barn og ungdom, har bidratt til å fremme nasjonal og internasjonal forståelse og solidaritet, og motvirke utvikling og utbredelse av diskriminerende og rasistiske holdninger.

Prisens størrelse vil være på minimum 50.000,- kr og fastsettes av styret i Skolefrontens Fond. Det utdeles et diplom i sammen med prisbeløpet. Forslag til kandidater sendes til Utdanningsforbundet ved undertegnede.

Nærmere informasjon om utlysningene for skolefrontens fond finner du på våre nettsider.

Har du noen spørsmål i denne forbindelse kan du ta kontakt med Utdanningsforbundet ved Førstekonsulent Per Sætre på telefon: 24 14 21 20 eller e-post: persat@udf.no

UTDANNING

Utgivelser
2013

Nr.	Materiellfrist	Utkommer
2	10. jan	25. jan
3	24. jan	08. feb
4	07. feb	22. feb
5	21. feb	08. mars
6	07. mars	22. mars
7	20. mars	12. apr
8	11. apr	26. apr
9	25. apr	10. mai
10	07. mai	24. mai
11	23. mai	07. juni
12	06. juni	21. juni
13	08. aug	23. aug
14	22. aug	06. sep
15	05. sep	20. sep
16	19. sep	04. okt
17	03. okt	18. okt
18	17. okt	01. nov
19	31. okt	15. nov
20	14. nov	29. nov
21	28. nov	13. des

For annonser – kontakt:

Stillings-/kunngjøringsannonser:

Berit Kristiansen - bk@utdanningsnytt.no

Produktannonser og bilag:

Randi Skaugrud - rs@utdanningsnytt.no

Nettannonser:

Helga Kristin Johnsen - hkj@utdanningsnytt.no

**Ullensakerskolen framstår som RAK:
Rettvendt – Ambisiøs – Kompetent**
Vårt slagord er Mer læring for alle

Vi er gode – og vi ønsker å bli bedre. Vil du være med?

Ullensaker kommune er vertskommune for landets hovedflyplass og har ca 31.000 innbyggere. Kommunen er i sterk vekst og har mange muligheter og utfordringer. Jessheim er kommune- og regionsenter som ligger ca 30 min fra Oslo, og 10 min fra Gardermoen. Vi har 11 barneskoler, 3 ungdomsskoler og Voksenopplæring for Øvre Romerike. Ullensakerskolens målsetting er høy kvalitet i opplæringen, noe som inkluderer fokus på god klasseledelse og kompetanseheving i fagene og grunnleggende ferdigheter.

Vil du være med på å videreutvikle Ullensakerskolen som lærer?

Ledige lærerstillinger fra 01.08.2013 ved våre barne- og ungdomsskoler. Skolene har pr. d.d. også behov for lærere som kan begynne nå – ta kontakt med den enkelte skole. Gå inn på skolens hjemmesider for å vite mer om skolene.

I 2013 får vi statlige midler til 5 nye stillinger ved 2 av våre ungdomsskoler, og dette gir oss mulighet til nye og spennende måter å arbeide på.

Nyheter

Nyutdannede lærere starter med 4 års ansiennitet, det vil si – høyere lønn fra 1.dag.
Kontaktlærertillegget er fra kr 25.000,- til kr 30.000,- per år.

Søknaden sendes til Ullensaker kommune, merket med saksnummer. Det oppfordres til å søke elektronisk. Flere opplysninger finnes på www.ullensaker.kommune.no under "ledige stillinger". Se også den enkelte skoles hjemmeside på www.ullensaker.kommune.no/grunnskole.

Søknadsfrist 15. februar 2013.

- Algarheim skole, Wenche Øien tlf. 66 10 94 10
- Bakke skole, Mette Capersen tlf. 66 10 89 50
- Borgen skole, Jens Peter Kværner tlf. 66 10 89 72
- Døli skole og hørselssenter, Tove Halvorsen tlf. 66 10 92 10
- Gystadmarka skole, Kari Øgar Rastad tlf. 66 10 94 21
- Hovin skole, Margareth Myrland tlf. 66 10 85 80
- Jessheim skole og ressursenter, Rannveig Kogstad tlf. 66 10 91 32
- Mogreina skole, Hege P. Fredriksen tlf. 66 10 94 60

- Nordkisa skole, Terje Ellefsen tlf. 66 10 86 82
- Skogmo skole/senter for tospråklig opplæring, Ingar Døhlen tlf. 66 10 93 05
- Åreppen skole, Svein Gullerud tlf. 66 10 87 03
- Allergot ungdomsskole, Steinar Lillehaug tlf. 66 10 92 40
- Nordby ungdomsskole, Mabel Kjos tlf. 66 10 87 20
- Vesong ungdomsskole, Vigdis Blaker Alstad tlf. 66 10 90 10
- Voksenopplæringen for Øvre Romerike, Heidi Tokstad tlf. 66 10 94 92

Oslo kommune
Bydel Gamle Oslo

Pedagogisk fagsenter

Støttepedagog/førskolelærer

Vi søker førskolelærer, gjerne med spesialpedagogisk tilleggsutdanning. En fast stilling og et vikariat, for snarlig tiltredelse. Fullstendig utlysning, se www.oslo.kommune.no. Søknad med CV vedlagt kopi av vitnemål og attester sendes elektronisk. **Søknadsfrist 08.02.13.**

Bydel Gamle Oslo
Platousgt. 16, 0190 OSLO

www.oslo.kommune.no

Fagansvarleg for eksamen i realfag (rådgivar/seniorrådgivar)

Utdanningsdirektoratet har ledig ei fast stilling som fagansvarleg for sentralt gitt eksamen i vidaregåande opplæring i realfaga fysikk, kjemi, biologi, geofag og teknologi og forskingslære. Dette inneber at du vil ha hovudansvaret for eksamen i realfag i vidaregåande opplæring, skal følgje opp fagnemndene som utarbeider eksamensoppgåvene, og delta i utforming og gjennomføring av sensorskolering.

Du må ha god heilskapsforståing, fagleg autoritet og trivast med krevjande og sjølvstendige arbeidsoppgåver. Vi ønskjer også at du har fleire års undervisningserfaring i realfag i vidaregåande opplæring.

Søknadsfrist: 3. februar 2013.

For fullstendig annonse, sjå www.udir.no/jobb

Utdanningsdirektoratet

Foreningen for hjertesyke barn (FFHB) er en landsomfattende organisasjon som siden 1976 har arbeidet for å ivareta interessene til hjertesyke barn, unge og deres familier. Les mer om FFHB på www.ffhb.no

Vi søker etter Organisasjonskonsulent – 50 %

med bakgrunn fra barnehage og/eller grunnskole.

Hverdagen i barnehage og skole er en utfordring for mange av våre medlemmer. Derfor er oppvekst et satsningsområde for oss. Vi vil styrke staben med en person som har relevant erfaring fra barnehage og/eller skole.

Om stillingen:

- Bidra til å kartlegge og iverksette tiltak for å bedre kunnskapen om målgruppens behov, og til å styrke samarbeidet mellom barnehage/skole, hjem og andre instanser
- Ha ansvar for definerte administrative oppgaver

Dine kvalifikasjoner:

- Lærer/pedagogisk utdannelse og/eller
- Erfaring med arbeid i skoleverket
- Erfaring med å skape synlighet og teft for nyhetssaker

Dine personlige egenskaper:

- Gode samarbeidsevner og trives med å arbeide i et lite, og dedikert miljø
- God skriftlig og muntlig formuleringssevne
- Effektiv, strukturert, har god oversikt og liker varierte arbeidsoppgaver
- Nytenkende

Dette er en 50 % engasjementstilling i 12 mnd med mulighet for forlengelse. Det er ønskelig med snarlig tiltredelse. Du finner ut mer om stillingen ved å kontakte generalsekretær Helene Thon på mobil 95845459.

Send søknad og CV innen 15. februar
på e-post til helene@ffhb.no

FORENINGEN FOR
HJERTESYKE BARN

Nordre Land kommune ÅPEN - OFFENSIV - ANSVARLIG

Nordre Land kommune har ca. 6700 innbyggere og ligger sentralt i Oppland fylke, ca. 14 mil fra Oslo og kort vei til Lillehammer og Gjøvik. Administrasjonsstedet er Dokka. Kommunen har godt utbygd skoleverk med videregående skole med mange studieretninger. Kommunen har full barnehagedekning og byggeklare tomter. Stedet har et rikt forenings- og organisasjonsliv. Det er gode muligheter for friluftsliv med lett adkomst til fjell og innsjø.

LEDIGE STILLINGER SOM PEDAGOGER, FØRSKOLELÆRERE, PED.LEDERE OG ASSISTENTER I SKOLER OG BARNEHAGER

Det er ledig et uspesifisert antall faste stillinger fra 01.08.13 og 15.08.13, samt vikariater for skoleåret 2013/2014.

Nordre Land kommune

- gir et lønnsstillegg på kroner 10 000,-/år for kvalifiserte lærere i skolen med inntil 8 års ansiennitet, og ferdigutdannede førskolelærere i barnehage med inntil 8 års ansiennitet
- gir kontaktlærertillegg og tidsressurs til kontaktlærere ut over tariffavtalen
- deltar i "Kompetanse for kvalitet" (den såkalte 50-25-25 ordningen) for skolene
- er inne i et treårig kompetansehevingsprosjekt for alle ansatte i skoleverket i samarbeid med Høgskolen i Hedmark
- gir et lønnsstillegg på kroner 20 000,-/år til pedagogiske ledere
- starter i januar 2013 et kompetansehevingsprosjekt for alle ansatte i barnehagene i samarbeid med Høgskolen i Oslo og Akershus

Opplysninger om stillingene i skolene ved rektorene/enhetslederne:

Odd Johs. Egset - Dokka ungdomsskole, tlf. 61 11 67 52/992 39 491

Bjørn Saur - Dokka barneskole, tlf. 61 11 68 52/934 53 808

Eva Taraldstad - Torpa barne- og ungdomsskole, tlf. 61 11 69 52/957 73 034

Bente Øverby - Læringssenteret og flyktningtjenesten, tlf. 959 04 556

Opplysninger om stillingene i barnehagene ved styrerne/enhetslederne:

Lisbeth Nygård - Dokka barnehage tlf. 61 11 64 06/ 970 33 990

Anne I. Terningen - Nordsinni barnehage tlf. 61 11 64 08/ 977 91 197

Gunvor F. Framnes - Torpa barnehage tlf. 61 11 64 00/ 958 19 732

Søknadsfrist: 13. februar 2013.

For fullstendige utlysningstekster for alle stillingene og elektronisk søknad, se vår hjemmeside: www.nordre-land.kommune.no

Hol kommune

- Vi sees på Geilo

Hol kommune ligger øverst i Hallingdal og har ca. 4500 innbyggere. Største tettsted er Geilo. Mulighetene for friluftsliv er unike gjennom hele året.

I Hol kommune blir følgende barnehagestillinger ledige i løpet av 2013:

Vil du bli en av våre nye førskolelærere/pedagogiske ledere/styrer?

- **Styrer i Dagali/Skurdalen oppvekstsenter**, vikariat i 100 % fra 01.03.13 - 01.11.13, med mulighet for forlengelse.

- **Pedagogiske ledere i Geilo barnehage**, inntil 2 faste 100 % stillinger tilsetting fra 01.05.13.

- **Førskolelærere i Geilo barnehage**, inntil 3 faste 100 % stillinger uten lederansvar, tilsetting fra 01.08.13.

Søknadsfrist: 10. februar 2013

For mer info, ta kontakt med:

Barnehagekonsulent Helene H. Slåtto, tlf 32 09 21 94,
epost helene.slaatto@hol.kommune.no

For full utlysningstekst og mer info om Hol kommune, se <http://www.hol.kommune.no/Ledige-stillinger/>

Minneord

● Magne Slettevoll

Fredag 7. desember døde vår kjære, gode kollega Magne Slettevoll, 55 år gammel.

I nesten femten år var det umulig å forestille seg Musikklinja i Volda uten ham. Og etter at han ble syk for over fire år siden, var det umulig å forestille seg at han, som var så levende blant oss, kunne dø. Så skjer det. Og det kjennes som å miste nær familie, en bror.

Magne var en dyktig og god leder for Musikklinja ved Volda vidaregåande skule fra linja var ett år gammel i 1996 og fram til han fikk den alvorlige kreftdiagnosen i 2008. Han var svært sentral i etableringen og gjennomføringen av linjas to store, årlige prosjekter; kirkekonserter og musikal. Med allsidig musikalitet og et usedvanlig godt hode ble han den vi veide våre musikalske leveringer og faglige diskusjoner mot.

Han var rask til å analysere situasjoner og trekke gode og kloke slutninger og hadde også et godt humoristisk blikk. Med én lun, morsom replikk fra ham, så var situasjonen satt på plass og i perspektiv.

Som leder gikk Magne stille i dørene, men vi var likevel aldri i tvil om hva han mente og sto for. Han trengte ikke å ta stor plass. Han fikk det likevel, i kraft av sine solide musikalske og menneskelige egenskaper og sin lune, varme personlighet.

Magne var en god menneskekjenner og flink til å fortelle hver enkelt av oss at vi var viktige og hvorfor. Han hadde også evne til å vise og være åpen om egen sårbarhet, noe som nok gjorde at vi ble ekstra glade i ham.

Det var godt å være i samme rom som Magne.

Han var anerkjent som musiker, dirigent og pedagog, og det var med stolthet vi kunne si at vi jobba sammen med Magne Slettevoll.

Det ble fryktelig tungt på Musikklinja da Magne ble syk.

Jo, vi klarte til en viss grad å fylle arbeidsfunksjonene, og han følte nok selv også på at han ikke var uunnværlig.

Men det er ikke sant. Ennå fins det arbeidsoppgaver ingen har klart å fylle, og mest av alt føles mennesket uunnværlig. Den plassen han hadde i hver enkelt av oss sine hjerter, kan ingen erstatte.

Vi hadde bare én Magne.

Vi bærer en stor arv med oss etter ham.

Hans ånd og musikk sitter i sjelene våre og i veggene vi omgir oss med til daglig.

I Volda kyrkje, hvor begravelsesseremonien fant sted sist fredag, har mange kjent gleden og storheten ved å synge den vakreste kormusikk under Magnes ledelse.

Det fins utallige skattekister i våre og mange andre menneskers liv etter Magne.

Av minner om menneskelig og musikalsk samspill og gode opplevelser. Disse har formet oss som mennesker og vil prege oss for alltid.

Magne forvaltet sine talenter godt. Til glede og inspirasjon for et stort publikum, kolleger og utallige elever som visste å verdsette ham som lærer og inspirator.

Selv etter at han ble syk, deltok han med oss i musikalsk samspill og -sang, på konserter og i private sammenkomster. Ikke minst vil vi huske det magiske samspillet mellom ham og hans yngste datter, Birte, på hennes sangtentamen.

Vi kjenner på dyp takknemlighet for at vi har fått lov å dele så mange store og gode opplevelser med Magne.

Takk, kjære Kari, Jorid, Erlend, Frøydis og Birte, for at vi fikk lov å dele hans tid med dere, som betydde aller mest for ham. Vi ber om fortsatt styrke til dere alle.

Velsigne deg, kjære gode Magne. Fred over ditt sterke og levende minne.

Kolleger ved Musikklinja ved Volda vidaregåande skule

Minneord

● Else Marie Jakobsen

Else Marie Jakobsen (1927–2012), en sørlandsk nestor i norsk bildekunst, døde 12/12 og ble gravlagt fra Lund kirke i Kristiansand 19/12. Rundt om i det ganske land gleder tusener seg over eksemplarer fra hennes store livsverk av bilde- og vevkunst. Om lag 600 større arbeider ble det, mange som bestillingsverk til kirker og andre offentlige bygg og samlinger, men også en god del til bedrifter, institusjoner og private hjem. Alt til glede og trøst, alltid til refleksjon.

For Else Marie Jakobsen (EMJ) ville mye med sitt liv og sin kunst. Og hun nådde fram til hjerter og hoder med den. Faktisk også hos vekstglade politikere, bitt av rive-ned-for-fote-basiller, som de kunne være. Det gjaldt hennes modige aksjoner mot stadige framstøt for å «sanere» viktige bygninger i den nå så høyt verdsette «Posebyen» (av fr. reposer, hvile, ta seg inn), som ennå preger en stor del av Kvadraturen i Kristiansand. Hun nådde ikke alltid fram, for eksempel da byens kjære gamle bibliotek sto for fall, om hun enn kledte seg i sekk og aske, og da byens svære, stengende tinghus skulle komme opp.

EMJ hadde altså sine meningers mot og maktet å gi dem effektive kunstneriske uttrykk. La oss derfor ikke bruke for mye tid på å fortelle om henne, men la henne selv gi uttrykk for sine tanker og ideer. For dette har vi to unike primærkilder: De ikke-kommersielle kulturportalene Agderkultur og Agder Vitenskapsakademi. Ved å «google» disse kan enhver gjøre seg kjent med henne. I respekt og til inspirasjon, nå som vi nettopp så smertende har mistet henne. Eller enda bedre, gjennom den kristne julen som har inspirert henne så sterkt. Blant annet ved de mer enn 30 altertavlene som preger kirker og deres høytider rundt om i vårt langstrakte land.

Agderkultur setter pris på det nettbaserte samarbeidet med EMJ ved den stort anlagte jubileumsutstillingen i Christianssands Kunstforening, alt i 2003 under De internasjonale kirkefestspillene. Det spesielt autentiske i dette er at Else Marie selv har valgt ut de bildene hun ville presentere på nettet og selv har kommentert dem. Denne unike serien starter med altertavlen «Jesus stiller stormen» i Fevik arbeidskirke og ender opp med hennes teppe til minne om Kirsten Flagstad, som gav henne hennes første store bestillingsoppdrag. Det varierte utvalget, ofte også som klare rettferdsytringer rettet

direkte inn mot norsk og internasjonal politikk, er representert ved bilder som «Solzjenitsyn i fengsel», «Gråt mitt elskede Peru», «Krig og fred», «Og så kom Kongen hjem!».

EMJs prosjekt «Tanker og tråder til tjeneste» kan man finne ved å «google» Agder Vitenskapsakademi, klikke på årbok 2009 og bla opp sidene 42–48. Der skriver hun om sin bildevev som en eldgammel og fin tråd en tar opp og spinner videre på, hvor renningen er som en åker der hendene kan så sine frø. For en god vevstol er som et hellig instrument med tusen renningstråder å spille på. Der kan tankene løpe foran i veven, så må hendene holde tanken i tømme. Kanskje er dette dunkle i takt med gaffelens rytmiske slag, motivets enkelhet og detaljenes mangfoldighet.

Ved siden av den fortrøstningsfulle korrespondansen mellom EMJ og Agders store salmedikter Svein Ellingsen, begge med æresdoktorgrader fra MF, begge akademimedlemmer, er det vel korrespondansen mellom EMJ og dikteren Arnulf Øverland som har størst litterær og historisk appell. Utgangspunktet var at hun konfronterte Øverland med hans uttalelse fra før krigen: «Stryk kristenkorset av ditt flagg og heis det rent og rødt», og viste til hans dikt «En gang kommer den hellige natt da evighetens sordiner forvandler den hesligste kval du har hatt til hundrede violiner». Men Øverland fikk ikke oppleve at vingen med de 100 fiolinene avslutter altertavlen i Majorstuen kirke, Bekkefaret kirke, Skovlunde kirke i København og Torridal kirke i Kristiansand. Til EMJ rakk han å skrive: «Best likte jeg seileren på livets hav, og i den båten var det et kors, et anker og et hjerte som ballast i båten. Jeg tror at ettersom tiden går, vil sansen for de tause tegns tale, symbolene, bli stadig større, jeg tror du vil få mye å gjøre». Poenget kan understrekes med biskop og akademimedlem Olav Skjeveslands avskjedsord om henne: «Ved hennes bortgang fylles vi av takk for at Else Marie så flittig og så vakkert forvaltet sin gudegave!»

Thor Einar Hanisch, Agder Vitenskapsakademi/Agderkultur

Kirsten Bache Dahl | Advokat i Utdanningsforbundet

FOTO ERIK M. SUNDT

Lov
og
rett

Erstatningsansvar ved rådgiving av medlemmer

Rektoren skulle omplasseres i kommunen. Under forhandlingene kom det frem at hun hadde ansatt en tidligere overgrepssømt lærer og skjult informasjonen.

En sjelden gang oppstår spørsmålet om en fagforening er erstatningsansvarlig for de råd tillitsvalgte gir medlemmer. Nylig ble det behandlet i en konkret sak i Oslo tingrett.

Spørsmålet i saken var om Utdanningsforbundet var erstatningsansvarlig på grunn av mangelfull rådgiving fra to tillitsvalgte på fylkesnivå.

Ett av vilkårene for erstatningsansvar var at de tillitsvalgte opptrådte uaktsomt i sin rådgiving.

Retten kom til at rådgivingen var aktsom. Utdanningsforbundet ble dermed frifunnet i påstanden om at det forelå erstatningsansvar, uten at retten trengte å ta stilling til om øvrige vilkår for erstatningsansvar var til stede.

Det aktuelle rådet de tillitsvalgte ga medlemmet, og som medlemmet fulgte, var selv å si opp sin stilling som rektor ved en grunnskole.

Bakgrunnen var at kommunen ønsket å omplassere rektoren til en annen stilling i kommunen, idet det forelå bred og omfattende skriftlig dokumentasjon på gjentatt mislighold og tillitsbrudd fra rektorens side. Kommunen mente det forelå grunnlag for oppsigelse, men ønsket å ivareta arbeidstakeren som person ved å tilby henne en annen stilling. Om dette pågikk det forhandlinger over noe tid, og de to tillitsvalgte bisto rektoren i forhandlingene.

På et ledd i forhandlingene ble kommunen kjent med at rektoren et par år tidligere hadde brutt opplæringsloven paragraf 10-9 ved å tilsette en lærer uten å innhente politiattest. Da rektoren på et senere tidspunkt fikk kunnskap om at læreren var dømt for seksuelle overgrep mot en mindreårig, undersøkte hun

ikke saken nærmere ut over å legge den tilsatte lærerens ord til grunn for hva som hadde skjedd. Hun orienterte ikke sine overordnede om saken, men holdt informasjonen bevisst skjult. I tillegg påla hun inspektøren ved skolen, som på et tidspunkt ble orientert av henne, om ikke å gå videre med saken.

De to tillitsvalgte var ikke kjent med disse forholdene før kommunen fikk kunnskap om bruddet på opplæringsloven. I møtet med kommunen ga kommunen nå klart uttrykk for at det ikke lenger var aktuelt å inngå en avtale om omplassering av rektoren. Temaet på møtet var nå om rektoren ville ha regi på sin egen avgang eller ikke.

De tillitsvalgte tok kontakt med advokat i Utdanningsforbundet for å diskutere saken og innhente råd. Advokatens vurdering var at det var grunnlag for saklig oppsigelse av rektoren, og at omplassering til annen stilling ikke lenger var en aktuell løsning som var akseptabel for kommunen.

Uten å legge utilbørlig press på rektoren rådet de tillitsvalgte henne nå til selv å si opp sin stilling. De orienterte henne om hvilke konsekvenser de mente det ville kunne få om hun ikke selv sa opp, og la i den forbindelse heller ikke skjul på at det var en risiko for at kommunen ga rektoren avskjed, og at hun dermed ikke ville få lønn i oppsigelsestiden.

Rektoren skrev selv oppsigelsen. Hun leverte denne på det siste møtet med kommunen, uten at de tillitsvalgte var nærmere involvert i selve overleveringen av oppsigelsen.

Retten var altså ikke enig med rektoren i at de tillitsvalgte hadde opptrådt uaktsomt i sin rådgiving. De hadde vurdert saken grundig ut fra de opplysningene som forelå da kommunen signaliserte at det ikke lenger var aktuelt å omplassere henne. De hadde innhentet råd fra advokat og på det grunnlaget gitt sitt råd.

Retten mente dessuten at kommunen høyst sannsynlig ville ha igangsatt oppsigelsessak mot rektoren dersom hun ikke hadde sagt opp selv. Ut fra bevisførselen var det rettens oppfatning at en oppsigelse fra kommunens side ville stå seg.

Dommen fra Oslo tingrett er ikke rettskraftig, idet ankefristen ennå ikke er gått ut.

«Retten kom til at rådgivingen var aktsom.»

Fra forbundet

● Utdanningsforbundet

Terje Skyvulstad | 1. nestleder

FOTO STIG BRUSEGARD

Et ordnet arbeidsliv

En viktig kvalitet i det norske samfunnet blir ofte omtalt som «et ordnet arbeidsliv».

I dette ligger at arbeidslivet er regulert gjennom lover og avtaler som blir respektert og fulgt opp av både arbeidsgivere og arbeidstakere. Hovedbildet er slik, spesielt når vi sammenligner oss med situasjonen i andre land. Men alt er ikke perfekt.

En del arbeidsgivere utnytter fortsatt arbeidstakerne gjennom å tilby lønn og andre arbeidsvilkår langt under det som til vanlig ligger i tariffavtaler og andre typer bestemmelser.

Særlig foregår det alvorlig sosial dumping i en del bransjer i privat sektor hvor det er mulig å benytte seg av utenlandsk arbeidskraft som mangler norskkunnskaper. Dette representerer både en trussel mot den regulerte delen av norsk arbeidsliv og en grov utnyttelse av mennesker som lever under vanskelige forhold og arbeidsledighet i sine egne land.

Alle arbeidstakere har rett på en individuell arbeidsavtale. Det er regulert i arbeidsmiljøloven. Det er imidlertid vanlig at arbeidstakerne i tillegg er omfattet av en tariffavtale som gjør det mulig å opptre kollektivt i forhandlinger og eventuelle konflikter som gjelder arbeidsvilkår. Tariffavtaler gjør det mulig for arbeidstakerne å utligne noe av den maktforskjellen som i utgangspunktet gjelder i forholdet mellom arbeidsgiver og arbeidstaker. Tariffavtaler er også rasjonelle verktøy for arbeidsgivere, fordi de gjennom forhandlinger får arbeidstakerne selv til å ta medansvar for fordeling av goder.

De aller fleste av Utdanningsforbundets medlemmer er omfattet av tariffavtaler. Årsaken er ikke bare at de fleste medlemmene er tilsatt i offentlig sektor. Også de aller fleste av våre medlemmer i privat sektor har tariffavtale. Fordi tariffavtale er

en så viktig rettighet for medlemmene, har likevel organisasjonen prioritert arbeidet med å skaffe alle medlemmer en slik avtale høyt. Den største medlemsgruppen uten tariffavtale er ansatte med førskolelærerutdanning i private barnehager. Der var 8,5 prosent av medlemmene uten tariffavtale i september 2012.

Erfaring viser at arbeidet med å opprette tariffavtaler er nært knyttet til hvor mange medlemmer vi har på de aktuelle arbeidsplassene. Innsatsen må derfor knyttes nært til vervingsarbeid og kampen mot bruk av dispensasjoner fra kravet om ansatte med førskolelærerutdanning i barnehagene. Kanskje enda viktigere er opplysningsarbeidet overfor ansatte uten tariffavtale. Mange skjønner ikke hvilke rettigheter de går glipp av eller hvor viktig en tariffavtale er hvis det oppstår konflikter med arbeidsgiver.

Tjenestepensjon er en veldig viktig rettighet alle har rett på, og som enten inngår i eller avtales i forbindelse med tariffavtale. Spesielt for unge arbeidstakere kan det være vanskelig å ha tilstrekkelig bevissthet om at denne rettigheten må bygges opp over lang tid, og at den har veldig stor betydning for levestandarden når man er pensjonist. Pensjon virker også å være den forpliktelsen som er viktigste årsak når arbeidsgivere sier nei til tariffavtale. Det er for dyrt, sier de. For dyrt i forhold til hva? Private barnehager har vært og er finansiert med utgangspunkt i kommunenes utgifter til offentlige barnehager. Disse har høyere pensjonsutgifter enn alle de ytelsesbaserte pensjonsordningene avtalt for private barnehager. Hvis disse er for dyre, må det bety at pengene har gått til noe annet. Kanskje til utbytte?

Selv om mindre enn 1 prosent av Utdanningsforbundets medlemmer står uten tariffavtale, vil vi fortsette å jobbe for at alle skal få en slik avtale. Arbeidet viser at det gjelder å være sta og sette seg langsiktige mål. Det skal vi gjøre.

«Det gjelder å være sta og sette seg langsiktige mål.»

Få pedagoger i barnehagen gjør at pedagogene som er igjen slutter, viser en undersøkelse fra TNS Gallup. – I mange barnehager er det bemanningskrise, sier leder i Utdanningsforbundet, Ragnhild Lied.

FOTO: UTDANNINGSFORBUNDET/
TOM-EGIL JENSEN

Barnehagedagen 2013

Pedagoger slutter av pedagogmangel

De viktigste årsakene til at lærerne i barnehagen slutter, er for dårlig bemanning og for få pedagoger i barnehagen.

Det viser en undersøkelse som TNS Gallup har gjennomført på oppdrag fra Utdanningsforbundet. Undersøkelsen er gjort blant førskolelærere, først og fremst blant de førskolelærerne som har forlatt barnehagen.

Bemanningskrise

Norske barnehager mangler minst 6.000 førskolelærere. Flere steder i landet er det bemanningskrise. Mangel på ansatte generelt og førskolelærere spesielt fører til at førskolelærerne ikke får gjort det faglige arbeidet de skal gjøre. Dermed får heller ikke barna noe godt pedagogisk tilbud.

– Vi får en ond sirkel når bemanningen blir dårligere. Da slutter gjerne pedagogene og søker seg til barnehager med bedre bemanning og pedagogdekning – eller de går ut av yrket, sier Utdanningsforbundets nye leder, Ragnhild Lied.

– I mange av landets barnehager er det bemanningskrise. I Oslo er det i snitt mer enn 17 barn per førskolelærer. Barnehagen må rekruttere nok førskolelærere, og eierne må prioritere denne oppgaven høyere, sa Lied til VG da undersøkelsen ble omtalt der 27. desember i fjor.

Ifølge våre beregninger er det nå godt over 10.000 førskolelærere som har sluttet i barnehagen og jobber andre steder. I tillegg kommer flere tusen som har begynt som lærere i skolen.

Lied mener det bør være et mål å få tilbake om lag halvparten av de 10.000 som er utenfor barnehagen. Hvert år kommer også rundt 1.500 nyutdannede ut av førskolelærerutdanningen.

Utfordrer regjeringen

Bemanningen i norske barnehager har ikke klart å holde tritt med den store utbyggingen av barnehageplasser. Det går hardt ut over kvaliteten i barnehagen.

– Det aller viktigste vi kan gjøre for å sikre gode barnehager, er nok ansatte og riktig kompetanse i personalet. Det betyr at vi må få en norm for bemanning generelt og for pedagoger spesielt, slik at det er en minstestandard for dette over hele landet, sier Utdanningsforbundets leder.

– Regjeringen har en stor utfordring her. De har ikke klart å sikre kvaliteten, fordi det ikke er kommet noen bemanningsnorm og pedagognorm.

Utdanningsforbundet mener slike minimumskrav må lovfest, og at de må ligge på følgende nivå:

Bemanningsnorm:

Maks 3 barn under 3 år per ansatt

Maks 6 barn over 3 år per ansatt

Pedagognorm:

Maks 6 barn under 3 år per lærer i barnehagen

Maks 12 barn over 3 år per lærer i barnehagen.

Barnehagen står på den politiske dagsordenen, og i forbindelse med Barnehagedagen 12. mars med slagordet «Den beste starten» har vi anledning til å rette fokus på saken. Vi mener at barnehagen må sikres en bemanningsnorm og flere førskolelærere og barne- og ungdomsarbeidere for å gi et godt tilbud. De fleste avgjørelser som vedrører barnehagen, fattes lokalt, derfor er det viktig at dere som jobber i barnehagen påvirker i egen kommune. I år er Foreldreutvalget for barnehager (FUB) med i samarbeidet sammen med Utdanningsforbundet og Fagforbundet. Bestillingsskjema for materiell til dagen legges på udf.no i løpet av januar. Mer info på udf.no > barnehage

Høyre-leder Erna Solberg (t.h.) har tatt grep for å få alle sine ordførere til å følge opp videreutdanningsstrategien. Her sammen med Aslak Bonde (t.v.) og Helga Pedersen.

FOTO: UTDANNINGSFORBUNDET/
TOM-EGIL JENSEN

Høyre strammet opp ordførerne

Hver tredje Høyre ordfører følger ikke opp videreutdanningsstrategien for lærere. Det har fått Erna Solberg til å reagere.

I høst gjorde Utdanningsforbundet en kartlegging av hvilke kommuner som følger opp videreutdanningsstrategien for lærere. Kartleggingen viste at 152 av 429 kommuner ikke gir sine lærere anledning til å benytte seg av dette videreutdanningstilbudet.

Daværende leder i Utdanningsforbundet, Mimi Bjerkestrand kommenterte da at manglende videreutdanning av lærere er svært uheldig for barna.

– Dette går ikke an

Vår kartlegging ga flere medieoppslag. Blant annet hadde Dagbladet en sak om Høyre-leder Erna Solberg som etterlyser mer etter- og videreutdanning av lærere. «Likevel sender bare en av tre Høyre-ordførere lærerne sine på videreutdanning», skrev avisen.

At denne saken ble satt på dagsorden, gjorde at Høyre sentralt tok tak grep.

– Vi har ringt alle våre ordførere og sagt at dette går ikke an! Det gjør vi fordi vi ønsker gjennomslagskraft på dette, sa Erna Solberg under den utdanningspolitiske debatten på vårt landsmøte i november.

Overfor Utdanningsforbundet utdyper Solberg kommentaren, og sier ringerunden til ordførerne ble gjort for å sørge for at etter- og videreutdanning av lærere gjennomføres.

– Noen følte seg oversett fordi de brukte et eget program for etter- og videreutdanning som ikke var regnet med. Men alle var enige om at dette er viktig å følge opp. Det viktigste er at skoleeierne satser på kompetanseheving for lærere, så har vi forståelse for at noen velger andre løsninger enn den statlige strategien. Noen skoleeiere melder tilbake at de opplever strategien som lite fleksibel, sier Erna Solberg.

Roser Høyre

– Hvis dere kommer til makten etter valget, hvordan vil dere sikre at nasjonale styringssignaler om kompetanseutvikling blir fulgt opp i kommunene?

– Vi har i våre alternative budsjetter foreslått en kraftig opptrapping av midler til etter- og videreutdanning av lærere og foreslått å endre kostnadsnøkkelens slik at staten tar en større andel av kostnadene. Dette håper vi vil gi flere skoleeiere muligheten til å gi lærere et tilbud om kompetanseheving, sier Solberg.

Leder i Utdanningsforbundet, Ragnhild Lied, sier det er bra at Høyre har reagert overfor sine ordførere.

– Det burde de gjøre, all den tid partiet har ambisjoner om å være troverdig når det gjelder satsing på videreutdanning for lærere. Så viser svarene Høyre gir oss, at de fortsatt har et stykke vei å gå før de kan påberope seg denne troverdigheten. Det veistykket hjelper vi gjerne til med.

Ragnhild Lied påpeker at en nasjonal satsing på videreutdanning, i tillegg til finansiering, må ha noen rammer for kvalitet som det ikke skal fires på, heller ikke av hensyn til kommunal handlefrihet.

– De rammene må omhandle to ting: Kvalitet i selve utdanningstilbudet og kvalitet i tilretteleggingen for de lærerne som skal videreutdanne seg, sier Lied.

Benytter seg ikke av fleksibilitet

Hun ser bare til en viss grad behovet for mer fleksibilitet i innholdet i videreutdanningen som Høyre etterspør.

– Dagens videreutdanningsordning åpner for fleksibilitet ved at kommunene selv kan bestille spesifikke fagtilbud fra universitets- og høyskolemiljøene som skal stå for utdanningen. Dette har imidlertid kommunene i svært liten grad benyttet seg av, avslutter Ragnhild Lied.

Dette mener partiene

Her er hovedpunkter om etter- og videreutdanning i partienes programforslag

- **Frp:** Lærere skal ha rett og plikt til etter- og videreutdanning.
- **Høyre:** Utvikle en sertifiseringsordning av lærere som knyttes opp mot en rett og plikt til relevant etter- og videreutdanning gjennom yrkesløpet.
- **Ap:** Vurdere å innføre en sertifiseringsordning for lærere og skoleledere som blant annet innebærer rett og plikt til regelmessig etter- og videreutdanning.
- **Venstre:** Bygge ut ordningen med systematisk videreutdanning for lærere ansatt i grunn- og videregående skole.
- **Sp:** Sørge for mer midler til etter- og videreutdanning av lærere.
- **KrF:** Sikre læreres mulighet for etter- og videreutdanning, særlig i de fagene de underviser i – og arbeide for et utdanningsløft for de ufaglærte i skolen.
- **SV:** Lovfeste retten til etter- og videreutdanning av lærere, og kommunenes plikt til medfinansiering, samt øke de statlige bevilgningene til slik etter- og videreutdanning.

Etisk tenketank

HVA MENER DU?

Bruk av arbeidstiden

Det er tirsdag, klokken er litt over åtte om kvelden og Siri kommer rett fra jobben til venninnetreff. «Jeg bruker mer tid på jobb enn noen gang – men bruker definitivt mindre tid på den delen av jobben som jeg synes er viktig – nemlig å lage god undervisning og å ha tid med elevene mine!» sukker Siri oppgitt til venninnene sine.

Hun forteller dem at det stadig kommer nye krav til lærerne om alt mulig som skal dokumenteres. «Det tar enormt med tid – og bidrar ikke til at elevene lærer noe mer, snarere tvert imot, spør du meg. Jeg tok lærerutdanning for å jobbe med unge mennesker og faget mitt, ikke for å bruke mesteparten av tiden til å fylle ut meningsløse skjemaer og diffuse planer. Det er utrolig utilfredsstillende», avslutter Siri.

Et par nabohus lenger ned i gata sitter Borghild. Hun er rektor på den skolen Siri jobber. I kveld planlegger hun den introduksjonen hun skal gi lærerne på møtet i morgen. De skal få en innføring i det nye verktøyet som de skal ta i bruk for å få felles rutiner for dokumentasjonen av elevenes læringsutbytte. Hun har stor tro på at det nye verktøyet vil være effektivt og til god hjelp for lærerne.

Til tross for at hun vet at mange vil ta det nye systemet vel i mot, gruer hun seg litt til presentasjonen i morgen. Hun vet at Siri og flere andre lærere som vanlig vil komme med krasse og kritiske innlegg. «Det skjer alltid når det er snakk om testing, nasjonale prøver og dokumentasjon, selv om de vet at dette både er lovfestet og viktig for elevene», sukker Borghild for seg selv. Hun tenker at hun må konsentrere seg om å presentere dokumentasjonsverktøyet slik at de kritiske lærerne blir minst mulig provosert.

- Hvilke etiske utfordringer finnes her som handler om krav til profesjonsutøvelsen?
- Hvilke verdier er berørt av innføringer av dokumentasjonsverktøy?
- Hvilke etiske utfordringer ligger i Siris og Borghilds relasjoner til hverandre og til kollegiet?
- Se flere utfordringer på udf.no/profesjonsetikk og ta del i diskusjonen på vår Facebook-side.

Lingit + Textpilot = sant

Nå får du alle de beste lese- og skrive støtteprogrammene fra samme leverandør

• avansert stavekontroll • ordfullføring • talesyntese • gode ordbøker

Lingdys

Lingdys Tysk

Lingright

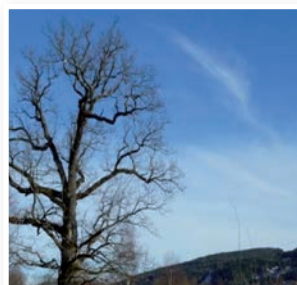
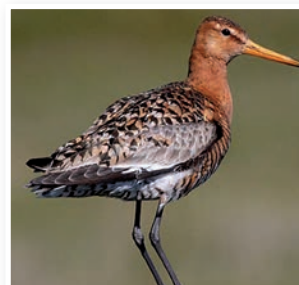
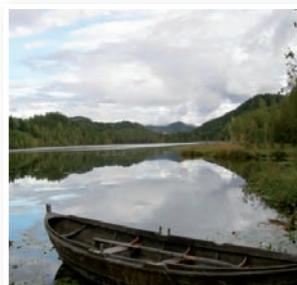
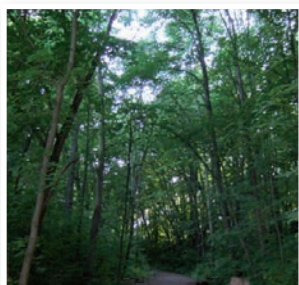
textpilot

Samtlige programmer tilpasser seg brukers behov og virker i alle viktige nettlesere og skriveprogram.

Les mer på www.lingit.no og www.textpilot.no

Lingit

HISTORIER OM VÅR NATUR

Miljøverndepartementet har nylig utgitt en serie historier om åtte prioriterte arter og fem utvalgte naturtyper. Historiene er varierte og engasjerende, og inneholder dramatikk, mystikk og forføring – alt i kampen for å overleve.

Heftet kan være et godt utgangspunkt for å jobbe med lesing i naturfag, og er også relevant rent faglig. Historiene er samlet av Miljøverndepartementet i forbindelse med at regjeringen har fastsatt forskrifter om utvalgte naturtyper og prioriterte arter som virkemidler i naturmangfoldloven.

Bestill HISTORIER OM VÅR NATUR til hele klassen på **SubjectAid.no**

SubjectAid tilbyr gratis undervisningsmaterieell fra organisasjoner, myndigheter og foretak til alle landets skoler. Du kan velge mellom hefter med moderne utforming, samfunnsaktuelle magasiner, interessante rapporter og mye annet. SubjectAids materiale er helt kostnadsfritt for lærere og skolepersonell. Det tilkommer ingen kostnader.

Bestill gratis undervisningsmaterieell om forskjellige emner på **SubjectAid.no**

Gratis!

